

Vastuullinen ja palveleva

Sisällysluettelo

Alko yrityksenä

Tervetuloa	1
Alko lyhyesti	2
Toimitusjohtajan puheenvuoro	3
Strategia	4
Strategiset hankkeet	5
Alko 80 vuotta	6
Hallinnointi ja organisaatio	8
Yhtiökokous	9
Hallintoneuvosto	10
Hallintoneuvoston jäsenet	11
Hallitus ja sen valiokunnat	12
Hallituksen jäsenet	13
Hallituksen valiokunnat	15
Työvaliokunta	16
Tarkastusvaliokunta	17
Henkilöstövaliokunta	18
Alkoholipoliittinen valiokunta	19
Johto	20
Palkitseminen	22
Palkka-, palkkio- ja osallistumisselvitys 2011	23
Valvonta	26
Sisäinen valvonta	27
Riskienhallinta	28
Sisäinen tarkastus ja tilintarkastus	29
Hallinnointikoodin noudattaminen	30
Viestintä ja tiedotus	31
Lainsäädäntö	32
Yhteystiedot	33
Pieni sanasto	34

Asiakaspalvelu ja tuotteet

Palvelu asuu Alkossa	36
Asiakaspalvelun kehittäminen	37
Palveluverkostomme laajeni	38
Asiakaspalvelun mittaaminen	39
Asiakasviestintä	41
Vastuullisuus asiakaspalvelussa	42
Nuoret asiakkaat	43
Päihtyneet	44
Välittäminen	45

Valvonnan työvälineet	46
Alkoholijuomien kulutus	47
Kulutus miedontui	48
Hinnankehitys	49
Tuotevalikoiman suunnittelu	50
Laatu ja tuoteturvallisuus	51
Tuotevirheet	52
Alkoholitarkastuslaboratorio (ACL)	53
Alkoholijuomien myynti Alkossa	54
Viinit	55
Väkevät juomat	57
Panimotuotteet	58
Eettisen kaupan tuotteet	59
Vastuullisuus	
Vastuullisuuden johtaminen	60
Alkoholilaki määrittää toimintaa	61
Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä	62
Vastuullisuustavoitteet ja toteutuminen 2011	64
Sidosryhmäyhteistyötä	66
Taloudellisen lisäarvon jakautuminen	69
Asiakkaat	70
Tavaran- ja palveluiden toimittajat	71
Henkilöstö	72
Omistaja	73
Yhteiskunta	74
Yhteisöt	75
Investoinnit	76
Lasten seurassa	77
Vuosi 2011 Lasten seurassa	79
Alkon yhteistyöprojektit	80
Lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille	82
Henkilöstövastuu	83
Työsuhteiden pituus ja laatu	85
Tasa-arvo	87
Palkkaus ja henkilöstöedut	88
Kannustinjärjestelmä	89
Muut henkilöstöedut	90
Järjestösuhteet	91
Työsuojelutoiminta	92
Tapaturmat ja sairauspoissaolot	93
Työhyvinvointi	94

Varhainen välittäminen	96
Ergonomia	97
Myymäläturvallisuus	98
Rekrytointi	99
Osaaminen	100
Henkilöstötutkimus	101
Vastuullinen hankinta	102
Ympäristövastuu	104
Pääkonttorin ympäristövaikutukset	105
Green Office	106
Vihreä lähettiläs	107
Myymälöiden ympäristövaikutukset	108
Myymälöiden sähkönkulutus	109
LED-valaistus	110
Jätteiden lajittelu	111
Hyllyrunkojen kierrätys	112
Juomapakkausten kierrätys	113
Pakkaus- ja lahjatarvikkeet	115
Kuljetukset	116
GRI-taulukko	117
Raportin rajaukset	125

Toimintakertomus ja tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus	126
Tuloslaskelma, FAS	133
Tase, FAS	134
Rahoituslaskelma, FAS	135
Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	137
Tuloslaskelman liitetiedot, FAS	139
Taseen liitetiedot, FAS	143
Tunnusluvut	153
Hallituksen voitonjakoehdotus ja tilinpäätösmerkintä	154
Hallintoneuvoston lausunto	155

Tekoja ja toimintaa

Ympäristö ja kuluttaja	156
Alko yhteiskunnassa	157
Laatu ja tuoteturvallisuus	158
Sitoutunut ammattilainen	159
Vastuullinen hankinta	160
Vastuullisuus asiakaspalvelussa	161

Tervetuloa Alkon verkkovuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin 2011 pariin

Alko on vastuullinen ja palveleva alkoholijuomien erikoisliike. Tässä vuosikertomuksessa ja yhteiskuntavastuuraportissamme kerromme vuodesta 2011 ja vastuullisesta toiminnastamme.

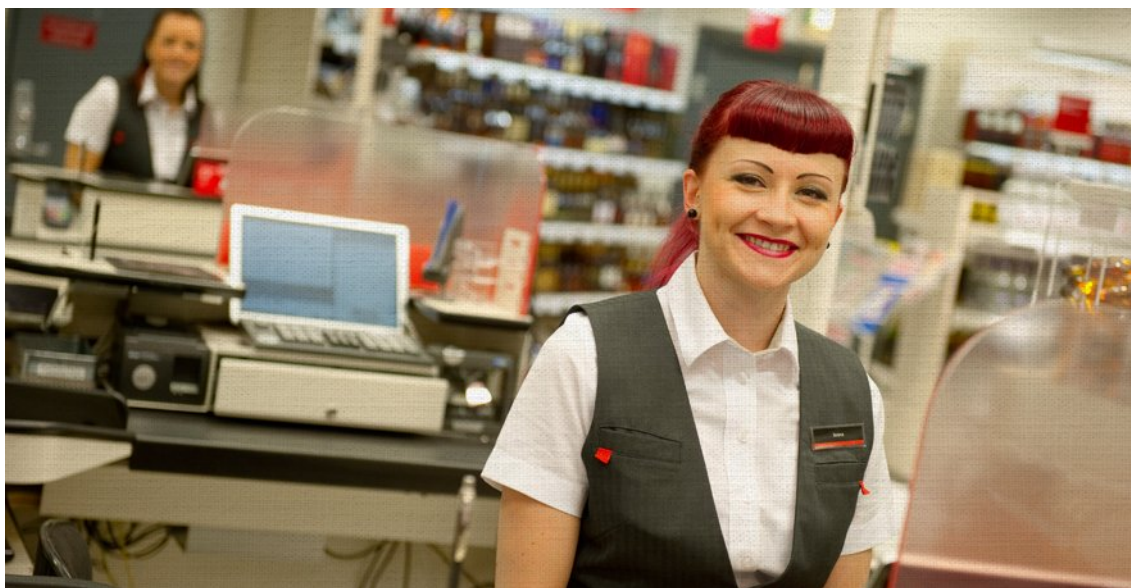
Alko yrityksenä -osiossa on tietoa 80 vuotta täyttävästä Alkosta sekä hallinnointikäytännöistämme. Asiakaspalvelu ja tuotteet -osio kertoo muun muassa Alkon laadusta ja tuoteturvallisuudesta sekä tavoistamme kehittää palvelua. Vastuullisuus on osa kaikkea toimintaamme ja siitä on tietoa erityisesti Vastuullisuus-otsikon alla.

Alkon työkalupalkki on käytössäsi jokaisen sivun yläreunassa. Työkalupalkin avulla voit:

- Ladata vuoden 2011 vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin yhtenä tiedostona.
- Tallentaa yksittäisiä sivuja käyttäen Lisää sivu raporttiisi -toimintoa.
- Koostaa oman raportin haluamallasi sisällöllä Latauskirjastossa, jonne tallentamasi sivut kertyvät. Latauskirjastossa voit valita vielä lisää yksittäisiä sivuja, tai tiettyjä valmiita kokonaisuuksia tarpeidesi mukaan. Valmiin raporttisi voit tulostaa tai tallentaa PDF-tiedostona.
- Muuttaa sivuston tekstien kokoa A+ / A- -toiminnolla.

Sivustolla on myös hakutoiminto ja yksityiskohtainen sivukartta sekä GRI-indeksi. Sivuston alalaidassa olevien sosiaalisen median painikkeiden kautta voit jakaa raporttimme artikkeleita verkossa.

Verkkovuosikertomuksemme ja yhteiskuntavastuuraporttimme sisältää ulkoisia linkkejä. Alko ei vastaa näiden linkkien toimimattomuudesta.

Alko on vastuullinen ja palveleva

Alko on asiantunteva ja vastuullinen alkoholijuomien erikoisliike, joka täytti 80 vuotta 5.4.2012. Tarjoamme asiakkaillemme laadukkaita tuotteita laajasta valikoimasta. Alkolla on koko Suomen kattava myymäläverkosto ja sitä täydentävät tilauspalvelupisteet.

VUOSI 2011

Myymälät	348
Tilauspalvelupisteet	110
Asiakkaita (milj.)	62
Tuotteita päävalikoimassa	2 100
Yrityspalvelumyymälät	21

TALOUDELLISEN TOIMINNAN AVAINLUVUT 2011, MILJ. EUROA

	2011	2010	2009
Liikevaihto	1 172,3	1 174,8	1 170,2
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa	601,0	591,5	600,6
Investoinnit käyttöomaisuuteen	7,1	30,7	4,2

Alko Oy on Suomen valtion omistama yhtiö, jonka tehtävänä on alkoholijuomien vähittäismyynti. Yhtiön toiminta ja yli 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien vähittäismyyntin yksinmyyntioikeus perustuvat ennen kaikkea sosiaali- ja terveystieteisiin tavoitteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävänsä vuoksi.

Kuvassa Jonna Jauhiainen, myyjä, Helsinki

Alko ei tingi vastuusta eikä palvelusta

Vuonna 2011 onnistuimme Alkossa niin asiakaspalvelussa kuin vastuullisuudessa. Yhtiömme hyväksyttävyyttä kansalaisten keskuudessa vahvistui entisestään. Alkon litramääräinen myynti on ollut viime vuosina lievässä laskussa, näin myös vuonna 2011. Toimintaa jatkuvasti tehostamalla yhtiömme operatiivinen tulos säilyi kuitenkin suunnitelman mukaisella hyvällä tasolla.

Päätimme jo vuonna 2010 kehittää strategisten painopistealueidemme hallintaa luomalla hankesalkun, johon on määritetty yhtiön merkittävät hankkeet. Niissä onnistuminen ja menestyminen vievät kohti yhtiön tavoitteita ja visiota olla vastuullinen ja palveleva, Suomen paras vähittäiskauppa.

Keskeisiä vastuullisuuden toimiamme ovat Lasten seurassa -ohjelma ja lahjoituksemme päihdelääketieteen ja -tutkimuksen kehittämiseen. Myymälöiden ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilytarkistuksia on syytä edelleen nostaa esille. Tartuimme yhä vahvemmin myös ympäristövastuun sekä vastuullisen hankinnan edistämiseen.

Mittava tietojärjestelmähanke, joka uudistaa talousraportointimme ja kehittää logistiikan prosessiamme, eteni suunnitelman mukaisesti. Tavoitteenamme on korvata nykyiset tietojärjestelmäme vuoden 2013 alkupuolella. Asiakaspalvelun edelleen kehittämiseksi käynnistimme useita projekteja, jotka tulevat kohottamaan palvelumme tasoa monipuolistaen sekä vahvistaen asiakaskokemusta. Myös poikkeuksellisen luja panostus työhyvinvoinnin edistämiseksi käynnistyi. Yhtenä sen tavoitteista on se, että Alko olisi lähivuosina maamme paras työyhteisö.

Mittaamme toimintaamme monin tutkimuksin. Olemme onnistuneet kehittämään vastuullisuutta, hyvää asiakaspalvelua ja taloudellista tehokkuutta. Alkon henkilöstön sitoutuneisuus on ollut nouseva neljän vuoden ajan. Vastuullinen ja palveleva Alko toteutuu juuri henkilökunnan sitoutumisen kautta. Kiitän henkilökuntaamme, asiakkaitamme sekä muita sidosryhmiä!

Jaakko Uotila
toimitusjohtaja

Kohti Suomen parasta vähittäiskauppaa

Alkon tavoitteena on olla vastuulliselta toiminnaltaan ja asiakaspalvelultaan Suomen paras vähittäiskauppa.

Strategiaa tarkistettiin kesäkuussa 2011. Toiminnan vastuullisuus, asiakaspalvelun kehittäminen, henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen edelleen vahvistaminen ovat strategian keskeiset osa-alueet.

Yhtiö kantaa vastuuta myymiensä alkoholijuomien aiheuttamista haitoista. Alko painottaa vastuuta kokonaisvaltaisesti: ympäristövastuu, vastuullinen hankinta ja vastuu henkilöstöstä ovat keskeisiä. Tuotteen laatu ja turvallisuus ovat edelleen tärkeitä. Sidosryhmäyhteistyötä kehitetään jatkossa yhä suunnitelmallisemmin.

Alkossa siirryttiin vuoden 2011 alusta hankesalkkumalliin. Salkussa on määritelty yhtiön strategisesti merkittävät hankkeet. Työskentely mallissa perustuu vahvasti yhdessä tekemiseen, yhteiseen suuntaan sekä yhtenäiseen viestintään.

Strategiset hankkeet

KOKONAISVALTAINEN YHTEISKUNTAVASTUU JA SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖN SYVENTÄMINEN

Hankkeen tehtävänä on kehittää vastuun osa-alueita tasapuolisesti ja uudelle tasolle. Hankkeessa edistetään mm. ympäristövastuuta, vastuullista hankintaa, talousviestintää sekä yhteiskuntasuhteita. Keskeistä Alkolle alkoholijuomien vähittäismyyntimonopolina on alkoholipoliittisen vastuun edistäminen. Yksi tärkeimmistä alkoholipoliittisista toimista Alkossa on Lasten seurassa -ohjelma sekä korkeakoululahjoitukset päihdetyöhön ja -tutkimukseen, joiden edistymistä hankkeessa myös seurataan.

YKSILÖLLISEN PALVELUKOKEMUKSEN LUOMINEN JA ASiantuntijuuden VARMISTAMINEN

Hanke tähtää yksilöllisen palvelukokemuksen luomiseen ja asiantuntijuuden varmistamiseen ja kehittämiseen. Hankkeen tavoite on nostaa Alkon asiakkaan palvelukokemus erinomaiselta tasolta uudelle, Suomen parhaalle tasolle. Kehitystyön pohjana on entistä syvempi asiakas- ja kuluttajatuntemus.

Hanke koostuu tasapainoisesta yhteistyöstä sekä palvelun, osaamisen, myymälän että valikoiman kehittämisen saralla. Hanke huomioi kaikki tuoteryhmät – niin viinit, oluet, väkevät kuin oheistarvikkeetkin.

MONIKANAVAISEN PALVELUVERKOSTON KEHITTÄMINEN

Hankkeessa arvioidaan kaikki Alkon nykyiset myynti- ja palvelukanavat, selvitetään asiakkaan odotukset ja luodaan malli Alkon tulevasta monikanavaisesta palveluverkostosta. Mallin luomisessa on kyse Alkon mahdollisuuksista yhdistää sekä perinteisiä että sähköisiä kanavia alkoholilain mukainen perustehtävä huomioon ottaen.

SUOMEN PARAS TYÖYHTEISÖ -TYÖHYVINVOINTIHANKE

Alkon kaikkien työntekijöiden työhyvinvointia edistetään ennaltaehkäisevällä ja pitkäjänteisellä toiminnalla. Hankkeessa kehitetään esimiestyötä ja johtamista, henkilökunnan osaamista, työympäristöä ja työyhteisöjä. Työhyvinvoinnin eri osa-alueita kehittämällä pyritään myös vähentämään sairauspoissaoloja ja tapaturmia sekä kannustamaan henkilökuntaa pysymään työelämässä aiempaa pidempään.

TALOUDEN JA LOGISTIIKAN TIETOJÄRJESTELMÄHANKE

Hankkeessa uudistetaan ja kehitetään talouden ja logistiikan tietojärjestelmiä. Hankkeen perustarkoituksena on korvata nykyiset logistiikan ja taloushallinnon tietojärjestelmät. Kyseessä on korvausinvestointi. Järjestelmien uusimisen yhteydessä tarjoutuu mahdollisuus kehittää tilaus-toimitusketjun sekä talouden tietojärjestelmien toiminnallisuutta ja liiketoimintaprosesseja. Uudet tietojärjestelmät muodostavat tehokkaan integraation avulla kokonaisuuden, joka kykenee palvelemaan liiketoimintaprosesseja tehokkaammin.

Alko 80 vuotta 2012

Ensimmäiset Alkon myymälät avattiin 5. huhtikuuta 1932 kello 10. Siitä juontuu tuttu numerosarja 5-4-3-2-1-0.

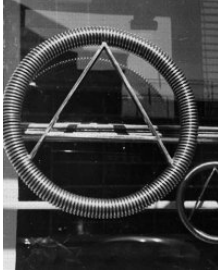
Alkoholilainsäädäntö uusittiin vuonna 1995, jolloin Suomi liittyi Euroopan unioniin. Tämä johti Alkon silloisten tehtävien jakamiseen eri toimijoiden kesken ja itsenäisen yhtiön perustamiseen vuonna 1999 nimeltään Alko Oy.

Lue lisää Alkon koko historiasta verkkosivuiltamme:

► [Alkoholikauppaa vuodesta 1932](#)

OLYMPIAVUOSI 1952

Olympiavuonna 1952 Alkolla oli 92 myymälää ja alkoholinkulutus sadan prosentin alkoholina oli 1,41 litraa henkilöä kohden. Alkon tuotevalikoima kasvoi huikeasti. Viinivalikoima oli hyvin eurooppalaisvoittainen. Yhteensä kevähinnastossa oli 515 tuotetta.

Kuvassa ovenkahva vuodelta 1952 Helsingin Toivonkadun myymälästä.

OLYMPIAVUOSI 2012

Olympiavuoden 2012 keväällä Alkolla on 348 myymälää ja alkoholinkulutus sadan prosentin alkoholina on 10,0 litraa henkilöä kohden. Tuotevalikoima on laaja ja laadukas, yli 2 000 tuotetta, ja viinejä ympäri maailman, yli 50 maasta.

Kuvassa ovenkahva vuodelta 2012 Helsingin Arkadiankadun myymälästä.

Hallinnointiperiaatteet

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki (1143/1994), asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys. Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetyistä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta aiheutuvien haittojen ehkäiseminen. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävän vuoksi. Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa.

Alko Oy:n hallinnointiperiaatteet vuodelta 2011 kokonaisuudessaan:

 [Hallinnointiperiaatteet \(pdf, 291 kt\)](#)

ORGANISAATORAKENNE

Yhtiökokous

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan.

Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta.

Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

Hallintoneuvosto

Alkon hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston tehtäviä ovat:

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi
- vahvistaa alkoholiyhtiöstä annetun asetuksen 1§:n (243/2000) mukainen toimintasuunnitelma alkoholihaittojen ehkäisemiseksi
- antaa alkoholilain 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain edellyttämällä tavalla ja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Hallintoneuvoston jäsenet

Hallintoneuvoston jäsenet kaudella 2012–2015 ovat puheenjohtaja Sari Sarkomaa, varapuheenjohtaja Eila Tiainen sekä jäsenet Timo Heinonen, Anne Holmlund, Reijo Hongisto, Arja Juvonen, Saara Karhu, Mats Nylund, Heli Paasio, Leena Rauhala, Markku Rossi ja Simo Rundgren, kaikki kansanedustajia. Sosiaali- ja terveysministeriötä hallintoneuvostossa edustaa johtaja Kari Paaso.

Alkon hallintoneuvostoon kaudella 2008–2011 kuuluivat puheenjohtaja Petri Salo, varapuheenjohtaja Markku Rossi sekä jäsenet Janina Andersson, Christina Gestrin, Hanna-Leena Hemming, Reijo Kallio, Saara Karhu, Mikko Kuoppa, Jari Larikka, Heli Paasio, Klaus Pentti ja Pekka Vilkuna, kaikki kansanedustajia.

▸ Hallintoneuvoston osallistumisaktiivisuus

Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa määrätään alkoholilain 38 pykälässä. Hallintoneuvosto kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Hallitus

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää valitsemista ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokoukseen osallistuu kaksi henkilöstöedustajaa. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtajan kutsusta. Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä.

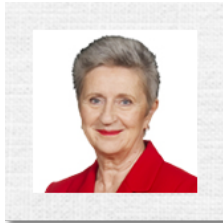
Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat mm.

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti
- vahvistaa yhtiön strategia
- hyväksyä vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti sekä valvoa niiden toteutumista
- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistöosakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmistella tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastukset, toimintakertomus ja tilinpäätös
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkoista ym. työsuhte-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- käsitellä yhtiön ilmapiirimittausten tulokset
- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen työjärjestys ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Hallituksen jäsenet

Yhtiökokous valitsi 23.3.2011 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Soili Suonojan, varapuheenjohtajaksi Pekka Puskan ja jäseniksi Petri Aaltosen, Arto Honkaniemen, Liisa Leinon, Päivi Sillanaukeen ja Helena Walldénin. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuvat henkilöstön edustajat Juri Helmiö (Alkoholialan Toimihenkilöt ry) ja Saku Salonen (Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry).

Soili Suonoja,
puheenjohtaja,
s. 1944
kauppaneuvos
hallituksessa
vuodesta 2004

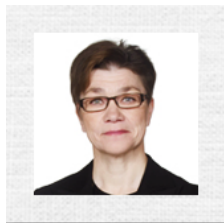
Pekka Puska,
varapuheenjohtaja
s. 1945
professori, LKT,
VTM
Terveiden ja
hyvinvoinnin
laitoksen pääjohtaja
hallituksessa
vuodesta 2007

Petri Aaltonen,
jäsen
s. 1966
varatuomari
johtaja, Itella Posti Oy
hallituksessa vuodesta 2010

Arto Honkaniemi,
jäsen
s. 1946
OTK, ekonomi
valtioneuvoston
kanslia,
omistajaohjauksen
finanssineuvos
hallituksessa
vuodesta 2007

Liisa Leino,
jäsen
s. 1960
kasvatustieteen
maisteri
Leinovalu Oy:n
hallituksen
puheenjohtaja
hallituksessa
vuodesta 2009

Päivi Sillanaukea,
jäsen
s. 1964
Lääketieteen tohtori
Ylijohtaja, Sosiaali- ja terveysministeriö
hallituksessa vuodesta 2010

Helena Walldén,
jäsen
s. 1953
diplomi-insinööri
hallituksessa
vuodesta 2009

Juri Helmiö,
henkilöstön
edustaja
s. 1952
Alkoholialan
Toimihenkilöt ry:n
puheenjohtaja

Saku Salonen,
henkilöstön
edustaja
s. 1977
Alkoholikaupan
Ammattiliitto ALV
ry:n puheenjohtaja.

► Hallituksen osallistumisaktiivisuus

Hallitus kokoontuu noin kymmenen kertaa vuodessa. Hallitus arvioi vuosittain toimintansa tehokkuutta ja menettelytapoja sekä onnistumista tehtävässään.

Hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Hallituksen jäsenistä Päivi Sillanaukee on virkasuhteessa sosiaali- ja terveysministeriöön ja Arto Honkaniemi valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoon.

Toimitusjohtaja Jaakko Uotila, talousjohtaja Minna Alitalo ja hallituksen sihteerinä toimiva Maritta Iso-Aho, johtaja, yhteiskuntasuhteet, osallistuvat hallituksen kokouksiin.

Hallituksen valiokunnat

Alko Oy:n hallituksella on neljä valiokuntaa: työ-, tarkastus-, henkilöstö- sekä alkoholipoliittinen valiokunta. Hallitus nimittää valiokuntien puheenjohtajan ja jäsenet. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja periaatteet.

► [Linkki palkka-, palkkio- ja osallistumisselvitykseen](#)

Työvaliokunta

Työvaliokunnan tehtävänä on valmistella hallituksen kokousten esityslistat. Valiokunnan muodostavat puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnan kokouksissa esittelijänä toimii yhtiön toimitusjohtaja ja sihteerinä johtaja, yhteiskuntasuhteet.

Työvaliokuntaan kuuluivat vuonna 2011 puheenjohtaja Soili Suonoja, jäsen Pekka Puska, esittelijänä Jaakko Uotila ja sihteerinä Maritta Iso-Aho.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa yhtiön hallitusta sille kuuluvien valvontatehtävien hoitamisessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- arvioida sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan riittävyttä ja toimivuutta
- valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa
- käsitellä ja arvioida tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat
- valvoa lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viidestä hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä laskentatoimen tuntemus. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja toimivat valiokunnan esittelijöinä ja tarkastusjohtaja valiokunnan sihteerinä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluivat vuonna 2011 puheenjohtaja Helena Walldén, jäsenet Petri Aaltonen, Arto Honkaniemi ja Soili Suonoja, esittelijät Jaakko Uotila ja Minna Alitalo sekä sihteerinä tarkastusjohtaja Heli Riivari.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaakseen valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstöpolitiikkaa ja -käytäntöä, organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä tehtävissä. Valiokunta koostuu kolmesta hallituksen jäsenestä. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokunnan esittelijänä ja henkilöstöjohtaja sihteerinä. Henkilöstövaliokunta kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa.

Henkilöstövaliokuntaan kuuluivat vuonna 2011 puheenjohtaja Liisa Leino, jäsenet Päivi Sillanaukea ja Soili Suonoja, esittelijä Jaakko Uotila ja sihteerinä henkilöstöjohtaja Erkki Tommila.

Alkoholipoliittinen valiokunta

Alkoholipoliittisen valiokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoholilain ja -asetuksen mukaisissa sosiaali- ja terveystaloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa. Valiokunta koostuu yhdestä hallituksen jäsenestä, kahdesta sosiaali- ja terveysministeriön edustajasta sekä yhdestä yhtiön edustajasta. Johtaja, yhteiskuntasuhteet, toimii valiokunnan sihteerinä. Alkoholipoliittinen valiokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Alkoholipoliittiseen valiokuntaan kuuluivat vuonna 2011 puheenjohtaja Pekka Puska, jäsenet Kari Paaso (STM), Ismo Tuominen (STM) ja Jaakko Uotila sekä sihteerinä Maritta Iso-Aho.

Johto

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalla on kaksi sijaista.

Toimitusjohtaja Jaakko Uotilalla on oikeus siirtyä eläkkeelle 63-vuotiaana. Täysimääräinen eläke on 60 prosenttia eläkepalkasta. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta ja hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erokorvaus vastaa kuuden kuukauden palkkaa, jos työsuhde päätetään hänestä riippumattomasta syystä.

JOHTORYHMÄ

Alkolla on johtoryhmä, johon kuuluu seitsemän jäsentä. Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet.

Alko Oy:n johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä käsittelee yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tuloskehitystä, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Jaakko Uotila, johtoryhmän puheenjohtajana, toimitusjohtajan ensimmäinen sijainen, johtaja, yhteiskuntasuhteet Maritta Iso-Aho, toimitusjohtajan toinen sijainen, palvelujohtaja Kari Pennanen, talousjohtaja Minna Alitalo, ostojohtaja Tiina Lukkari, viestintä- ja markkinointijohtaja Mika-Pekka Miettinen ja henkilöstöjohtaja Erkki Tommila. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa.

► [Linkki palkka-, palkkio- ja osallistumisselvitykseen](#)

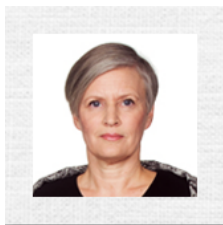
Jaakko Uotila,
toimitusjohtaja
johtoryhmän
puheenjohtaja
s. 1949
proviisori

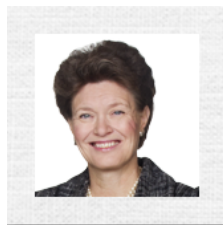
Maritta Iso-Aho,
johtaja,
yhteiskuntasuhteet
s. 1964
hallintotieteiden
maisteri, eMBA

Kari Pennanen,
palvelujohtaja
s. 1964
yhteiskuntatieteiden
maisteri, eMBA

Minna Alitalo,
talousjohtaja
s. 1962
kauppatieteiden maisteri

Tiina Lukkari,
ostajohtaja
s. 1954
filosofian maisteri

Mika-Pekka Miettinen, viestintä-
ja
markkinointijohtaja
s. 1964
kauppatieteiden maisteri

Erkki Tommila,
henkilöstöjohtaja
s. 1961
kasvatustieteiden maisteri,
eMBA

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut avainhenkilöt antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän edustajat ja nimetyt avainhenkilöt ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

 [Lisätietoa johtoryhmän sidonnaisuuksista vuodelta 2011 \(pdf, 291 kt\)](#)

Palkitseminen

Yhtiökokous on päättänyt hallintoneuvoston kuukausipalkkioiksi:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 900 euroa
- varapuheenjohtajan kuukausipalkkio 500 euroa
- jäsenen kuukausipalkkio 400 euroa.

Yhtiökokous on päättänyt hallituksen kuukausipalkkioiksi:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 2 750 euroa
- varapuheenjohtajan kuukausipalkkio 1 300 euroa
- jäsenen kuukausipalkkio 1 100 euroa.

Yhtiökokous on lisäksi päättänyt, että kokouspalkkiona maksetaan hallintoneuvoston jäsenille ja sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjauksesta vastaaville edustajille 600 euroa läsnä ollulta hallintoneuvoston kokoukselta. Hallituksen jäsenille ja hallituksen nimeämien valiokuntien jäsenille maksetaan 600 euroa läsnä ollulta hallituksen tai valiokunnan kokoukselta.

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmillä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain johtoryhmän toteutuvat palkkiot. Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön strategiaan tavoitteisiin ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin sekä strategiaan henkilökohtaisiin kehittämistavoitteisiin. Vuoden 2011 kannustinpalkkio on enintään 32 prosenttia vuosipalkasta.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkitseminen. Vuoden 2011 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–12 prosenttia vuosipalkasta.

Palkka-, palkkio- ja osallistumisselvitys 2011

Varsinaisen yhtiökokouksen päättämät palkkiot hallintoneuvostolle vuonna 2011:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja 900 euroa/kk
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 500 euroa/kk
- jäsen 400 euroa/kk
- lisäksi kokouspalkkio 600 euroa.

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2011 neljä kertaa ja sen jäsenten osallistumisprosentti hallintoneuvoston kokouksiin oli seuraava:

Hallintoneuvoston jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %
Petri Salo, pj	100
Markku Rossi, vpj	100
Janina Andersson	100
Christina Gestrin	75
Hanna-Leena Hemming	100
Reijo Kallio	75
Saara Karhu	100
Mikko Kuoppa	100
Jari Larikka	75
Heli Paasio	75
Klaus Pentti	100
Pekka Viikuna	100
Yhteensä	92

Varsinaisen yhtiökokouksen päättämät palkkiot hallitukselle vuonna 2011:

- hallituksen puheenjohtaja 2 750 euroa/kk
- hallituksen varapuheenjohtaja 1 300 euroa/kk
- jäsen 1 100 euroa/kk
- lisäksi kokouspalkkio 600 euroa.

Hallitus kokoontui 12 kertaa ja sen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli seuraava:

Hallituksen jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %
Soili Suonoja, pj	100
Pekka Puska, vpj	100
Petri Aaltonen	92
Arto Honkaniemi	100
Liisa Leino	83
Päivi Sillanaukee	92
Helena Walldén	100
Yhteensä	95

Hallituksen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen nimittämien valiokuntien kokouksiin oli 97.

JOHTORYHMÄN JA HENKILÖKUNNAN KANNUSTINPALKKIOJÄRJESTELMÄ

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmillä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain toteutuvat palkkiot.

Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön tulokortista valittuihin tavoitteisiin (asiakas, vastuullisuus, henkilöstö ja toiminnan tehokkuus) ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin sekä strategiaan henkilökohtaisiin kehittämistavoitteisiin. Vuoden 2011 kannustinpalkkio on enintään 32 % vuosipalkasta.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden (asiakas, vastuullisuus, henkilöstö ja toiminnan tehokkuus) saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkitseminen. Vuoden 2011 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–12 % vuosipalkasta.

Palkan perusteena on tehtävän vaativuus, työkokemus ja työssä suoriutuminen. Sen lisäksi palkitaan työlle asetettujen tavoitteiden erinomaisesta saavuttamisesta, osaamisen kehittämisestä ja osallistumisesta toiminnan kehittämiseen.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHTORYHMÄN PALKITSEMINEN

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstövaliokunnan esityksestä.

	Lyhyen aikavälin kannustinpalkkiomaksu					
	Kokonaispalkka, euroa		vuosittain, euroa		Yhteensä, euroa	
	2011	2010	2011	2010	2011	2010
Toimitusjohtaja Jaakko						
Uotila	262 945	253 997	48 441	64 320	311 386	318 317
Muu johtoryhmä	779 065	755 390	144 889	183 089	923 954	938 479
Yhteensä	1 042 010	1 009 387	193 330	247 409	1 235 340	1 256 796

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisaika	Irtisanomisajan lisäksi maksettava irtisanomiskorvaus
		60 % eläkepalkasta;		
Toimitusjohtaja		laskentaperusteena 10 viimeisen	Toimitusjohtajan puolelta 6	
Jaakko Uotila	63 v.	vuoden ansiot kk ja yrityksen puolelta 6 kk		6 kk palkka
Muu johtoryhmä	Kaksi jäsentä 61 v.	66 % eläkepalkasta	Johtoryhmän jäsenen	-
	Neljä jäsentä 63 v.	60 % eläkepalkasta;	puolelta 3 kk ja työnantajan	
		laskentaperusteena 10 viimeisen	puolelta 4–6 kk	
		vuoden ansiot		

LISÄELÄKKEIDEN VUOSIMAKSUT

	2011, euroa*	2010, euroa
Toimitusjohtaja Jaakko Uotila	189 413	128 997
Muu johtoryhmä	103 740	74 936
Yhteensä	293 153	203 933

* Ennakkomaksuun perustuva arvio, joka täsmentyy huhtikuussa 2012

Valvonta

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien kaupanpitoa koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Sisäinen valvonta

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri, raportointi ja sisäinen viestintä sekä seuranta- ja valvontatoimenpiteet.

Alkon talousraportointi ja siihen liittyvä valvonta koostuvat kolmesta osa-alueesta, jotka ovat:

1. liiketapahtumien tehokas mutta laadukas rekisteröinti ja käsittely,
2. taloudelliseen raportointiin liittyvien säännösten noudattaminen sekä
3. liiketoimintaa ja päätöksentekoa tukeva talousraportointi.

Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja taloussääntöön. Talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittamisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa.

Alkon arvot, liiketapaperiaatteet ja tasapuolisuusohjeet sekä alkoholijuomien valikoimaanottoa ja vähittäismyyntiä koskevat ohjeet ovat perusta yhtiön hallinnoinnille ja keskeisten sidosryhmien kanssa toimimiselle.

Riskienhallinta

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallintatoimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asiamukaisesti. Alko Oy:n riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Sisäinen tarkastus ja tilintarkastus

SISÄINEN TARKASTUS

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan ensimmäisen sijaisen alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

TILINTARKASTUS

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsi keväällä 2011 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana Reino Tikkanen, KHT.

Hallinnointikoodin noudattaminen

Alko Oy noudattaa soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Suomen listayhtiöiden hallinnointiperiaatteiden lisäksi Alko Oy noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjausstrategiaa sekä talouspoliittisen ministerivaliokunnan 8.9.2009 antamaa ohjeistusta valtio-omisteisten yhtiöiden palkkio- ja eläkejärjestelmistä.

Poikkeukset hallinnointikoodista johtuvat yhtiön omistusrakenteesta: yhtiöllä on yksi omistaja, yhtiön osakkeita ei noteerata julkisesti eikä yhtiöllä ole osakeperusteisia palkkio- ja kannustinjärjestelmiä. Poikkeamat hallinnointikoodista koskevat seuraavia koodin suosituksia suluissa yksilöidyin osin: suositus 1 (yhtiökokoustietojen julkistaminen), suositus 3 (hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 4 (hallitukseen ehdolla olevien osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 11 (hallitukseen ehdolla olevien ilmoittaminen) ja suositus 55 (joidenkin edellä mainituista poikkeamista johtuvien tietojen ilmoittaminen yhtiön internetsivuilla).

Viestintä ja tiedotus

Yhtiön hallinnointiperiaatteet ovat Alko Oy:n internetsivuilla www.alko.fi. Lisäksi Alko Oy julkaisee hallinnointiperiaatteet vuosittain vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin yhteydessä.

Lainsäädäntö

Alko Oy:n toimintaa ohjaavat sitä koskeva erityislainsäädäntö sekä valtion asettamat omistajapoliittiset tavoitteet. Alko Oy on yksi valtion erityistehtäväyhtiöistä, "joilla on joko tietty erivapaus valtion niille osoittamista tehtävästä tai jokin sellainen erivapaus, jonka vuoksi ne eivät toimi kilpailullisessa ympäristössä". Alko Oy:n toimintaa koskevia keskeisiä lakeja ja säädöksiä ovat:

- Alkoholilaki (1143/1994)
- Alkoholiasetus (1344/1994)
- Asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000)
- Asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta (1344/1994)
- Asetus alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle (680/1996)
- Valmisteverotuslaki (182/2010)
- Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994)
- Laki eräiden juomapakkausten valmisteveroista (1037/2004)
- Jätelaki (1072/1993, 1.5.2012 alkaen 646/2011)
- Valtioneuvoston päätös pakkauksista ja pakkausjätteistä (962/1997)
- Valtioneuvoston asetus eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmistä (180/2005)

Alko Oy:n hallintoa hoidetaan yhtiöjärjestyksen, osakeyhtiölain (624/2006) sekä yhtiötä koskevan erityislainsäädännön mukaisesti. Lisäksi Alko Oy noudattaa valtioneuvoston omistajapoliittisia periaatepäätöksiä (7.6.2007, 8.9.2009 ja 3.11.2011) sekä soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Yhteystiedot

ALKO OY

Käyntiosoite: Salmisaarenaukio 1, Helsinki

Postiosoite: PL 33, 00181 HELSINKI

Puh. 020 711 11 (ark. 8–16)

www.alko.fi

leena.sokolowski (at) alko.fi

ALKON VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI

Julkaistaan suomeksi ja englanniksi.

RAPORTIN OVAT TOIMITTANEET

Alkon yritysvastuuyksikkö yhdessä viestintätoimisto [Miltton Oy:n](#) ja verkkoviestinnän asiantuntijayritys [MediaCabinet Oy:n](#) kanssa.

VISUAALINEN SUUNNITTELU, KUVITUS JA TUOTANTO

Miltton Oy

VALOKUVAT

[Matti Matikainen](#)

Emma Suominen

Jaakko Lukumaa

Antero Aaltonen

Hotelli- ja ravintolamuseo, osiossa Alko 80 vuotta

VIDEOTUOTANTO

[GoodMood Oy](#) (Laatu- ja tuoteturvallisuusvideo)

Pieni sanasto

Absoluuttialkoholi (100 %:n alkoholi)

Absoluuttialkoholi eli 100 prosentin alkoholi on tilastoinnin käsite. Alkoholipitoisuudeltaan eri vahvuisten juomien määrien vertailu on helpompaa absoluuttialkoholilitrojen avulla. Litrat muutetaan 100 %:n alkoholilitroiksi kertomalla litrat tilavuusprosentilla.

Esimerkki

5 litrassa 40-tilavuusprosenttista alkoholijuomaa on 2 litraa absoluuttialkoholia ($5 \text{ litraa} \times 0,40 = 2 \text{ litraa absoluuttialkoholia}$).

Alkoholijuoma

on nautittavaksi tarkoitettu juoma, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia mutta enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholilain (1143/1994)

tarkoituksena on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Laki koskee alkoholipitoisia aineita, niiden valmistusta, maahantuontia, maastavientiä, myyntiä ja muuta luovutusta, käyttöä, hallussapitoa ja kuljetusta sekä alkoholijuomien mainontaa.

Alkoholipoliittinen toimintasuunnitelma

Alkon tehtävänä on alkoholijuomien vähittäismyynti siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Alkon hallintoneuvosto vahvistaa tavoitetta koskevan toimintasuunnitelman kalenterivuodeksi kerrallaan.

Etyylialkoholi

Kaikkien alkoholijuomien ainesosa (etanoli, puhdas alkoholi, $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$), humalluttava, puhtaana pistäväntuoksuinen ja polttavanmakuinen alkoholi.

Kokonaiskulutus

Alkoholin kokonaiskulutus sisältää sekä alkoholijuomien tilastoidun että tilastoimattoman kulutuksen.

Miedot alkoholijuomat

sisältävät enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Missio

Mitä varten Alko on olemassa.

Mystery Shopping -tutkimus

Havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa tutkimusassistentit tai yrityksen testiasiakkaat soittavat, asioivat tai ovat verkkoyhteydessä yritykseen tavallisina, palvelua tarvitsevinä asiakkaina.

Tilauspalvelupiste

Alko perustaa tilauspalvelupisteitä pienten haja-asutusalueiden taajamiin, joissa ei ole Alkon myymälää. Tilauspalvelupiste on paikkakunnalla toimiva palveluyritys, joka luovuttaa Alkon puolesta asiakkaalle tämän tilaamat alkoholijuomat.

Tilastoimattomalla alkoholijuomien kulutuksella

tarkoitetaan turistien alkoholituomisia, alkoholijuomien laillista ja laitonta kotivalmistusta, salakuljetusta ja korvikealkoholia sekä turistien ulkomailla nauttimaa alkoholia. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää Alkon myymälöiden myynnin sekä alkoholijuomien tukkumyyjien toimitukset elintarvikeliikkeille ja anniskeluravintoloille.

Tilavuusprosentilla

alkoholijuomassa määritellään, kuinka suuri osa juomamäärän tilavuudesta on puhdasta alkoholia. Jos alkoholin tilavuusprosentti on 40, niin litrassa juomaa on 4 desilitraa puhdasta alkoholia.

Valikoimaanotto-ohje

Alkolla ei ole omia merkkituotteita tai omaa tuotantoa, vaan se hankkii tuotteet kotimaisilta ja ulkomaisilta alkoholijuomien myyjiltä. Päätökset valikoimasta sekä hinnoittelusta tehdään Alkon valikoimaanotto ja vähittäismyynti -julkaisussa kuvatuin tasapuolisin ja syrjimättömin perustein riippumatta valmistajan tai myyjän kansalaisuudesta tai kotipaikasta.

Viinit

Mietoja alkoholijuomia, jotka valmistetaan käymisteitse rypäleistä (punaviini, roseeviini, valkoviini, kuohuviini). Hedelmäviini valmistetaan kokonaan tai osin marjoista ja hedelmistä.

Visio

Näkemyks halutusta tulevaisuuden tilasta, jota kohti pyritään, jota ei koskaan tavoiteta, koska tavoite muuttuu.

Väkevät alkoholijuomat

sisältävät enemmän kuin 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia (muun muassa viinat). Väkevät viinit valmistetaan lisäämällä väkevää alkoholia joko rypälemehuun, käyvään viiniin tai valmiiseen viiniin.

Asiakkaan kokemus ratkaisee

Monen asiakkaamme mielestä palvelu asuu Alkossa. Uskomme, että asiakkaamme pitävät kokemuksestaan Alkon myymälöistä, valikoimista ja palveluista yhä parempina. Pyrimme tietysti siihen, että asiakkaat kokevat näin yhä enenevässä määrin. Tavoitteenamme on saada aikaan asiakkaiden odotukset ylittäviä kokemuksia, ajatuksia, tunteita ja mielikuvia Alkosta ja myymälöidemme palvelusta.

Näin kehitimme palveluamme Alkossa 2011

Vuonna 2011 tarjosimme aktiivisesti apuamme sekä lisäpalvelua osana yksilöllistä palvelua. Palveluteemoinamme oli kehittää entistä parempaa asennetta ja rohkeutta palvella. Tässä teemassa otimme huomioon erityisesti nuoret. Korostimme myös sitä, että apua ja asiakaspalvelua on tarjottava tasapuolisesti kaikille asiakkaillemme. Tärkeätä on antaa tietoa myös kaikista juomaryhmistä. Myyjien ja myymäläpäälliköiden palveluvalmennus -päivien tarkoituksena oli vahvistaa osaltaan myymäläväen palveluhenkisyttä ja -osaamista.

Myymälöiden saliemännät ja -isännät keskittyivät sataprosenttisesti asiakaspalveluun ruuhka-aikoina, mistä asiakkaille kertoivat myyjän ”Saanko auttaa” -rintanapit. Perjantairuuhkassa ilahdutimme asiakkaita myymälätiimin ideoimilla ”Perjantaijutuilla”. Juttu saattoi yksinkertaisimmillaan olla hyvän viikonlopun toivotus.

MYYMÄLÄILMEELLÄ ON MERKITYSTÄ

Uudistimme 29 myymälän ilmettä vuonna 2011. Uskomme, että asiakas kokee myymälämme sitä miellyttävämpänä mitä selkeämmät ja viihtyisämmät tilat ovat. Myös henkilökunnan viihtyvyys myymälässä on tärkeää. Uudenlaisella kassojen sijoittelulla voimme esimerkiksi luoda myyjille paremmat mahdollisuudet huomioida saapuva asiakas. Asiakkaan tuloreitti myymälään kulkee yhä useammin keskeltä kassoja, jolloin myyjät voivat tervehtiä paremmin asiakkaita ja siten luoda paremman ensivaikutelman palvelusta.

Palveluverkostomme laajeni

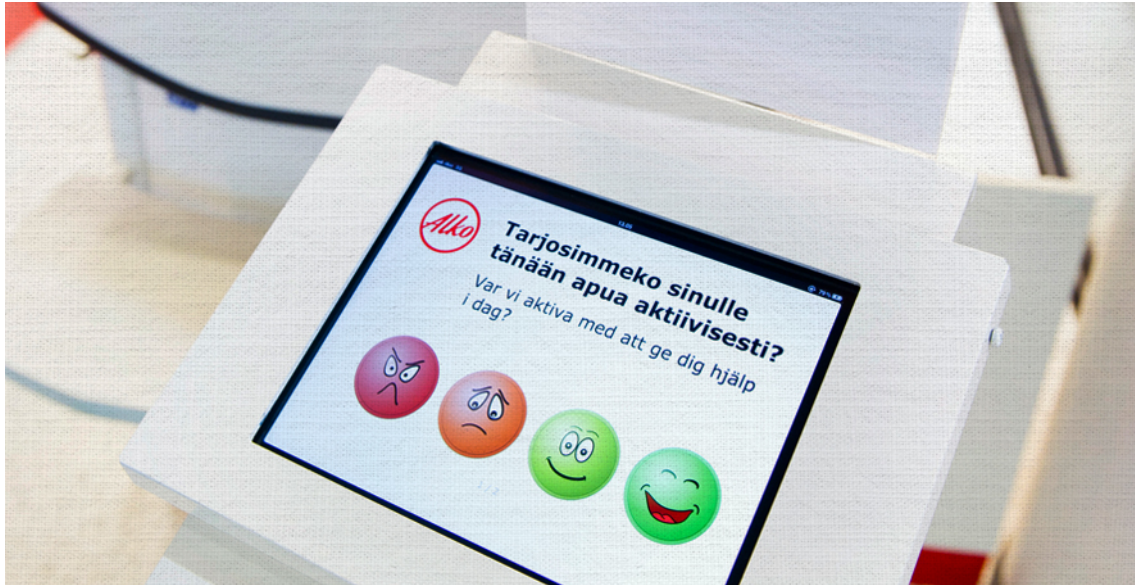
Paransimme palveluverkostoamme viidellä uudella myymälällä vuonna 2011:

- Iissä
- Lahden Karismassa
- Sipoon Söderkullassa
- Espoon Lähderannassa
- Eurajoella

Alkon myymäläketjuun kuului vuoden 2011 lopussa 348 myymälää. Asiakkaita palveltiin myös 110 tilauspalvelupisteessä, joista asiakkaat voivat tilata ja noutaa alkoholijuomia, jos paikkakunnalla ei ole Alkon myymälää.

Myymäläverkosto jakautuu hallinnollisesti yhteentoista alueeseen, joita johtavat aluepäälliköt. Alueorganisaatiota johtaa palvelujohtaja, joka raportoi toimitusjohtajalle. Myymälöissä työskenteli vuoden 2011 lopussa noin 2 300 työntekijää.

Vuonna 2011 Alkon myymälöissä kävi yli 62 miljoonaa asiakasta. Alko palvelee myös lukuisia yritysasiakkaita. Erityisiä yrityspalvelumyymälöitä on 21 koko maassa. Yrityspalvelumyymälät sijaitsevat pääkaupunkiseudun lisäksi suurissa kaupungeissa sekä lomanviettoalueilla laskettelukeskusten lähellä.

Palvelun laatua ja asiakastyytyväisyyttä mitattiin ahkerasti

Alko mittasi palvelunsa laatua ja asiakastyytyväisyyttä seuraavin tutkimuksin:

- Taloustutkimus: Suomi Tänään -Kansallinen asiakaspalvelupalaute
- TNS Gallup: Alkon asiakastyytyväisyys ja -sitoutuneisuustutkimus
- TNS Gallup: Mystery Shopping -tutkimus palveluprosessista

Tutkimusten lisäksi keräämme asiakkailta palautteita heidän asioidessaan myymälässä. Vuonna 2011 kymmenessä myymälässä oli asiakaspalautteen keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joilla asiakkaat saattoivat vastata vaihtuviin kysymyksiin esim. palvelun laadusta. Pyysimme myös itse rohkeasti myymälöissämme asiakkailtamme suullista palautetta siitä, miten onnistumme heitä palvelemaan.

KESKEISIMMÄT ASIAKASTYYTYVÄISYYSTULOKSET

- Ne asiakkaat, joille asiointi myymälöissämme on tuttua ja jotka tuntevat palvelumme, ovat meihin tyytyväisimpiä.
- Myyjiemme ystävällisyys, palveluasenne ja asiantuntemus ovat parhaimpia vahvuuksiamme.
- Alko mielletään monipuolisine valikoimineen laadukkaaksi ostospaikaksi.
- Alko mielletään sekä vastuulliseksi että samalla ystävälliseksi.
- Myyjien koetaan olevan erittäin asiantuntevia ja vakuuttavia.
- Alkoa ei pidetä kovin trendikkäänä tai muista erottuvana ostospaikkana.
- Alko paransi asiakastyytyväisyyden arvosanaansa jo neljättä vuotta peräkkäin verrattuna muihin kauppaketjuihin.
- Vuoden 2011 lopussa Alko oli kauppaketjujen ykkönen.
- Alkolla oli 5:nneksi tyytyväisimmät asiakkaat 105 tutkitusta suomalaisesta yrityksestä.

PALVELUPROSESSIN LAATU 2011

- Palveluprosessin vahvuuksiamme ovat ystävällisyys ja asiantuntevuus, tilanteen hallinta ja alkutervehdykset.
- Myyjämme tarjosivat apuaan tuplasti nopeammin kuin vuonna 2010.
- Tuotteiden suosittelu oli aktiivisempaa ja perustellumpaa kuin vuonna 2010.
- Tiedot punaviinistä olivat asiakaspalvelussa paremmat kuin muiden tuotteiden.
- Tarjosimme naisille apua ja lisäpalvelua hieman miesasiakkaita aktiivisemmin.
- Kehityskohteiksi havaittiin tarpeiden kartoitus sekä lisäpalvelun tarjoaminen.
- Palvelun alueellinen tasalaatuisuus heikentyi hieman vuodesta 2010.
- Pohjanmaa oli alueista paras mitä tulee niin asiakaspalveluun ja ikärajavalvontaan.
- Lohjan Citymarketin myymälän tiimi hallitsi palveluprosessin parhaiten koko Suomessa. Lisäksi sama Lohjan Alko paransi palveluprosessiaan eniten vuonna 2011.
- Täydellisiä, sadan pisteen nappisuorituksia kertyi myymälöissä vuoden aikana 42 kappaletta (3 % Mystery Shoppingin tutkimusasioinneista)

Palvelua myymälästä ja monista kanavista

Asiakas ja myyjä kohtaavat Alkon myymälöissä yli 62 miljoonaa kertaa vuodessa. Myymälän palvelutilanteiden lisäksi asiakas saa Alkolta tietoa ja palvelua myös useista sähköisistä kanavista.

Monikanavaisuutta tuoreimmillaan edustavat muun muassa huhtikuussa 2011 avatut Alkon Facebook-sivut, [facebook.com/alkopalvelee](https://www.facebook.com/alkopalvelee). Alkon Facebook-sivujen sydän on asiakasneuvonta: asiakkaat voivat antaa palautetta, kommentoida ja kysyä tuotteista tai palveluista.

Alkon monikanavaisuutta täydentävät toukokuussa 2011 avatut Alkon asiakaslehden Etiketin verkkosivut, etiketti.fi. Sivut päivittyvät tiuhaan ajankohtaisilla aiheilla ja näin täydentävät neljä kertaa vuodessa ilmestyvää painettua asiakaslehteä.

Alkon verkkosivuilla alko.fi kävi vuonna 2011 keskimäärin 80 000 kävijää viikossa. Alko palvelee myös osoitteessa m.alko.fi. Mobiilisivuilta voi hakea tietoa Alkon myymälöistä ja tuotteista.

Vuonna 2011 Alko avasi oman sivustonsa myös [Youtubeen](https://www.youtube.com/Alko). Alkon 2000-luvulla julkaisemat tv-filmit koottiin näin yhteen paikkaan.

Vastuullisuus asiakaspalvelussa

Lakisääteisten ikärajojen, päihtymys- ja välittämispäilyjen valvominen ja tarkistaminen on keskeinen osa Alkon yhteiskuntavastuuta sekä vastuullista asiakaspalvelu- ja myyntityötä.

Näin toimien haluamme ehkäistä ja vähentää alkoholista aiheutuvia sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Olemme rekisteröineet myynninvalvonnan toimet jo viidentoista vuoden ajan kassajärjestelmään. Rekisteröintijärjestelmämme on auttanut meitä sekä mittaamaan onnistumistamme että kehittämään henkilökuntamme osaamista vastuullisuudessa.

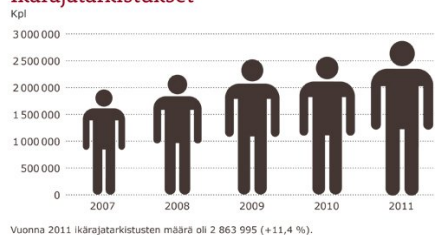
Kysymme nuorilta papereita

Vuonna 2011 noin 4,6 prosenttia Alkon asiakkaista todisti täysi-ikäisyytensä asioidessaan myymälöissämme. Rekisteröimme ikärajatarkistuksia yli kymmenen prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Ikärajatarkistuksistamme noin 5–10 prosenttia* johtaa siihen, että kieltäydymme myymästä.

Tavoitteenamme on valvoa ikärajoja niin, että eri myymälöissä ja eri myyjät valvovat ikärajoja samaan tapaan, yhä tasalaatuisemmin, siksi myymälöille ja myyjille on asetettu prosentuaalinen tavoite, jonka mukainen määrä ikärajavaltvontoja on tehtävä.

* Vuonna 2011 Alkon ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyvalvonta ei johtanut yhteenkään viranomaishuomautukseen.

Ikärajatarkistukset

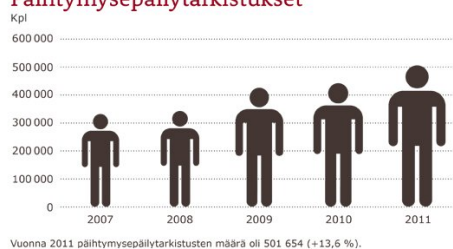

Emme myy selvästi päihtyneille

Päihtymysepäilyjä kirjassimme vuonna 2011 yli 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Asetimme jo vuoden 2009 alussa jokaiselle myymälälle päihtymysepäilyihin liittyvän prosentuaalisen tavoitteen, jonka tarkoitus on ollut kannustaa tarttumaan epäiltyyn päihtymykseen. Tämä on lisännyt rekisteröityjen päihtymysepäilyjen määrää. Tavoitekeskusteluissa tasoja tarkistetaan. Päihtymysepäilykirjauksista noin puolet* johtaa myynnistä kieltäytymiseen.

* Vuonna 2011 Alkon ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyvalvonta ei johtanut yhteenkään viranomaishuomautukseen.

Päihtymysepäilytarkistukset

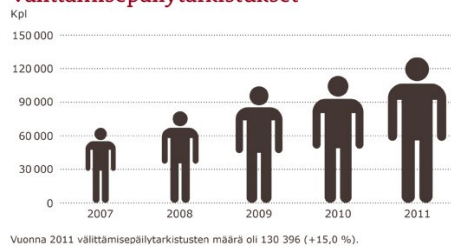

Välittämisen todentaminen on vaikeaa

Välitysepäilyn todentaminen on haastavampaa kuin ikäraja- ja päihtymisepäilyvalvonta. Tästä huolimatta välittämisepäilyjen rekisteröiminen on ollut nousujohteista. Rekisteröimmekin välitysepäilyjä vuonna 2011 noin 15 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Keväällä ja syksyllä 2011 Alko toteutti ”Kiitos, kun et välitä” -myynninvalvontakampanjan myymälöissä ja televisiossa.

Välittämisepäilytarkistukset

Myynninvalvonnan pelisäännöt -opas ja -passi asiakaspalvelun työvälineinä

Koulutamme henkilökuntaamme ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyjen valvontaan. Tärkeätä on toimia valvontatilanteissa asiakaspalvelu huomioon ottaen.

”Myynninvalvonnan pelisäännöt” on jokaiselle alkolaiselle tarkoitettu opas, jossa käydään läpi vastuullisen asiakaspalvelun käytänteitä ja haastavia tilanteita.

Jokaisen Alkon uuden työntekijän on suoritettava myynninvalvonnan passin koe ennen ensimmäistä kassavuoroaan. Uudistimme koko oppaan sekä kokeen vuonna 2011. Tämän vuoksi koko Alkon henkilökunta suoritti uusitun myynninvalvonnan kokeen syksyllä 2011.

MYSTERY SHOPPING TESTAA MYÖS VASTUUTA

Alko testaa asiakaspalvelussa onnistumistaan Mystery Shopping -sokkoasiakas-menetelmällä. Vuonna 2011 jokaiseen Alkon myymälään tehtiin neljä sokkoasiakaskäyntiä. Sen lisäksi myynninvalvonnan onnistumista sekä nuorten asiakkaiden asiakaspalvelun tasoa testattiin kahdella nuoren, 18–24-vuotiaan testiasiakkaan käynnillä. Nuoren asiakkaan ikä tarkastettiin 74 prosentissa testikäynneistä. Vuonna 2010 vastaava onnistuminen oli 79 prosenttia.

Alkoholin kulutus on tasaantunut

Vuonna 2011 Suomessa kulutettiin alkoholia kaikkiaan sataprosenttiseksi muunnettuna 54 miljoonaa litraa eli 10 litraa asukasta kohden. Alkoholin tilastoitu kulutus lisääntyi hieman edellisestä vuodesta, mutta asukasta kohti laskettu määrä säilyi vuoden 2010 tasolla. Alkoholin tilastoimattomasta kulutuksesta noin 3/4 on matkustajien Suomeen tuomaa.

ALKO MYI SUOMALAISTEN KULUTTAMASTA ALKOHOLISTA VÄHEMMÄN

Vuonna 2011 Alko myi kaikesta suomalaisten kuluttamasta alkoholista 40 prosenttia. Osuus laski prosentin vuodesta 2010. Elintarvikeliikkeiden osuus puolestaan nousi 46 prosenttiin. Anniskelumyyntin osuus tilastoidusta kulutuksesta oli 14 prosenttia. Tilastoimattoman alkoholin kulutuksen eli matkustajatuonnin, kotivalmistuksen ja salakuljetuksen osuus pysyi ennallaan eli 19 prosentissa.

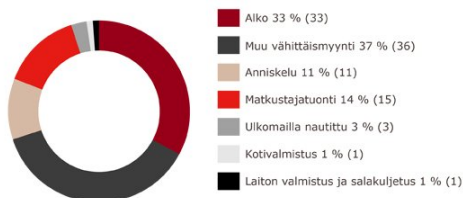
ALKOHOLIN KULUTUS SUOMESSA

litraa asukasta kohden, 100 %:n alkoholina	1995	2003	2007	2008	2009	2010	2011
Tilastoitu kulutus	6,7	7,7	8,7	8,5	8,3	8,1	8,1
Tilastoimaton kulutus	2,1	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9
Kokonaiskulutus	8,8	9,4	10,5	10,4	10,2	10,0	10,0

Lähde: Valvira, ennakkotieto

Alkoholijuomien kulutuksen rakenne

100 %:n alkoholina 2011

Lähde: Valvira, ennakkotieto

Väkeviä alkoholijuomia myytiin vähemmän

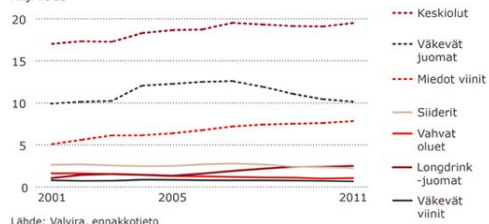
Väkeviä alkoholijuomia myytiin vähemmän ja mietoja viinejä enemmän vuonna 2011.

Kotimaassa myytiin ja ulkomailta tuotiin väkeviä vuonna 2011 vähemmän kuin 2010. Mietojen viinien myynti ja niiden matkustajatuonti sen sijaan lisääntyivät. Oluen myynti kotimaassa pysyi suurin piirtein edellisvuosien tasolla, mutta sen matkustajatuonti lisääntyi hieman.

Alkoholijuomien kulutus

Juomaryhmittäin 100 %:n alkoholina vuosina 2001–2011

Millj. litraa

Lähde: Valvira, ennakkotieto

Alkoholijuomien hinnat nousivat maltillisesti

Alkoholijuomien nimellishinnat olivat vuonna 2011 keskimäärin 1,5 prosenttia korkeammat kuin vuotta aiemmin. Vähittäismyynnin hintataso kohosi 0,5 prosenttia ja anniskelumyynnin 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Alkon vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin puoli prosenttia. Alkoholijuomien reaali hinnat laskivat 1,9 prosenttia.

ALKOHOLIJUOMIEN HINNANMUODOSTUS VUONNA 2011

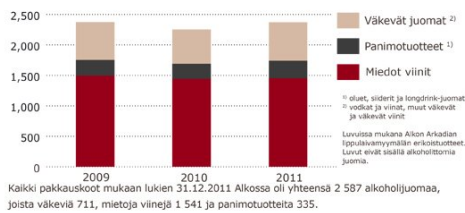
Väkevä alkoholijuoma, 0,70 l, alkoholia 40 til-%		Vähittäishinta 18,10 €
Hankintahinta + Alkon myyntikate	14 %	2,57
Alkoholijuoma- ja pakkausverot	67 %	12,15
Arvonlisävero	19 %	3,38
Viini, 0,75 l, alkoholia yli 8 til-%		Vähittäishinta 7,56 €
Hankintahinta + Alkon myyntikate	50 %	3,81
Alkoholijuoma- ja pakkausverot	31 %	2,34
Arvonlisävero	19 %	1,41
Olut, 0,33 l, alkoholia 5,2 til-%		Vähittäishinta 1,53 €
Hankintahinta + Alkon myyntikate	48 %	0,73
Alkoholijuoma- ja pakkausverot	33 %	0,51
Arvonlisävero	19 %	0,29

Alkon juomavalikoima on laaja, monipuolinen ja laadukas

Valikoimasta asiakkaiden on helppo valita juomia moniin eri tilanteisiin. Vakiovalikoimaa täydentävät kausituotteet ja rajallisen saatavuuden tuotteet, jotka ovat valikoimassa lyhyehkön ajan. Juomavalikoimaa uudistetaan läpi vuoden.

Alkoholijuomamerkkien määrä vakiovalikoimassa 2011

VALIKOIMAT SUUNNITELLAAN HUOLELLA

Suunnittelusta vastaavat tuoteryhmittiimit, joihin kuuluvat alkoholijuomien ostajat ja eri tuoteryhmien päälliköt. Valikoimia suunnitellessaan tiimit

- kartoittavat asiakkaiden tarpeita ja toiveita muun muassa erilaisin asiakastutkimuksin
- seuraavat aktiivisesti juomatrendejä meillä ja muualla sekä
- kuuntelevat asiakkaiden ja juomaharrastajien mielipiteitä ja toiveita.

OSTOTOIMINNAN KESKEISET PERIAATTEET

Ostotoiminnan keskeiset periaatteet ovat läpinäkyvyys ja tasapuolisuus kaikkia tuotteita tarjoavia kumppaneita kohtaan. Valmistajat, maahantuoja ja agentit voivat tarjota Alkolle omia tai edustamia tuotteita Alkon internetsivustolla olevan [ostosuunnitelman](#) mukaisesti.

Ostosuunnitelmassamme on tarkat kriteerit, joilla tuotteita haemme. Puolueeton asiantuntijajärjestelmä arvioi tuotteet aistinvaraisesti. Valitsemme parhaan pistemäärän saaneen tuotteen täydentämään juomavalikoimaamme. Alkolle tehdään vuosittain noin 6 000 tarjousta uusista tuotteista. Vuonna 2011 otimme myymälöiden valikoimiin 712 uutta tuotetta.

Tuotteidemme laatuun ja turvallisuuteen voi luottaa

Alkon sidosryhmäkyselyissä tuotteiden turvallisuus ja laatu ovat kerrasta toiseen nousseet erittäin keskeiseksi mitä Alkon vastuuseen tulee. Alkon Laadunvalvonnan ja Alkoholintarkastuslaboratorion (ACL, Alcohol Control Laboratory) toiminnot liittyvät suoraan tuotteiden laatuun ja turvallisuuteen. Laadunvalvonta Alkon ostoyksikössä analysoi tuotteita aistinvaraisesti ja on mukana mm. uusien tuotteiden valintaprosessissa. ACL, joka kuuluu yritysvastuuyksikköön, tekee Alkon myymistä tuotteista kemiallisia ja mikrobiologisia tarkastuksia.

Laadunvalvonnassa alkoholijuomien laatua valvotaan siis aistinvaraisesti. Juoman tuoksun ja maun arviointia ”inhimillisellä instrumentilla” ei ole toistaiseksi mikään laite pystynyt täydellisesti korvaamaan. Menetelmä on hyvä, edullinen ja nopea tuotteiden tasaisen laadun varmistamisessa. Pelkkä aistinvarainen arviointi ei kuitenkaan riitä, vaan lopputulos saavutetaan kansainvälisesti arvostetun Alkoholintarkastuslaboratorion osaamisen vahvasti tukemana. Yhdessä nämä kaksi toimintoa takaavat Alkon tuotteiden korkean laadun ja tuoteturvallisuuden kustannustehokkaasti.

Antiikin historiassa oli keisarilla ja muilla hallitsijoilla oma viininmaistajansa. Hänen tehtävänä ei kuitenkaan ollut testata, onko viini hapettunutta tai ylikehittyntä. Viininmaistaja maistoi, olivatko vallantavoittelijat tahallisesti myrkyttäneet juoman. Nykypäivänä keisarin asemassa on Alkon asiakas. Laadunvalvonta toimii maistajana ja huolehtii siitä, että tuotteet ovat turvallisia ja korkealaatuisia.

Tuotevirheiden määrä on vähentynyt

Vuonna 2011 asiakkaat tekivät Alkoon 15 767 asiakasvalitusta, mikä on 3,6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Valituksista 89 % kohdistui mietoihin viineihin, mikä on ymmärrettävää, koska viini on jatkuvassa kehitysvaiheessa oleva luonnontuote. Korkin makuun ja tuoksuun kohdistuneet valitukset vähenivät huomattavasti metallisten kierrekapseleiden yleistymisen vuoksi. Toisaalta kuljetus- ja muille vaurioille herkkien hanapakkausten myynnin lisääntyminen toi uusia laadunvalvonnallisia haasteita.

Tuote-eriä vedettiin vuoden 2011 aikana pois myynnistä 13. Tavallisimpina syinä olivat puutteelliset päällysmerkinnät tai viinin heikentynyt säilyvyys. Tuoteturvallisuuteen kohdistuvaan laatupoikkeamaan voidaan reagoida hyvin nopeasti. Yksittäisen tuotteen myynti voidaan tarvittaessa keskeyttää välittömästi kaikissa myymälöissä.

Alkoholitarkastuslaboratoriota arvostetaan

Kuluttajansuojan varmistamiseksi Alkon vakiovalikoimaan kuuluvia tuotteita sekä uusia tuotteita tutkitaan ACL:ssa säännöllisin väliajoin. Niitä tutkitaan EU-alueella voimassaolevia viranomaisvaatimuksia laajemmin. Vuonna 2011 panostettiin perusselvitysten lisäksi tutkimuksiin, jotka liittyivät juomien virheisiin sekä niissä esiintyneisiin vierasaineisiin. Laboratoriossa kehitettiin muun muassa säilytysaine askorbiinihapon, juomien sokereiden, korkkivirheydisteiden sekä alkoholin hapetustuotteen asetaldehydin määrittämiseen käytettäviä analyysimenetelmiä.

Vuonna 2011 laboratoriossa analysoitiin kaikkiaan noin 8 200 alkoholijuomanäytettä, joka oli 3 % vähemmän kuin vuonna 2010. ACL myy palveluitaan myös Alkon ulkopuolelle yrityksille ja viranomaisille.

ACL osallistuu maa- ja metsätalousministeriön viini- ja alkoholiasioiden alajaoston kokouksiin ja kansainvälisen viinijärjestön (OIV) toimintaan. Toimiminen järjestössä avaa suoran mahdollisuuden saada viinien laatuongelmia koskevaa tietoa mahdollisimman ajoissa. Laboratorionjohtaja Pekka Lehtonen toimii OIV:n analyysimenetelmien alakomitean varapuheenjohtajana 2009–2012. ACL osallistuu myös pohjoismaisten alkoholimonopoliin laatuyhteistyöhön yhdessä laadunvalvontayksikön kanssa.

ACL on Mittatekniikan keskuksen akkreditoinnilla todettu virallisesti päteväksi ja puolueettomaksi testaamaan väkiviinaa, alkoholijuomia ja teknokemiallisia tuotteita. Lisäksi se on ulkoasiainministeriön EU:lle ilmoittama Suomen virallinen laboratorio alkoholijuomia koskevissa testauksissa.

Alkon myynti litroina laski

Vuonna 2011 Alkon myynti litroina oli 104,3 miljoonaa. Verrattuna vuoteen 2010 myynti väheni 1,1 prosenttia. Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettu myynti oli 18 miljoonaa litraa, joka oli yli 1,5 prosenttia vähemmän kuin vuosi aiemmin. Eräänä myynnin laskua selittävänä tekijänä voitaneen pitää edellisvuosien alkoholijuomien verojen korotuksia. Alkon myynnin rakenne miedontui, koska mietojen, alle 22-tilavuusprosenttisten alkoholijuomien myynnin osuus on kasvanut suhteessa väkevien alkoholijuomien myyntiin.

Alkon myynti tuoteryhmittäin

Viinit

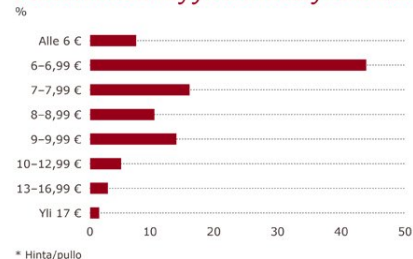
Viinien myynnin kasvu jatkui vuonna 2011. Eniten myydään edelleen edullisia alle 7 euron puna- ja valkoviinejä. Ruoka- ja viiniharrastus on kuitenkin lisännyt kuluttajien tietoa viineistä sekä kasvattanut kiinnostusta eri puolilta maailmaa tulevia tuotteita kohtaan.

Palvelemme asiakkaita ostamalla valikoimiimme erikoisuuksia, joita kutsumme rajallisen saatavuuden viineiksi. Saamme näin harrastajien ulottuville rajallisia erikoisuuksia maailmalta, ja toki näin elävöitetään Alkon vakiovalikoimaa. Harvinaisimmat ja halutuimmat niistä tarjotaan kuluttajille arvottavina tuotteina, jolla taataan se, että kaikilla kuluttajilla on yhtäläinen mahdollisuus saada näitä rajallisen saatavuuden viinejä. Kuluttajien kiinnostus ekologisia ja eettisiä viinejä kohtaan on kasvanut edelleen – valikoima on laajentunut ja myynti kasvanut myös vuonna 2011. Puolikkaiden ja ns. pienien viinipullojen kysyntä Alkossa on kasvanut. Vuonna 2011 valikoimaa täydennettiin näillä. Tätäkin tuoteryhmää on pyritty monipuolistamaan ostamalla pienempiä erikoiseriä Alkon valikoimaan.

Punaviinien myynti alkuperämaan mukaan

	Myynti 1 000 L	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä
Chile	7 794	-2,8	28,7
Australia	3 616	7,5	13,3
Espanja	3 534	2,1	13,0
Argentiina	3 043	-5,5	11,2
Italia	2 709	5,1	10,0
Etelä-Afrikka	2 527	2,6	9,3
Ranska	2 350	-0,6	8,6
Usa	471	-5,4	1,7
Portugali	470	3,4	1,7
Muut	679	-8,2	2,5

Punaviinien myynti hintaryhmittäin* 2011

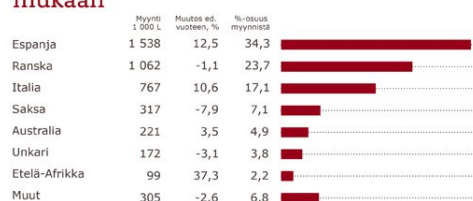
Valkoviinien myynti alkuperämaan mukaan

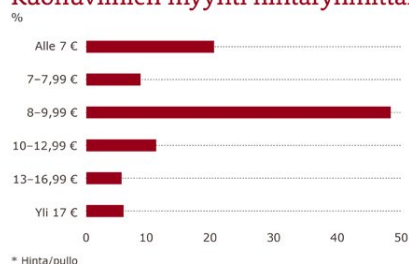
Valkoviinien myynti hintaryhmittäin* 2011

Kuohuviinien myynti alkuperämaan mukaan

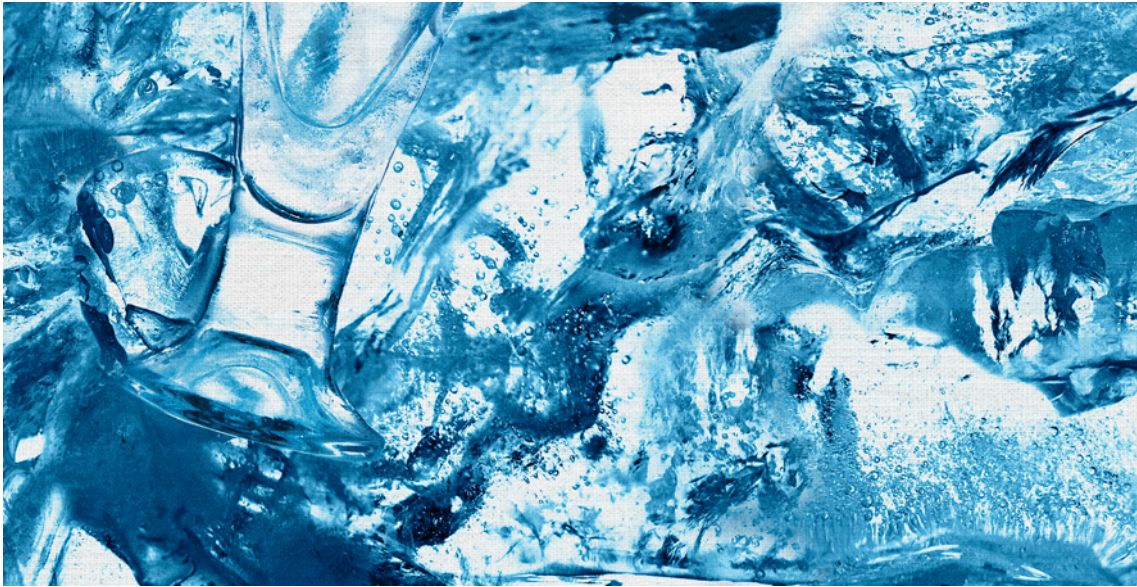

Kuohuviinien myynti hintaryhmittäin* 2011

Viinien myynti alkuperämaan mukaan

Väkevien alkoholijuomien myynti laski

Väkevien alkoholijuomien myynti laski suhteellisesti enemmän kuin mietojen juomien myynti. Vuonna 2011 väkevien alkoholijuomien litramyynti laski reilut kolme prosenttia ja väkevien viinien myynti reilut kuusi prosenttia. Vaikka väkevien alkoholijuomien litramyynti laski, niin esimerkiksi skotlantilaisten mallasviskien (9,2 %) ja calvadosien (8 %) myynti kasvoi. Maustamattomien vodkien myynti on kuitenkin Alkossa väkevistä suurinta. Vuonna 2011 vodkien ja viinojen vähittäishinta nousi keskimäärin 6 prosenttia ja muiden väkevien juomien hinta vajaan 4 prosenttia.

Oluen myynnin lasku hidastui ja siiderien myynti kasvoi

Oluen myynti väheni Alkossa 3,9 prosenttia vuoden 2011 aikana. Myynnin lasku kuitenkin hidastui merkittävästi edellisvuoden 8 prosentista. Vuonna 2011 Alko muutti olutosastonsa oluttyyppilähtöisiksi esitellen asiakkailleen kahdeksan oluen päätyyppiä.

Lager-oluen myynti laski kuten edellisvuosinakin, mutta muiden oluttyyppien myynti kasvoi edellisvuoteen nähden. Asiakkaat olivat myös entistä kiinnostuneempia niin kansainvälisistä kuin kotimaisistakin pienpanimo-oluista. Oluen keskimääräinen litrahinta nousi vajaat 8 prosenttia. Tölkistä on tullut pulloa suosittumpi olutpakkaus: tölkkien osuus oluen myynnistä oli 53 ja pullojen 47 prosenttia.

Siiderien myynti kasvoi 3,9 prosenttia edellisvuonna. Kuluttajat ovat kiinnostuneet vahvoista pohjoismaisista ja perinteisten siiderimaiden tuotteista. Myös siiderivalikoimaa on kehitetty.

Alkon longdrink-juomien myynti laski 7,3 prosenttia. Longdrink-juomien matkustajatuonti on sen sijaan kasvanut (Lähde: TNS Gallupin tutkimus) 7 prosenttia vuonna 2011.

Eettisen kaupan tuotteet

Luomutuotteiden, Reilun kaupan ja Fair for life -tuotteiden myynti on viime vuosina kasvanut merkittävästi. Alko pyrkii jatkossakin lisäämään näitä tuotteita valikoimiinsa. Viineissä erilaiset pakkaustyytit ovat kasvattaneet suosiotaan perinteisen korkilla suljetun lasipullon rinnalla. Alkon valikoimissa hanapakkaukseen, tetraan ja kierrätysmuovipulloon pakattujen tuotteiden määrä ja myynti on kasvanut. Kierrekorkki viinipullon sulkimena on myös vakiinnuttanut asemansa.

ILMASTONMUUTOS VAIKUTTAA VIININVILJELYYN MONELLA TAVALLA

Maailmanlaajuisesti ilmaston lämpeneminen

- mahdollistaa viininviljelyn uusilla alueilla: eteläisellä pallonpuoliskolla etelään ja pohjoisella pohjoiseen päin ja yhä korkeammalla merenpinnasta
- lämpimillä alueilla viljely vaikeutuu
- sadonkorjuuajat nykyviljelmillä aikaistuvat pikkuhiljaa
- monilla alueilla joudutaan siirtymään entistä paremmin lämpöä sietäviin lajikkeisiin, jos nykyinen lainsäädäntö sen sallii
- lämpeneminen näkyy viinityylin muuttumisessa pehmeähappoisemmaksi ja täyteläisemmäksi.

Paikalliset muutokset voivat olla paljon rajumpiakin, kuten voimakkaita helleaaltoja, kuivuutta, myrskyjä ja rankkasateita. Euroopassa jääviinien tekeminen niiden perinteisellä alueella on vaarantumassa.

Yhteiskuntavastuun johtaminen

Yhteiskuntavastuutyö pohjautuu yhtiön arvoihin, visioon ja strategiaan. Alkon yhteiskuntavastuuta johdetaan osana yhtiön normaalia johtamista.

Yhtiö poikkeaa muista yhteiskuntavastuuta edistävästä yhtiöistä alkoholipoliittisen vastuun osalta. Tämä yhteiskuntavastuun alue perustuu alkoholilakiin ja -asetukseen.

Taloudellista ja sosiaalista vastuuta sekä ympäristövastuuta kehitetään yhtiössä pääsidosryhmien odotusten mukaisesti.

Kuva: Alkon esimiespäivät toukokuussa 2011 Vantaan Flamingossa.

Alkoholilainsäädäntö määrittää toimintaa

Yhtiön asemaa säätelee alkoholilainsäädäntö. Sen tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Tämä tavoite määrittää Alkon alkoholipoliittisia toimia myös tulevana vuosina. Lisäksi sen tavoite on, että suomalaiset ymmärtävät ja hyväksyvät Alkon toiminnan vastuullisena alkoholijuomien vähittäiskauppiaana. Tulevana vuosina Alkon toiminta kiteytyy edelleen ajatukseen, että se on vastuullinen ja palveleva alkoholikauppa parhaalla mahdollisella tavalla.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa alkoholipolitiikan ohjauksesta ja kehittämisestä. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä alkoholipolitiikan linjauksista (9.10.2003) on päätetty muun muassa, että alkoholijuomien vähittäismyynti säilytetään alkoholilain mukaisesti valtion omistaman alkoholiyhtiön yksinoikeutena. Samaa linjaa jatkaa pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma (17.6.2011), jonka mukaan Alkon vähittäismyyntimonopoli säilytetään voimassa olevan alkoholilain mukaisena.

Toukokuussa 2008 käynnistettyä Alkoholiohjelmaa jatketaan myös 2012–2015. Valtakunnallisen alkoholiohjelman keskeisiä toimenpiteitä ovat mm. alueellisen koordinaation mallin vakiinnuttaminen, alkoholilain kokonaisuudistus ja alkoholiverotuksen tarkistaminen.

Organisaation kaikki esimiehet vastaavat siitä, että henkilöstö tuntee ja ymmärtää liiketapaperiaatteiden vaatimukset. Alkon hallintoperiaatteissa on kuvattu riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen periaatteet. Alkoholijuomien hankinnassa noudatetaan Alkoholijuomien valikoimaanotto ja vähittäismyynti -oppaassa esiteltyjä periaatteita. Opas on luettavissa Alkon internetsivuilla.

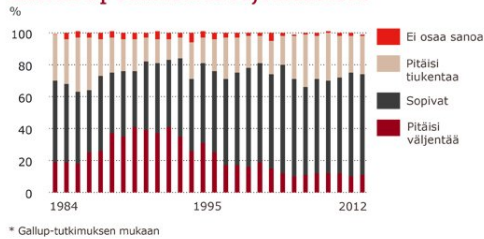
Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä

Alkon vastuullista yritystoimintaa ohjaavat sen arvojen, strategian ja johtamisjärjestelmän lisäksi Alkon sisäiset toimintaperiaatteet.

Hallintoneuvosto hyväksyy vuosittain toimintasuunnitelman alkoholihaittojen vähentämiseksi ja antaa sosiaali- ja terveysministeriölle [kertomuksen](#) alkoholiolojen kehittymisestä. Hallitus hyväksyy yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja keskeiset ohjelmat sekä periaatteet. Yhtiön johtoryhmä vastaa yhteiskuntavastuusta yhtiötasolla.

Yhtiöllä on alkoholipoliittinen valiokunta, joka vastaa alkoholipoliittisen vastuun sisällön kehittämisestä ja seurannasta.

Yritysvastuuyksikkö kehittää yhtiön yhteiskuntavastuuta. Kokonaisvaltaista yhteiskuntavastuuta ja sidosryhmäyhteistyötä kehitetään hankkeessa. Liiketapaperiaatteet sisältävät ohjeet tavarantoimittajien tasapuolisesta kohtelusta. Alko on sitoutunut toimimaan eettisesti ja noudattamaan yhteiskunnan asettamia normeja kaikissa toiminnoissaan, mitä se edellyttää myös liikeyhteistyönsä. Jokaisen Alkon henkilökuntaan kuuluvan on noudatettava Alkon liiketapaperiaatteita.

Suomalaisten mielipiteet nykyisistä alkoholipoliittisista rajoituksista***ALKOLLA ENEMMISTÖN KANNATUS**

Tammikuussa 2012 kerätyn Gallup-aineiston mukaan 87 (88) prosenttia suomalaisista oli sitä mieltä, että nykyiset alkoholipoliittiset rajoitukset ovat sopivia tai että niitä pitäisi kiristää.

Tutkimuksessa 11 (10) prosenttia kansalaisista oli sitä mieltä, että rajoitteita tulisi väljentää. 91 (92) prosenttia väestöstä oli sitä mieltä, että väkeviä alkoholijuomia tulee saada ostaa vain Alkosta. Enemmistö haluaa pitää viinin ja A-oluen myynnin Alkossa sekä hyväksyy keskioluen nykyisen myyntijärjestelmän. Väestöstä 71 (65) prosenttia on sitä mieltä, että valtion alkoholimonopoli Alko ja sille annettu yksinoikeus alkoholijuomien myyntiin on hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta. Peräti 98 (96) prosenttia väestöstä pitää vallitsevaa oluen ja viinien ostoikärajaa (18 v.) joko sopivana tai liian matalana.

93 (93) prosenttia väestöstä pitää väkevien ostoikärajaa (20 v.) joko sopivana tai liian matalana. Noin puolet suomalaista pitää oluen, viinien ja väkevien alkoholijuomien nykyisiä hintoja sopivina.

Lähde: TNS Gallup 1/2012. Tutkimusta, jossa selvitetään vuosittain Suomen alkoholipoliittista ilmapiiriä, on tehty vuodesta 1984.

Alkon vastuullisuustavoitteet 2011

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA TOTEUTUMINEN
Alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen Alkoholipolitiikka (stm.fi)	Lasten seurassa -ohjelman toimet • Isän ja pojan pilkkireissu -filmi televisiossa ja verkkosivuilla. Kohderyhminä olivat aikuiset ja vanhemmat. • lastenseurassa.fi-sivut yhä vuorovaikutteisemmat. • Yhteistyökumppanit (Terveystietokeskus ja Hyvinvoinnin laitos, A-klinikkasäätiö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Vanhempainliitto) saavuttivat ohjelmassa asetetut tavoitteet. Yhteistyötä muiden kumppaneiden kanssa kehitettiin ja tarkennettiin (THL, Nuori Suomi, Nuorten Akatemia, Vuoden poliisi) Ikärajoihin ja välittämispäilyihin liittyvät toimet myymälöissä – Tuettiin ulkoisessa ja sisäisessä viestinnässä ja koulutuksessa. Myynninvalvonnan asenteita mittaava tutkimus, toteuttajana THL. Katso Alkon myynninvalvonnan videoita Youtubessa Alkon lahjoitukset yliopistojen ja korkeakoulujen päihdetutkimukseen ja -opetukseen, joilla tuetaan alan tutkimusta ja opetusta.
Työhyvinvoinnin edistäminen ja sairauksien ennaltaehkäiseminen pitkäjänteisellä toiminnalla	• Koko henkilökunnan työhyvinvointikysely toteutettiin. • Virkistys ja vapaa-ajan toimintaa edistettiin. • Esimiestyön osaamista kehitettiin.
Kattava myymäläverkosto	• Myymäläverkosto kattaa koko maan. 90 prosentilla 18-vuotiaista on alle 10 kilometrin matka lähimpään myymälään.
Vastuullinen hankinta – Vastuullinen tuotevalikoima – Vastuulliset tavara- ja palveluhankinnat	• Vastuullisen hankinnan periaatteet otettiin käyttöön alkoholijuomatoimittajien sopimusehdoissa 1.1.2012. • Opintomatka pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa kahteen viinintuottajamaahan. • Laadittiin pohjoismaisten alkoholimonopolioiden yhteinen vastuullisen hankinnan toimintasuunnitelma 2012–2014 • Alkoholijuomien tavarantoimittajille järjestettiin vastuullisen hankinnan koulutusta. • Eettisten tuotteiden määrää valikoimassa lisättiin mahdollisuuksien mukaan.
Ympäristövaikutusten vähentäminen – Henkilökunnan ympäristötietoisuuden lisääminen – Energian säästäminen – Kuljetusten tehokkuus ja ympäristömyötäisyys – Kierrätys- ja materiaalitehokkuus – Toimiva juomapakkausten kierrätysjärjestelmä	• Myymälän ympäristöohjeistus päivitettiin. • Ympäristövastuun Kompassi -verkkokoulutusohjelma avattiin koko henkilöstölle. • Myymälän ympäristövastaava valittiin jokaiseen myymälään. • Pääkonttorin Green Office -toimintaa jatkettiin. • Valmistauduttiin myymälöiden ympäristöauditointeihin. • Yhteistyötä Systembolagetin ja Vinmonopoletin kanssa ympäristöasioissa kehitettiin. • LED-tekniikkaa hyödynnettiin myymälöiden valaistusratkaisuissa. • Ympäristöystävällisiä ja kierrätettäviä pakkaus- ja kassivaihtoehtoja valittiin edelleen. • Valmisteltiin Alkon kertalaspullojen kierrätysjärjestelmän siirtämistä Suomen Palautuspakkaus Oy:n hoidettavaksi 1.2.2012 alkaen

Vastuullisuusviestintä

- Kehitettiin vastuullisuusviestintää
 - www.alko.fi/vastuullisuus
 - www.lastenseurassa.fi
 - valmisteltiin verkkovuosikertomusta ja yhteiskuntavastuuraporttia
 - valmisteltiin vahvuus- ja vastuuesitettä myymälään

Sidosryhmät määrittävät toimintaa

Kun yhteiskuntavastuun tuloksia arvioidaan, otetaan huomioon sidosryhmien odotukset. Alkon tärkeimmät sidosryhmät ovat asiakkaat, kansalaiset, omistaja, poliittiset puolueet, henkilöstö, viranomaiset, tavarantoimittajat ja media.

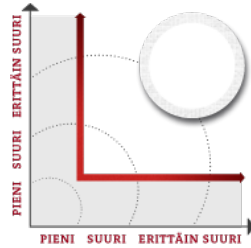
Alko toteutti keväällä 2009 ja 2010 sähköiset sidosryhmäkyselyt, joiden avulla selvitettiin sidosryhmien odotuksia Alkon yhteiskuntavastuusta ja vastuuviestinnästä. Tämän kyselyn antamia tuloksia on otettu huomioon yhteiskuntavastuun toteuttamisessa ja johtamisessa. Kysely osoitettiin mm. asiakkaille, tavarantoimittajille, henkilöstölle, omistajalle ja medialle.

Sidosryhmien mielestä Alkon yhteiskuntavastuutoiminnan 5 tärkeintä näkökohtaa olivat:

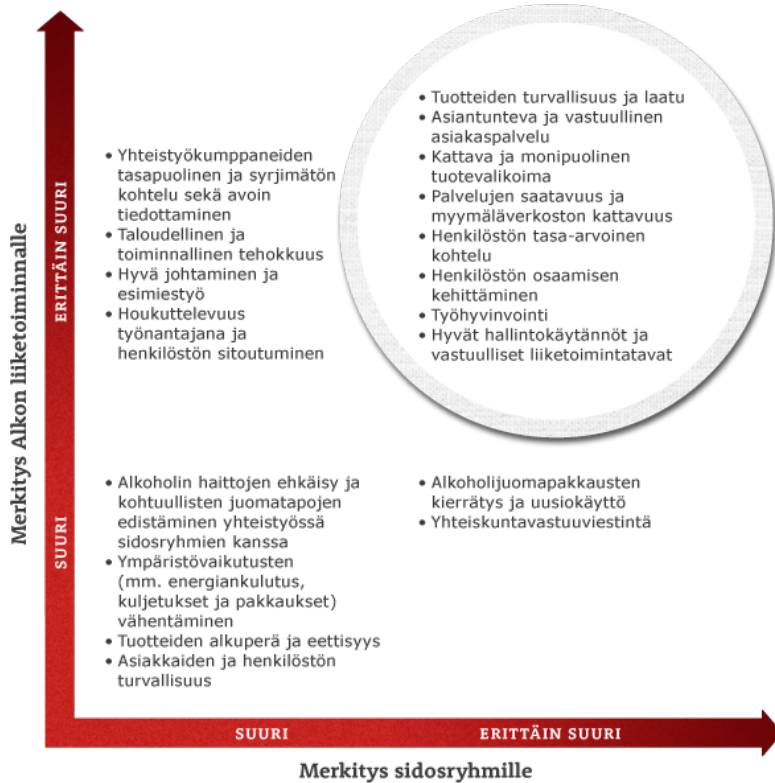
- tuotteiden turvallisuus ja laatu
- vastuullinen myyntityö ja myynninvalvonta
- hyvä asiakaspalvelu ja tuoteturvallisuus
- henkilöstön tasa-arvoinen kohtelu, osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen
- alkoholijuomapakkausten kierrätys ja uusiokäyttö.

Vuonna 2012 tehdään selvitys sidosryhmäyhteistyöstä ja sen vaikuttavuudesta.

ALKON KANNALTA OLENNAISET YRITYSVASTUUNÄKÖKOHDAT ON ESITETTY TÄSSÄ MATRIISISSA.

Olennaiset yhteiskuntavastuunäkökohdat sijoitettiin asteikolle sen mukaan, miten merkittävä vaikutus niillä oletetaan olevan Alkoon ja miten merkittäviä ne ovat sidosryhmien näkökulmasta.

ALKOLLE KUNNIAMAININTA VASTUULLISUUSKUVAN PARHAANA EDISTÄJÄNÄ KAUPAN JA PALVELUIDEN ALALLA

TNS Gallupin syksyllä toteuttaman tutkimuksen mukaan Alko kuuluu sekä yritysmaineen että vastuullisuuden osalta suomalaisten yritysten parhaimmiston. Alko sijoittui ykköseksi vastuullisuuskuvaansa eniten parantaneiden yritysten joukossa kaupan ja palveluiden sarjassa. Alkon sijoitus oli myös maineindeksillä mitattuna korkea – kolmas sija kauppaa ja palveluita –ryhmässä. Vastaaajat arvostivat

erityisesti Alkon ammattitaitoista henkilöstöä, korkeatasoisia tuotteita ja palveluita sekä asiakaslähtöisyyttä.

Tutkimuksessa oli mukana 52 arvioitavaa yritystä ja 5 toimialasarjaa. Tutkimukseen osallistui yhteensä 5 677 vastaajaa ja arviointeja tehtiin yhteensä yli 20 000.

Taloudellinen vastuumme ilmenee tehokkuutena, tasapuolisuutena ja läpinäkyvyytenä

Toimimalla vastuullisesti tuotamme pitkäjänteisesti lisäarvoa eri sidosryhmillemme. Kestävä taloudellinen tulos saavutetaan vastuullisilla arvoilla ja päämäärätietoisella toiminnalla. Valtio omistajana valvoo, että huolehdimme saamastamme asemasta esimerkillisen hyvin.

Erityistehtävän ylläpito edellyttää toiminnalta tehokkuutta. Tehokkuutta tarvitaan liiketaloudellisesti kestävä kokonaistuloksen toteutumiseen sekä käytössä olevien prosessien parantamiseen. Käynnissä olevan talouden ja logistiikan prosessien kehityshankkeen tavoitteena on liiketoimintaa tukevien järjestelmien uusiminen sekä prosessien yksinkertaistaminen. Tehokkaalla resurssien käytöllä mahdollistamme yhtiön toiminnan ja investoinnit tulevaisuudessakin.

Tasapuolisuus ja sidosryhmien hyvinvointi kuuluvat taloudelliseen vastuuseemme. Tasapuolinen sidosryhmien huomiointi ja johdonmukainen toiminta ovat mielestämme tekijöitä, joilla vastaamme sidosryhmien odotuksiin parhaiten ja pystymme tuottamaan taloudellista lisäarvoa sidosryhmillemme. Jatkuvan sidosryhmäkeskustelun kehittäminen onkin tärkeää, jotta ymmärrämme sidosryhmien tarpeita ja odotuksia entistä paremmin.

Läpinäkyvyyden tavoitteena on toimintamme vastuullisuuden varmentaminen. Taloudelliseen vastuuseen kuuluu, että pystymme kertomaan avoimesti miten ja minkälaisilla kustannuksilla toteutamme asetettuja tavoitteita ja tehtäviä. Vuonna 2011 taloutemme on säilynyt vakaana ja toimintaan liittyviä riskejä on ollut vähän.

Sidosryhmille tuottamamme taloudellinen lisäarvo ilmenee monin tavoin. Näin taloudellinen lisäarvo jakautuu rahavirtoina eri sidosryhmille:

ERI SIDOSRYHMIEN SAAMA TALOUDELLINEN LISÄARVO ALKON TOIMINNASTA VUONNA 2011

Asiakkaat

1 174,8 milj. euroa

Asiakkaiden saama taloudellinen lisäarvo syntyy Alkon tarjoamista tuotteista ja palveluista. Vuonna 2011 alkoholijuomista saadut tuotot olivat 1 158,0 milj. euroa (1 161,4 milj. euroa vuonna 2010). Palveluita ja tarvikkeita asiakkaille tarjottiin 14,0 milj. euron (13,1 milj. euroa) arvosta. Tähän lisäarvoon sisältyy Alkoholintarkastuslaboratorion tutkimustyöstä saadut tuotot, 0,40 milj. euroa (0,45 milj. euroa). Myymäläverkoston kattavuus, tuotevalikoiman laajuus sekä henkilökunnan asiantuntevuus lisäävät asiakkaiden saamaa taloudellista lisäarvoa.

Muita liiketoiminnan tuottoja syntyi 2,4 milj. euroa (1,2 milj. euroa), joka sisältää vuonna 2011 pääasiassa vuokratuloja Kiinteistö Oy Arkadientalosta.

Lue lisää:

► [Alkoholijuomien myynti Alkossa](#)

► [Alkoholintarkastuslaboratorio \(ACL\)](#)

Tavaran- ja palveluiden toimittajat

995,5 milj. euroa

Toimiva kumppanuus tavarantoimittajien kanssa luo lisäarvoa kaupan molemmille osapuolille. Hankinnat tehdään ajatellen kokonaistaloudellista lopputulosta, jossa suoran hankintahinnan lisäksi huomioidaan myös epäsuorasti hankinnasta aiheutuvat edut ja haitat. Tasapuolisuus ja läpinäkyvyys ovat keskeisinä periaatteina alkoholijuomien ostotoiminnassa.

Alkon tekemistä hankinnoista pääosa on alkoholijuomia, joita ostettiin alkoholijuomateollisuudelta ja -tukkukaupan toimijoilta 934,1 milj. eurolla vuonna 2011 (933,1 milj. euroa vuonna 2010). Muita tuotteita ja palveluita ostettiin 61,4 milj. eurolla vuonna 2011 (60,6 milj. euroa vuonna 2010).

Muihin tuote- ja palveluhankintoihin sisältyvät esimerkiksi it-palvelut, kuljetukset, myymäläkiinteistöjen vuokrat ja työasut:

- It-palveluihin ja -konsultaatioihin käytettiin 6,5 milj. euroa (5,8 milj. euroa).
- Kuljetuskustannukset pysyivät edellisen vuoden tasolla, 6,6 milj. eurossa (6,6 milj. euroa).
- Alkon 348 myymälästä 323 myymälää sijaitsee vuokratuissa kiinteistöissä, joista maksettiin vuokraa 16,1 milj. euroa (16,6 milj. euroa).
- Henkilöstön työasuja hankittiin 0,5 milj. eurolla (0,5 milj. euroa).

Tavarantoimittajille tuotetussa taloudellisessa lisäarvossa voidaan huomioida lisäksi oman markkina-alueen myös ulkopuoliset toimijat, joihin Alkon hankinnat vaikuttavat välillisesti. Välillisten vaikutusten rahallista suuruutta ei ole tässä arvioitu.

Lue lisää:

► [Vastuullinen hankinta](#)

Henkilöstö

86,6 milj. euroa

Henkilöstölle tuotettu taloudellinen lisäarvo ilmenee sekä palkkoina ja muina henkilöstökuluina että järjestettyinä koulutuksina ja panostuksina työhyvinvointiin. Vuonna 2011 palkkoja ja palkkioita maksettiin 66,5 milj. euroa (65,2 milj. euroa). Eläkekulut olivat 16,4 milj. euroa (9,3 milj. euroa). Muut henkilösivukulut olivat puolestaan 3,7 milj. euroa (3,8 milj. euroa).

Koulutusten ja verkko-oppimisympäristön tarkoituksena on lisätä henkilöstön jatkuvaa henkilökohtaista kehitystä. Koulutuksiin käytettiin 1,6 milj. euroa (vuoden 2010 1,8 milj. euroa ei ole täysin vertailukelpoinen kirjauskäytännön muutoksen takia). Työhyvinvointiin panostettiin muun muassa virkistystoiminnan tuen, ruokailuedun ja sairaanhoidon kautta. Panostus työntekijää kohden oli 1 752 euroa (1 640 euroa) ja kaiken kaikkiaan 4,6 milj. euroa (4,3 milj. euroa).

ELÄKKEET

Alkolla on lisäeläkejärjestelyjä lakisääteisten työeläkkeiden lisäksi. Lisäeläkkeiden eläketurva hoidetaan eläkeyhtiöiden kautta, myös ns. Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläke. Vuoden 2011 lopussa Alkon henkilökuntaan kuului 503 Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa henkilöä, 14 ns. Vistalcon lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa henkilöä ja 5 johdon lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa johtoryhmän jäsentä.

Kaikki 7 johtoryhmän jäsentä kuuluvat lisäeläkkeen piiriin. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeikä on 63 vuotta ja eläke on 60 % palkasta. Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63 vuotta ja eläke 60 % palkasta, lukuun ottamatta kahta Alkon Eläkesäätiön A-osaston piiriin kuuluvaa johtoryhmän jäsentä, joiden eläkeikä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta.

Alkon Eläkesäätiön A-osaston ja Vistalcon lisäeläkkeen eläkeikä on 58–63 vuotta henkilön työtehtävistä ja palvelusajasta riippuen ja eläke 66 % palkasta.

Alko maksoi lisäeläkkeiden vakuutusmaksuja vuonna 2011 yhteensä 4,0 miljoonaa euroa, joka on 6,1 prosenttia yhtiön koko palkkasummasta.

Lue lisää:

► [Henkilöstövastuu](#)

Omistaja

111,0 milj. euroa

Alkon omistaa Suomen valtio. Alko maksoi omistajalleen vuoden 2010 tuloksesta osinkoa 111,0 milj. euroa (55,0 milj. euroa). Osinko maksettiin vuonna 2011 kahdessa erässä: huhtikuussa 52,3 milj. euroa ja syyskuussa 58,7 milj. euroa. Alko ei saa valtiolta taloudellisia avustuksia.

Lue lisää:

► [Hallinnointi ja organisaatio](#)

Yhteiskunta

105,9 milj. euroa

Yhteiskunta saa taloudellista lisäarvoa verotuloina. Alko maksoi suoriteperusteisesti alkoholijuomaveroa Alkon keskusvaraston kautta kulkevista alkoholijuomista 38,9 milj. euroa (42,7 milj. euroa). Arvonlisäveroa maksettiin 49,6 milj. euroa (51,1 milj. euroa) ja tuloveroa 17,6 milj. euroa (40,2 milj. euroa). Verotulojen kautta Alko osallistuu välillisesti hyvinvoinnin tuottamiseen koko yhteiskunnassa.

Yhteisöt

1,2 milj. euroa

Alko tekee yhteistyötä Lasten seurassa -ohjelmassa A-klinikkasäätiön, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Suomen Vanhempainliiton kanssa. Yhteistyö on sopimusperusteista, ja kokonaisuudessaan Alko maksoi toiminnasta yhteisöille yhteensä 154 000 euroa.

Tämän lisäksi Alko tekee yhteistyötä Nuorten Akatemian, Nuoren Suomen sekä Helsingin Nuorkauppakamarin (Vuoden poliisi) kanssa. Näistä Vuoden poliisin palkinto on 3 000 euroa. Nuoren Suomen stipendi on 3 000 euroa. Muilta osin yhteistyön kustannukset on määrältään 30 000 euroa. Koko vuoden tulosvaikutteiset avustukset olivat 0,3 milj. euroa.

Alko lahjoitti lisäksi yliopistoille ja korkeakouluille 2,5 miljoonaa euroa vuonna 2010. Vuonna 2011 tästä lahjoitetusta summasta Alko maksoi 875 000 euroa.

Alko ei antanut avustuksia tai tukia poliittisille tahoille.

Lue lisää:

- [Lasten seurassa](#)
- [Alkon yhteistyöprojektit](#)
- [Lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille](#)

Investoinnit

7,1 milj. euroa

Investointeja syntyy myymälöiden kehittämisestä sekä strategian mukaisista hankkeista. Myymälöiden kehittämiseen investoitiin 4,2 milj. euroa (3,0 milj. euroa). Investoinnit liittyivät uuden myymälän perustamiseen, uuteen liikepaikkaan sekä myymälän sisäisen ilmeen uudistamiseen. Talouden ja logistiikan kehityshankkeeseen ja sen it-järjestelmiin investoitiin 2,7 milj. euroa (0,6 milj. euroa). Muita investointeja oli 0,2 milj. euroa vuonna 2011 (27,3 milj. euroa, josta Kiinteistö Oy Arkadiantalon osakkeiden osuus on 26,7 milj. euroa).

Lue lisää:

► [Palveluverkostomme laajeni](#)

Lasten seurassa -ohjelmalla vaikutetaan

Alko käynnisti maaliskuun 2009 alussa Lasten seurassa -ohjelman. Ohjelma on monivuotinen, ja sillä pyritään monin keinoin vaikuttamaan suomalaiseen alkoholikulttuuriin. Ohjelman kohderyhminä ovat aikuiset ja vanhemmat. Vastuullisuusohjelmassa Alkon yhteistyökumppaneina ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, A-klinikkasäätiö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Vanhempainliitto.

Vastuuohjelmalla halutaan herättää aikuiset ja perheet pohtimaan, millaista heidän alkoholinkäyttönsä on lasten seurassa. Aikuisten näkökulman lisäksi Lasten seurassa -ohjelma korostaa, että alaikäisten alkoholinkäyttöön pitää suhtautua aina kielteisesti. Alaikäisille ei myydä eikä välitetä alkoholijuomia.

ALKO MUKANA HYVÄ JOULUMIELI -KERÄYKSESSÄ

Alko lahjoitti 20 000 euroa Hyvä Joulumieli -keräykseen. Keräys on tuottanut jouluiloa vähävaraisille lapsiperheille jo vuodesta 1997 lähtien.

Keräyksen tuotto kanavoidaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton ja Suomen Punaisen Ristin kautta apua tarvitseville lapsiperheille Suomessa. Perheiden valinnasta päättävät järjestöjen paikallisyhdistykset ja -osastot, jotka tekevät yhteistyötä neuvolan, sosiaalitoimen tai diakoniatyön kanssa. Lahjakortin voi saada lapsiperhe, jonka taloudellinen tilanne on vaikea johtuen esimerkiksi yksinhuoltajuudesta, pitkäaikaistyöttömyydestä, sairaudesta tai muusta kriisitilanteesta.

Jouluna 2011 YLEn Aamu-TV, Suomen Punainen Risti, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Kesko keräsivät hyvän joulumielen varoja jo viidettätoista kertaa. Keräystavoite, joka oli 1 050 000 euroa, ylittyi yli 40 000 eurolla.

Vuonna 2011 Isän ja pojan mökkireissu puhutti

Alkolle vuosi 2011 oli vastuullisuuden teemavuosi. Tämä korosti Lasten seurassa -ohjelman toteuttamista. Televisiossa esitettiin alkukeväästä ja loppusyksystä 2011 filmiä isän ja pojan mökki- ja kalareissusta. Filmin tarkoitus oli antaa ajattelun- ja keskustelunaihetta erityisesti teini-ikäisten lasten perheille. Samaa teemaa tuotiin esiin myös monilla verkkosivuilla. Mediakampanjan lisäksi Alko huolehti ohjelman tunnetuksi tekemisestä asiakaskunnassaan ja henkilöstössään sekä Google-hakusanamainonnan avulla.

Muita Alkon toimenpiteitä 2011

- lastenseurassa.fi -sivut

Yhteistyökumppaneiden toimenpiteitä 2011

- A-klinikkasäätiö: Video vanhempien alkoholikäytöstä lasten näkökulmasta, Nuorten kokemuksia vanhempien alkoholinkäytöstä koskeva kyselytutkimus, "Jos sais kolme toivomusta" -työkirja päihdeasioista varhaiskasvatuksen työntekijöille
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Perhekahvilatoiminta, tukioppilastoiminta, Lapselle selvä elämä -ohjelma ja Kissa pöydälle -esite
- Suomen Vanhempainliitto: Vanhempainillat
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL): Arviointitutkimus ohjelmasta.

Ohjelman havaitsemista ja virittävyttä tutkittiin THL:n arviointitutkimuksen lisäksi myös Suomen Vanhempainliiton jäsenkyselyssä sekä THL:n "Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen" -kyselyssä. Näiden kaikkien tutkimusten tiedot ja havainnot ovat [arviointitutkimuksessa](#).

Alko tekee yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi

Alko osallistui vuoden 2008–2011 alkoholiohjelmaan oman alansa asiantuntijana tai muulla tavoin niihin valtakunnallisiin, alueellisiin tai paikallisiin yhteistyöhankkeisiin, jotka tukevat alkoholiohjelman tavoitteiden saavuttamista ja luovat uusia toimintamalleja.

Ehkäisevän päihdetyön viikkoa vietettiin 5.–13.11.2011. Viikon teemana oli "Päihdeilmastonmuutos". Teemaviikolla eri toimijat ympäri Suomen esittäytyivät järjestämiensä tapahtumien ja tempausten yhteydessä. Tavoitteena oli vaikuttaa paikallisiin päihdeoloihin, herättää keskustelua ajankohtaisista päihdeaiheista, tehdä tunnetuiksi ehkäisevää päihdetyötä ja sen toimijoita sekä edistää yhteistyötä.

Vuonna 2011 Alko viestitti viikosta pääasiassa henkilökunnalleen. Ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumia koordinoi Terveystieteiden edistämisen keskus, jota Alko avusti viikon järjestämisessä rahallisesti.

Vuoden Poliisi

Vuoden poliisi on kunniamaininta, jonka myöntämisestä päättävät vuosittain Helsingin nuorkauppakamari, Suomen poliisijärjestöjen liitto ja sisäasiainministeriön poliisiosasto. Palkinto on myönnetty vuodesta 1975 alkaen. Alko on ollut yksi projektin pitkäaikaisemmista yhteistyökumppaneista.

Nuorten Akatemia

Nuorten Akatemia ja sen yhteistyökumppanit tekevät yhdessä työtä nuorten hyvinvoinnin eteen. Tavoitteena on tarjota nuorille tekemisen, oppimisen ja onnistumisen paikkoja niin harrastustoiminnassa kuin kouluissa. Nuorten Akatemia tukee yhteistyökumppaneineen nuorten toimintaa erilaisin materiaalein, stipendein sekä kouluttamalla aikuisia toimimaan nuorten parissa. Alko on osallistunut vuodesta 2000 Nuorten Akatemian toimintaan ja tukenut järjestöä taloudellisesti.

Nuori Suomi ry

Nuori Suomi ry on sitoutumaton järjestö, jonka tehtävänä on lisätä lasten ja nuorten elämäniloa ja hyvinvointia liikunnan avulla. Alkolla ja Nuori Suomi ry:llä on ollut yhteistyötä vuodesta 2007. Nuori Suomi ja Alko tekevät yhteistyötä, jonka tavoitteena on ehkäistä ennalta nuorten päihteiden käytöstä aiheutuvia ongelmia. Vuonna 2011 Alko lahjoitti yhdelle Sinettiseuralle leiriviikonlopun palkintona esimerkillisestä päihteidenkäytön ennaltaehkäisevästä työstä.

ALKON PÄIHDESTIPENDI LUOVUTETTIIN LAHTEEN

Nuori Suomi ry on sitoutumaton järjestö, joka toimii yhteistyössä muun muassa liikunnan aluejärjestöjen, paikallisten urheiluseurojen, koulujen ja päiväkotien kanssa. Alko on tehnyt yhteistyötä Nuoren Suomen kanssa vuodesta 2007 lähtien. Yhteistyön tavoitteena on vaikuttaa nuorten päihteiden käyttöön ennaltaehkäisevästi. Alko lahjoittaa vuosittain leiriviikonlopun yhdelle Nuoren Suomen sinettiseuralle, joka on tehnyt esimerkillistä päihteiden vastaista työtä omassa seurassaan.

Nuori Suomi ja Alko palkitsivat Lahden Ahkeran yleisurheilujaoston 3 000 euron arvoisella leiriviikonloppustipendillä. Stipendi luovutettiin kansallisessa Sinettisemaseminaarissa Helsingissä lokakuussa 2011.

Lahden Ahkeran yleisurheilujaostolla on ehdoton nollatoleranssi päihteisiin ja kiusaamiseen: lasten vanhemmat, valmentajat, urheilijat ja seuratoiminta eivät esiinny harjoituksissa tai kisareissuilla päihtyneinä. Urheilija 24 h – luentopaketin avulla Lahden Ahkera jakaa tietoa urheilullisista elämäntavoista kauden avaustapahtumissa ja leireillä. Myös kiusaamiseen puututaan välittömästi.

Seura teki keväällä 2011 tehokasta yhteistyötä Päijät-Hämeen poliisiyksikön kanssa.

”Tavoitimme kymmenen koulun kiertueella noin 2 000 lasta. Mittasimme tutkan avulla koululaisten juoksunopeuksia ja samalla keskustelimme päihteettömyydestä ja koulukiusaamisesta”, Lahden Ahkeran nuorisopäällikkö Matti Hannikainen kertoo. Lahden Ahkera tekee yhteistyötä lähipoliisin kanssa myös jatkossa.

Kuva: Elisa Hakamäki ja Matti Hannikainen

PALLOISTA PALJON ILOA

Järjestimme myymälöissä vuonna 2010 pallopalautekampanjan, jonka avulla keräsimme asiakkailta palautetta Alkon asiakaspalvelusta. Kampanjan päätyttyä lahjoitimme punaiset pallot, noin 100 000 kpl, suomenkielisten kehitysvammaisten ryhmäasuntolaan Keva-kotiin Pietarsaareen.

Keva-kodissa palloille on keksitty monenlaista käyttöä. Niitä on hyödynnetty muun muassa terapiapeittojen materiaalina. Pallopeitolla on monia positiivisia vaikutuksia – peitto vähentää hyperaktiivisuutta, vahvistaa kehon hahmotusta ja antaa syvän rentouden tunteen. Pallojen avulla voi myös harjoittaa sorminäppäryyttä tai niistä voi tehdä – vaikkapa – verhoja. Palloja on jaettu myös muiden iloksi muun muassa kehitysvammaisten toimintakeskukseen ja päiväkotiin.

Lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille

Lasten seurassa -ohjelman toteuttamisen lisäksi Alko lahjoitti yliopistoille ja korkeakouluille 2,5 miljoonaa euroa. Lahjoitus sopimukset tehtiin 2010 ja lahjoitukset maksetaan saajilleen vuosien 2010–2012 aikana. Lahjoituksilla tuetaan alan tutkimusta ja opetusta usean vuoden ajan. Alko haluaa lahjoituksellaan korostaa päihdetutkimuksen ja -opetuksen merkitystä yhteiskunnalle.

Tutkimuksen ja koulutuksen rooli alkoholihaittojen ehkäisyssä –seminaarissa dosentti Solja Niemelä esitteli Turun yliopiston päihdekoulutuksen ohjelmaa lääkäreille.

Tavoitteena Suomen paras työyhteisö

Alkon tavoitteena on olla Suomen paras työyhteisö. Henkilöstön sitoutuneisuus ja asiantuntijuus ovat strategisia menestystekijöitämme. Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on luoda edellytykset työssä suoriutumiselle, osaamisen kehittymiselle ja työhyvinvoinnille. Hyvällä esimiestoiminnalla varmistetaan, että henkilöstön määrä ja laatu vastaavat asiakaspalvelun ja vastuullisen sekä tehokkaan toiminnan tarpeita.

HENKILÖSTÖ VUODEN LOPUSSA	2011
Kokoaikaiset, työsuhde voimassa toistaiseksi *	914
Osa-aikaiset, työsuhde voimassa toistaiseksi	1 392
Määräaikaiset	447
Yhteensä	2 753

* Keskimääräinen viikkotyöaika vähintään 30 h

HENKILÖSTÖ ALUEITTAIN 31.12.2011	%
Helsingin alue	13,6
Uudenmaan alue	13,5
Lounais-Suomen alue	10,1
Pirkanmaan alue	9,8
Päijät-Hämeen alue	7,3
Keski-Suomen alue	7,1
Kaakkois-Suomen alue	7,6
Itä-Suomen alue	7,1
Pohjanmaan alue	6,9
Oulun alue	7,1
Lapin alue	5,1
Pääkonttori	4,8
Yhteensä	100,0

Kuva: Erja Laanto, Helsinki

Työsuhteet ovat pitkäaikaisia

Vuoden 2011 lopussa henkilöstön lukumäärä oli 2 753 (2 692) eli 2,3 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Määräaikaisia työntekijöitä oli vuoden lopussa joulusesongin vuoksi muuta vuotta enemmän ja hieman enemmän kuin edellisvuonna vastaavana aikana. Laskennallisiksi henkilötyövuosiksi muutettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1 926 (1 991) henkilötyövuotta, ja se laski edellisvuodesta hieman. Henkilöstön keski-ikä on noin 38 vuotta.

Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevien alkolaisten

- työsuhde on kestänyt keskimäärin 10,5 vuotta
- vaihtuvuus oli 13,5 prosenttia
- päättyneistä työsuhteista 23 (25) prosentissa työsuhteen päättymisen syynä oli vanhuuseläkkeelle jäänti.

Keskimääräinen eläköitymisikä oli, työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet mukaan lukien, 59,6 (60,1) vuotta, ja se laski edellisvuodesta hieman.

Työnantajan päättämiä työsuhteita oli kaikkiaan 12. Alko noudattaa työlainsäädännössä määriteltäviä irtisanomisaikoja.

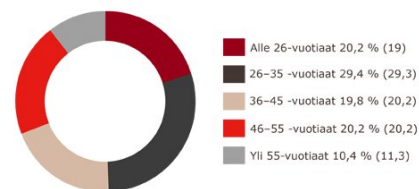
Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevasta henkilöstöstä 60 prosenttia on osa-aikaisia (viikkotyöaika alle 30 h), valtaosa heistä myyjiä. Lisätyötä tarjotaan aina ensin Alkon osa-aikaiselle henkilökunnalle. Käytössä on tekstiviestijärjestelmä, jonka kautta tilapäisiä lisätöitä tarjotaan tasapuolisesti kaikille niitä haluaville osa-aikaisille myyjille.

Henkilöstöjakauma 31.12.2011

* Keskimääräinen viikkotyöaika vähintään 30 tuntia

Henkilöstön ikäjakauma 31.12.2011

HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS	2009	2010	2011
Uusia työsuhteita pl. määräaikaiset	102,0	160,0	243
Päättäneitä työsuhteita pl. määräaikaiset	236,0	253,0	311
Vaihtuvuus, % *	8,6	10,9	13,5
Eläkkeelle siirtymisikä keskimäärin **	60,0	60,1	59,6
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	9	2	5

* Vuoden aikana päättäneet toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet jaettuna vuoden lopun henkilömäärällä (pl. määräaikaiset).

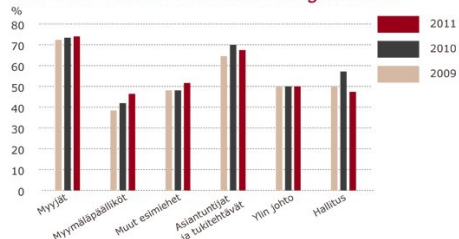
** Pitkään Alkossa olleiden naismyyjien eläkeikä on 58, muiden 61 tai 63 palveluvuodesta riippuen.

Johto- ja esimiestehtävissä tasaisesti naisia ja miehiä

Alkossa laaditaan vuosittain tasa-arvosuunnitelma yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Myyjistä 74 prosenttia on naisia. Johto- ja esimiestehtävissä sukupuolijakauma on hyvin tasainen. Naisten osuus myymäläpäälliköistä kasvoi edelleen ja on jo 46 (42) prosenttia. Alkon johtoryhmässä on neljä miestä ja kolme naista, hallituksessa puolestaan neljä naista ja kolme miestä.

Naisten osuus eri tehtävissä 31.12.2011

Kuva: Maritta Iso-Aho, Kari Pennanen, Tiina Lukkari, Erkki Tommila, Minna Alitalo ja Mika-Pekka Miettinen, johtoryhmän jäseniä.

Palkkaus ja henkilöstöedut

HENKILÖSTÖ, MILJ. EUROA	2009	2010	2011
Palkat ja palkkiot	66,5	65,2	66,5
Henkilösivukulut	17,2	13,1	20,1
Yhteensä	83,7	78,3	86,6

PALKKAUS

Henkilöstökulut olivat 86,6 (78,3) miljoonaa euroa. Palkkoja ja palkkioita maksettiin 66,5 (65,2) miljoonaa euroa.

Myyjien ja myymäläpäälliköiden tehtäväkohtaiset palkat perustuvat työehtosopimusten taulukoihin. Päällikkö- ja toimistotehtävissä toimivien palkkauksen perustana on tehtävän vaativuus.

Työssään parhaiten onnistuneet myyjät ja myymäläpäälliköt palkitaan kerran vuodessa maksettavalla henkilökohtaisella palkanosalla, jonka määräytymisen perusteet on sovittu yhdessä henkilöstön edustajien kanssa.

Myyjien henkilökohtaisen palkanosan kriteereinä olivat

- pätevyys
- ammatillinen vastuullisuus
- palvelu-, yhteistyö- ja viestintätaidot
- tilannejoustavuus
- kehittämisote
- aikaansaavuus ja työn laatu.

Myymäpäälliköiden henkilökohtaisen palkanosan kriteereinä olivat

- palvelujohtaminen
- vastuullisuus
- työyhteisön johtaminen
- muutosten johtaminen sekä
- toiminnan tehokkuus.

Henkilökohtainen palkansa maksettiin 343 myyjälle ja 45 myymäläpäällikölle.

Kannustinjärjestelmä

Henkilökuntaa kannustetaan hyviin, Alkon strategiaa toteuttaviin suorituksiin myös koko henkilöstöä koskevan kannustinjärjestelmän avulla. Johtoryhmää koskee erillinen kannustinjärjestelmä.

Henkilöstön kannustinjärjestelmän mittaristossa näkyvät niin asiakas-, vastuullisuus-, henkilöstö- kuin talousnäkökulmatkin. Järjestelmä perustuu ryhmäkohtaiseen palkitsemiseen. Esimiesten palkitsemisesta osa perustuu lisäksi esimiestyössä onnistumiseen.

Alkon hallitus päättää henkilökunnan kannustinjärjestelmästä vuosittain. Palkkio maksetaan kerran vuodessa, ja maksamisen edellytyksenä on etukäteen määritelty kustannustehokkuus.

Vuoden 2011 kannustinpalkkiovaraus henkilösivukuluineen on 3,6 (3,6) prosenttia henkilöstökuluista.

Muut henkilöstöedut

- Työterveyshuolto: Lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi kaikille tarjotaan yleislääkäritasoinen sairaanhoito.
- Ateriaetu: Alkon koko henkilökunta saa ateriaedun jokaiselta työpäivältä. Näin henkilöstöä halutaan kannustaa terveelliseen ja monipuoliseen ruokailuun.
- Kulttuurisetelit: Alkolaisten omaehtoista liikunnan ja kulttuurin harrastamista tuetaan kulttuurisetelein.
- Lomapaikat: Henkilökunnalla on käytössään lomapaikat Vierumäellä, Ylläksellä, Tahkovuorella ja Luostolla.
- Harrastekerhot: Alkossa toimi 12 harrastekerhoa, joiden toimintaa tuetaan taloudellisesti.
- Työsuhdepuhelin ja -auto tehtävän niin edellyttäessä.

Järjestösuhteet

Alko on työnantajana järjestäytynyt Kaupan liittoon. Alkon toimitusjohtaja Jaakko Uotila on Kaupan liiton hallituksen jäsen ja henkilöstöjohtaja Erkki Tommila Kaupan liiton työelämävaliokunnan puheenjohtaja.

Henkilökunta on järjestäytynyt pääasiassa kahteen ammattiliittoon: myyjät Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry:hyn ja toimihenkilöt Alkoholialan Toimihenkilöt ry:hyn. Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry kuuluu Palvelualojen ammattiliitto PAM:iin ja Alkoholialan Toimihenkilöt ry palkansaajajärjestö Pardiaan.

Työehdot määräytyvät myymälätyöntekijöitä ja toimihenkilöitä koskevien yhtiökohtaisten työehtosopimusten mukaan, joita täydentää kaupan alan työehtosopimus. Varsinaiset työehtosopimusneuvottelut käydään liittotasolla.

Molempien ammattiliittojen kanssa solmittiin työmarkkinakeskusjärjestöjen raamisopimuksen mukaiset työehtosopimukset, jotka ovat voimassa 30.4.2014 saakka.

Yhtiötason yhteistoimintaa varten Alkossa toimii yt-neuvottelukunta, joka kokoontui 5 kertaa vuonna 2011.

Työsuojelutoimikunta

Työsuojelun yhteistoimintaa varten Alkossa toimii yhtiötason työsuojelutoimikunta. Toimikunnassa myyjillä on 4 edustajaa, toimihenkilöillä 2 ja työnantajalla 2. Lisäksi työterveyslääkäri ja -hoitaja osallistuvat kokouksiin.

Työsuojelutoimikunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2011.

Tapaturmat ja sairauspoissaolot

Vuonna 2011 Alkossa tapahtui yhteensä 102 (118) työtapaturmaa, joista 22 (33) työmatkalla. Tapaturmat aiheuttivat keskimäärin 9 (9,6) päivän poissaolon. (Vuoden 2010 luvut ovat hieman tarkentuneet edellisen raportin julkaisemisen jälkeen, ja vuoden 2011 luvut saattavat vielä hieman tarkentua.)

Sairauspoissaoloprosentti oli 4,4 % (4,6 %) teoreettisesta säännöllisestä työajasta. Sairauspoissaolot vähenivät edellisvuodesta, ja sairauspoissaoloprosentti jäi hieman alle palvelualojen keskiarvon (4,5 % vuonna 2010, EK:n työaikatiedustelu) ja reilusti alle vähittäiskaupan keskiarvon (5,8 % vuonna 2010, EK:n työaikatiedustelu).

TAPATURMAT JA SAIRAUSPOISSAOLOT	2009	2010	2011
Sairauspoissaoloprosentti	4,7	4,6	4,5
Tapaturmien lukumäärä	90,0	118,0	102

Vuoden aikana 5 henkilöä sai päätöksen työkyvyttömyys- tai osatyökyvyttömyyseläkkeestä.

Työhyvinvointia kehittämällä Suomen parhaaksi

Alkossa on jo pitkään panostettu työhyvinvoinnin keskeisiin elementteihin, mm. osaamiseen ja johtamiseen. Työhyvinvoinnin edelleen kehittämiseksi käynnistettiin monivuotinen strateginen työhyvinvointihanke, joka sai nimikilpailun myötä nimekseen Ilona. Kantavana ajatuksena nimen taustalla oli: Kun voit työssäsi hyvin, olet ilona itsellesi, ilona asiakkaillesi, ilona työtovereillesi, ilona läheisillesi!

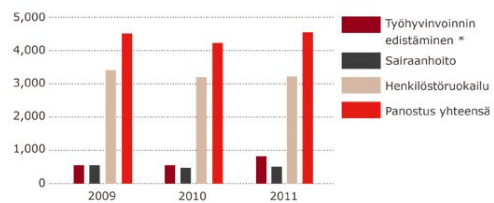
Ilona-hankkeen myötä työhyvinvoinnin kokonaisuus kuvattiin, ja toimenpiteitä alettiin suunnitella kokonaisuuden eri osa-alueiden ympärille. Hankkeessa panostetaan terveyteen, osaamiseen, turvalliseen ja toimivaan työympäristöön, työyhteisötaitoihin ja johtamiseen. Kehittämistoiminnan ytimessä on hyvä työ. Työ on hyvää, kun se on kiinnostavaa ja olosuhteet sen tekemiseksi ovat kunnossa.

Ilona-hanke on yksi keino aikaansaada Alkosta Suomen paras työyhteisö. Hanke toteutetaan yhteistyössä työntekijäjärjestöjen, työterveyshuollon sekä eläkeyhtiön kanssa.

Panostus työhyvinvointiin

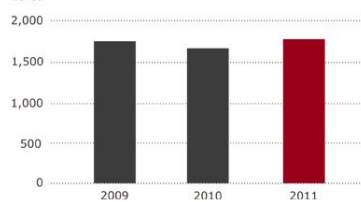
1 000 euroa

* Muun muassa terveydenhoito, virkistys- ja harrastetoiminnan tuki, Ilona-työhyvinvointihanke

Panostus työhyvinvointiin työntekijää kohti

Euroa

Kuva: Myymäläpäälliköt Tuomas Penttinen Nurmijärven Kirkonkylästä ja Hanna Långström Nurmijärven Klaukkalasta

Uusi varhaisen välittämisen malli käyttöön

Uusi varhaisen välittämisen toimintamalli luotiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Mallin avulla varmistetaan, että työhyvinvointia uhkaavat tekijät käsitellään työpaikalla riittävän aikaisessa vaiheessa. Keskeisenä elementtinä on esimiehen ja alaisen välinen työhyvinvointikeskustelu, joka käydään aina, kun mahdollinen työhyvinvointiongelman havaitaan.

Pitkittyvällä sairauslomalla olevasta huolehditaan pitämällä häneen säännöllisesti yhteyttä, varmistamalla työterveyshuollon oikea-aikaiset tukitoimenpiteet sekä panostamalla töihinpaluun onnistumiseen.

Varhaisen välittämisen malli koetaan niin keskeiseksi työhyvinvoinnin kehittämisen työkaluksi, että kaikki esimiehet päätettiin valmentaa mallin hyödyntämiseen. Valmennukset toteutetaan alkuvuodesta 2012. Mallin toteuttaminen ei kuitenkaan ole vain esimiesten tehtävä, vaan sen avulla kannustetaan myös jokaista alkolaista välittämään omasta ja työtovereidensa hyvinvoinnista ottamalla huolensa heti puheeksi.

Ergonomiapanostukset tuottavat tulosta

Jokaiseen Alkon myymälään valittiin vuonna 2010 ergonomiavastaava, ja vuonna 2011 ergonomiavastaavat valittiin myös pääkonttoriin. Ergonomiavastaaville järjestettiin täydennyskoulutus, jotta he voivat entistä paremmin huolehtia ergonomisesti oikeista työtavoista myymälöissä ja perehdyttää uudet työntekijät ergonomia-asioihin. Täydennyskoulutus suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Ergonomia oli keskeisenä teemana myös Alkon työntekijöille järjestetyillä kuntoremonttikursseilla. Kurssuja järjestettiin yhteensä 3, joista 1 esimiehille. Kukin kurssi kesti viikon, ja lisäksi siihen liittyi kaksipäiväinen seurantajakso. Kurseille ja seurantapäiville osallistui yhteensä 54 alkolaista.

Ergonomiapanostuksilla tavoitellaan työntekijöiden parempaa terveyttä ja sitä kautta parempaa työhyvinvointia. Panostukset alkavatkin tuottaa tulosta: tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat edelleen suurin yksittäinen sairauspoissaolojen syy, mutta niihin liittyvien sairauspoissaolopäivien määrä laski selvästi.

Myymälöiden turvallisuus on ensisijalla

Henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuus on merkittävä työ- ja asiakasviihtyvyyteen vaikuttava tekijä. Turvallisuushkia pyritään ennaltaehkäisemään raportoimalla kaikki uhkatilanteet organisaation sisällä. Raportoinnin varmistamiseksi kehitettiin uusi sähköinen uhkatilanneraportointijärjestelmä, joka otetaan käyttöön vuonna 2012.

Myymälät tarkastetaan Kaupan keskusliiton turvatarkastusmenetelmällä. Vuonna 2011 tarkastettiin 25 myymälää. Kaikissa Alkon myymälöissä on kameravalvonta.

13 000 työpaikkahakemusta

Taloustutkimuksen Kansallinen yritysmielikuva 2011 -tutkimuksen mukaan Alkolla oli kaupan alan yrityksistä paras työnantajamielikuva.

Alkoon tuli yhteensä yli 13 000 avointa hakemusta tai avoinna olevaan tehtävään kohdistettua työpaikkahakemusta. Rekrytointien määrä säilyi ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Eripituisiin määräaikaisiin tai toistaiseksi voimassa oleviin tehtäviin palkattiin noin 600 henkilöä. Toistaiseksi voimassa olevia tehtäviä oli avoinna vuoden aikana 277. Rekrytoinnin läpimenoaika oli keskimäärin 18 päivää.

Varmistaakseen työntekijöiden saamisen Alkon omilla kotisivuilla pyörii mm. rekrytointikampanja teemalla "Testaa, olisiko sinusta Alkon myyjäksi!". Sesonkityönhakijoille järjestettiin rekrytointipäiviä eri puolella maata.

Uudet työntekijät ja esimiehet perehtyvät tehtäviinsä mm. työssä oppien, verkkoperehdytyksen avulla, tutorin tuella sekä Tulokas-päivään osallistumalla.

Osaamista kehitetään monipuolisesti

Tavoite- ja kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa kaksi kertaa vuodessa. Keskusteluissa asetetaan tavoitteet työlle ja osaamisen kehittymiselle sekä seurataan työssä suoriutumista ja kehittymistä.

Alkossa panostetaan paljon henkilökunnan tuote- ja palveluosaamiseen. Myymälähenkilökunnan koulutukseen käytettiin 3,5 (4,0) päivää työntekijää kohti. Alkon omat palvelu- ja tuotekouluttajat sekä oman toimensa ohella kouluttajina toimivat myyjät ja myymäläpäälliköt kouluttavat henkilökuntaa säännöllisesti kuukausikoulutuksissa sekä tiettyyn teemaan keskittyvillä kursseilla. Koulutus on jaettu perustason, syventävän tason ja täydentävän tason koulutukseen.

Kaikki alkolaiset pääsivät loppuvuodesta kehittämään osaamistaan myös omalla ajallaan verkossa ns. Avoimessa Apajassa. Verkko-oppimisympäristö toimii myös palvelu- ja tuoteosaamisen kursseilla oppimisen tukena. Lisäksi osa myymälän kuukausikoulutuksista tapahtuu verkossa. Verkko-oppimisen tavoitteena on tehostaa oppimisprosessia, tarjota joustavia opiskelumahdollisuuksia ja parantaa opintojen seurattavuutta.

Kaupan alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot kiinnostivat alkolaisia edelleen. 14 henkilöä suoritti Alkolle räätälöidyn kaupan esimiehen erikoisammattitutkinnon. Lisäksi uusi kaupan esimiehen erikoisammattitutkintoon tähtäävä 14 henkilön ryhmä aloitti opintonsa syyskuussa 2011.

- Myynnin ammattitutkinnon opinnot olivat käynnissä 26 henkilöllä.
- Asiakaspalvelutaitojen kehittämistä jatkettiin myymäläkohtaisilla asiakaspalveluvalmennuksilla.
- Valmennukseen kuului lisäksi esimiesvalmennus, jossa harjoiteltiin mm. palveluvalmentamista.
- Turvallisuusosaamista ylläpidettiin yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa järjestettävällä turvapassikoulutuksella, jonka suoritti yli 200 alkolaista.
- Omaehtoista, myyjän työtä tukevaa opiskelua tuetaan itseopiskelun tuella.

Henkilöstön sitoutuneisuus parani entisestään

Henkilöstötutkimus toteutetaan vuosittain. Tutkimuksen avulla kartoitetaan

- henkilöstön sitoutuneisuutta
- vaikuttamismahdollisuuksia työssä
- vuorovaikutusilmapiiriä
- toiminnan organisointia
- esimiestoimintaa ja
- johtamista.

Lisäksi kerätään vapaamuotoista palautetta.

Henkilöstötutkimukseen vastasi 75 % (77) alkolaisista. Henkilöstön sitoutuneisuus on kehittynyt yhä myönteisempään suuntaan. Henkilöstön sitoutuneisuuden taso on hieman korkeammalla kuin suomalaisissa yrityksissä ja kaupan alalla keskimäärin Suomessa. Muun muassa esimiestyöskentely ja ilmapiiri toimipaikoilla ovat tutkimuksen mukaan toiminnan vahvuuksia.

Työhyvinvoinnin kehittämiseksi esimiehiä valmennettiin henkilöstötutkimuksen tulosten ratkaisukeskeiseen käsittelyyn.

Esimiehet saavat säännöllisesti palautetta toiminnastaan esimiesarvioinnin avulla. Arvioinnissa palautetta antavat alaiset, oma esimies sekä joissain tapauksissa myös kollegat. Esimies arvioi myös itse omaa toimintaansa.

Vuoden esimies valittiin neljättä kertaa.

HENKILÖSTÖTUTKIMUKSEN VASTAUSPROSENTTI	2009	2010	2011
	79	77	75

Kuva: Myymäläpäällikkö Seppo Metsola, vuoden esimies 2011 sekä toimitusjohtaja Jaakko Uotila.

Vastuullinen hankinta

Alko kantaa vastuuta alkoholia tuottavien maiden ihmis- ja työoikeus- sekä ympäristökysymyksistä myyntiin hankkimiensa tuotteiden kautta. Asetus alkoholijuomayhtiön toiminnasta sekä Alkon yksinoikeusasema säätelevät sen hankintatoimintaa. Asetuksen mukaisesti päätökset Alkon alkoholijuomavalikoimasta on tehtävä tasapuolisin ja syrjimättömin perustein valmistajan tai myyjän kansalaisuudesta tai kotipaikasta riippumatta.

EETTISET PERIAATTEET OSAKSI ALKOHOLIJUOMAOSTOJA

Pohjoismaiset alkoholimonopolit ottivat käyttöön yhteiset eettiset periaatteet alkoholijuoma-toimittajien sopimusehdoissa vuoden 2012 alusta. Alkon hallitus hyväksyi 13.4.2011 eettiset periaatteet ja vastuullisen hankinnan toimintamallin.

► [Valikoimaanotto-ohje Alkon sivuilla](#)

Eettiset periaatteet pohjautuvat YK:n Global Compact –aloitteeseen, joka edistää ihmisoikeuksiin, työelämään, ympäristöön ja korruption vastaiseen toimintaan liittyviä asioita.

Alko ja Ruotsin alkoholiyhtiö Systembolaget liittyivät huhtikuussa 2011 jäseniksi eurooppalaiseen BSCI –järjestelmään ja käyttävät jatkossa tavarantoimittajien eettisten periaatteiden arvioinnissa [BSCI-auditointimallia](#). Tämän avulla pyritään varmistamaan, että myynnissä olevat tuotteet on valmistettu sosiaalisesti ja eettisesti hyväksyttävissä oloissa.

Alkon tavarantoimittajien on vuoden 2012 aikana sitouduttava eettisiin periaatteisiin ja annettava vakuutus niiden noudattamisesta.

OPINTOMATKA CHILEEN JA ARGENTIINAAN

Pohjoismaiden 12-henkinen ryhmä vieraili kesällä 2011 Argentiinassa ja Chilessä. Ryhmä tutustui mm. viinintuottajien, työmarkkinajärjestöjen, toimialajärjestöjen, suurlähetystöjen ja auditointilaitosten toimintaan.

Matkan tavoitteena oli kertoa pohjoismaisten alkoholiyhtiöiden vastuullisen hankinnan yhteistyöstä sekä yhteisistä eettisistä periaatteista. Toisaalta tavoitteena oli myös keskustelujen kautta saada tietoa sosiaalisen vastuun näkökohdista.

– Oli hienoa huomata, että Chilessä ja Argentiinassa kehitetään eritoten viinintuotantoketjun ympäristöasioita mutta myös sosiaaliseen vastuuseen liittyviä kohtia yhä parempaan suuntaan. Matkalla havaitun perusteella lähinnä sadonkorjuutyöntekijöiden työolojen parantaminen, työntekijöiden yhdistymisvapauden salliminen sekä vähimmäispalkkauksen takaaminen ovat sosiaalisen vastuun kehittämisalueita, kertoo matkalla mukana ollut viinien tuoteryhmäpäällikkö Petri Aalto.

Ryhmä tapasi 17 eri sidosryhmien edustajaa Argentiinan Mendozan sekä Chilen Santiagon ja Maipon alueilla. Paikalliset ottivat pohjoismaisen vierailuryhmän hyvin vastaan.

– Saimme myönteistä palautetta siitä, että pohjoismaiset alkoholin vähittäismyyntiyhtiöt ottavat käyttöön yhteiset eettiset periaatteet. Lisäksi osapuolet arvostivat rakentavaa lähestymistapaa, painottaa Petri Aalto.

Ympäristövastuu on osa päivittäistä toimintaa

Alkon toiminnasta aiheutuu ympäristövaikutuksia. Myymälät kuluttavat sähköä ja vettä sekä tuottavat jätteitä. Tuotteiden kuljetuksista myymälöihin aiheutuu päästöjä, ja tyhjästä juomapakkauksista syntyy suuria määriä jätettä.

Alkoholijuomien koko elinkaaren ympäristövaikutuksista saatavat tiedot ovat toistaiseksi vielä puutteellisia. Ruotsin alkoholimonopoli Systembolagetin tekemän hiilijalanjälkitutkimuksen mukaan alkoholiyhtiön suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät pakkauksista, viljelystä, tuotteiden valmistuksesta sekä kuljetuksista.

Ympäristövastuu merkitsee Alkolle pitkäjänteistä työtä omien toimintojen ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Ympäristöasioiden johtaminen pohjautuu asetukseen alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), Alkon strategiaan ja [ympäristöpolitiikkaan](#). Ympäristötyön käytännön toimia ohjaavat ISO14001 –ympäristöjärjestelmän [tavoitteet ja –vastuut](#). Ympäristövaikutuksista raportoimme Alkon internetsivuilla sekä vuosittain Alkon vuosikertomuksessa ja yhteiskuntavastuuraportissa.

Pääkonttorin ympäristövaikutukset

Alkon pääkonttori sijaitsee Helsingin Salmisaarella. Kiinteistössä kierrätetään energia- ja biojätettä, lasia sekä paperia ja pahvia. Samassa kiinteistössä toimiva Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL) toimittaa kaikki haitalliset kemikaalit Ekokem Oy:lle. Pääkonttorin toimitilojen siivouksesta huolehtivalla yrityksellä on käytössään ISO 14001 ympäristöohjelma.

Alkon pääkonttorin ja aluetoimistojen välisessä yhteydenpidossa on vuodesta 2009 lähtien hyödynnetty etänevottelujärjestelmää. Laitteiston avulla pyritään entistä joustavampaan ja kustannuksiltaan tehokkaampaan toimintaan. Virtuaalitapaamiset tuovat helpotusta erityisesti Alkon aluepäälliköiden työpäiviin - matkustaminen toimipisteiden välillä vähenee ja samalla työaika säästyy. Vuoden 2011 aikana pidettiin yli 80 etäkokousta (vähintään 4:n toimipisteen välillä). Yhteen kokoukseen käytettiin aikaa keskimäärin 1,5 tuntia.

PÄÄKONTTORIN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA SEURATAAN

Vaikutuksia seurataan neljän mittarin avulla:

- sähkönkulutus
- paperinkulutus
- kotimaan- sekä ulkomaan matkustus

Pääkonttorin vuoden 2011 sähkönkulutus laski verrattuna edelliseen vuoteen ja oli 126 539 kWh (131 713 kWh). Paperinkulutus, 1220 riisiä, puolestaan kasvoi hivenen edellisvuoteen (1208 riisiä) verrattuna.

Alkon pääkonttori on mukana Green Office –verkostossa

Alkon pääkonttori liittyi vuonna 2009 Green Office –ympäristöjärjestelmään ja WWF myönsi sille Green Office –merkin käyttöoikeuden keväällä 2010.

Pääkonttorin Green Office –tiimin tehtävänä on kannustaa henkilöstöä arjen ekotekoihin. Tiimi järjesti keväällä 2011 pääkonttorin henkilökunnalle ympäristöaiheisen aamubrunssin. Alko osallistui myös Motivan Energiansäästöviikolle julkaisemalla energiansäästöön ja kierrätykseen liittyviä vinkkejä sisäisessä intranetissa. Henkilökuntaa innostettiin myös osallistumaan maaliskuussa järjestettyyn Earth Hour –ilmastotapahtumaan.

Vihreä lähettiläs viestii ympäristöarvoista

Torniolainen myyjä Sirpa Alaluukas valittiin vuonna 2010 Alkon vihreäksi lähettilääksi. Sirpa edistää ympäristöarvoja niin työpaikallaan kuin vapaa-ajallaankin. Alkon intranetissa julkaistavien kierrätysvinkkien sekä henkilöstölehti Korkin ympäristöpalstan avulla Sirpa kannustaa henkilökuntaa pohtimaan oman toimintansa ympäristövaikutuksia sekä toteuttamaan hyväksi todettuja käytäntöjä kaikissa myymälöissä.

Sirpa Alaluukas, vihreä lähettiläs, on alkolainen Tornion myymälästä.

Myymälät toimivat ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän mukaisesti

Vuonna 2011 kaikissa Alkon myymälöissä otettiin käyttöön ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä. Toimiva järjestelmä auttaa tunnistamaan ja vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia sekä vähentämään niistä aiheutuvia kustannuksia.

Myymälöiden ympäristöohjeistus päivitettiin ja jokaiseen myymälään valittiin ympäristövastaava huolehtimaan käytännön ympäristötyöstä ja -ohjeistuksesta omassa toimipisteessään. Henkilökunta osallistui ympäristöaiheiseen verkkokoulutusohjelmaan.

Vuoden aikana valmistauduttiin myymälöiden sisäisiin ympäristöauditointeihin. Alkuvuodesta 2012 käynnistyneiden ympäristöauditointien avulla selvitetään, toimivatko myymälät ympäristöjärjestelmän periaatteiden mukaisesti. Jatkossa jokainen Alkon myymälä auditoidaan joka toinen vuosi.

MYYMÄLÖIDEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA SEURATAAN YHÄ TARKEMMIN

Alkolla on 348 myymälää (31.12.2011), joista 25 toimii omissa tiloissa. Myymälöiden pinta-ala on yhteensä 109 212 neliometriä, eli yhden myymälän keskimääräinen pinta-ala on noin 315 neliometriä. Liiketilat eli myymälät, aluetoimistot sekä pääkonttori toimivat pääosin vuokratiloissa. Tilojen aiheuttamat välittömät ympäristövaikutukset koostuvat lämmön-, sähkön- sekä vedenkulutuksesta. Lämpö, vesi ja jätehuolto kuuluvat pääsääntöisesti toimitilojen vuokraan. Tästä syystä tarkkoja kulutustietoja ei ole saatavilla.

Alko arvostaa myymälöiden sijaintipaikkana liikekeskuksia, joissa kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa monipuolisiin jätelajittelumahdollisuuksiin, ympäristöystävällisiin lämmitysmuotoihin sekä energian talteenottoon.

Keväällä 2012 toteutettavalla hiilijalanjälkilaskelmalla pyritään saamaan kattava kuva myymälöiden todellisista ympäristövaikutuksista. Selvityksen pohjalta Alkon nykyisiä ympäristöpäämääriä ja -tavoitteita tarkennetaan tarvittaessa.

Myymälöiden sähkönkulutus lisääntyi hieman

Alkon myymälöiden arvioitu sähkönkulutus, 16,8 GWh, kasvoi hieman edellisvuoteen (16,1 GWh) verrattuna. Sähkönkulutuksen kasvu selittyy osittain sillä, että vuonna 2011 perustettiin 5 uutta myymälää. Normaalaa kylmempi talvi sekä helteinen kesä lisäsivät myös osaltaan sähkönkulutusta.

Myymälöiden energiankulutusta pienennetään vähentämällä valaistusta yöksi – kuitenkin niin, ettei turvallisuus vaarannu. Henkilökuntaa ohjeistetaan myös sammuttamaan turhat valot varasto- ja sosiaali-tiloista.

Alko ostaa Fortum Renewable –ympäristömerkittyä sähköä niihin myymälöihin, joihin sitä on mahdollista hankkia. Sähkö on tuotettu kokonaan uusiutuvilla energialähteillä.

Jalasjärvi edelläkävijä LED-valaistuksen hyödyntämisessä

Vuonna 2009 avattu Helsingin Töölöntorin myymälä oli Suomen ensimmäinen kokonaan LED-tekniikalla valaistu myymälätila. Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva Jalasjärven myymälä siirtyi huhtikuussa 2011 uuteen energiatehokkaaseen kiinteistöön. Myymälässä hyödynnetään muun muassa kiinteistössä talteen otettavaa lauhdelämpöä ja poistoilmaa liikehuoneiston lattialämmityksessä. Kyseessä on ensimmäinen täysin LED-tekniikalla toteutettu Alkon myymälä. Myymälän yleis-, kohde-, hylly- ja erikoisvalaistus on toteutettu ledeillä. Myymälän sähkönkulutuksen arvioidaan olevan 30–35 % pienempi kuin perinteisellä tekniikalla toteutetussa myymälässä. Alkon valomainoksissa on vuodesta 2006 lähtien käytetty kokonaan LED-tekniikkaa.

Led-tekniikan hyödyntämistä tutkitaan jatkuvasti. Sähkönkulutuksen lisäksi seurataan muun muassa hankintahintojen kehitystä, tuotteiden elinkaarta ja huoltokustannuksia.

Myymälät noudattavat yhtenäistä jäteohjeistusta

Alkon pääkonttorissa, myymälöissä ja aluetoimistoissa noudatetaan oman jätelajitteluohjeistuksen lisäksi kuntakohtaisia ohjeita ja määräyksiä. Kaikki toimipisteet on ohjeistettu lajittelemaan, säästämään energiaa ja hankkimaan ympäristöystävällisiä toimistotuotteita. Alkoholijuomien ja muiden Alkossa myytävien tuotteiden kuljetuksissa hyödynnetään lavoja, koreja ja muita uudelleenkäytettäviä kuljetusapuvälineitä. Niistä valtaosa on pantillisia ja ne kiertävät lähes sataprosenttisesti.

Jätehuolto kuuluu, ongelmajätteiden käsittelyä lukuunottamatta, pääsääntöisesti myymälöiden vuokrasopimukseen. Ongelmajätteiden käsittelyä varten on oma ympäristöohjeistuksensa, ja Alkon Alkoholitarkastuslaboratorio (ACL) toimittaa kaikki haitalliset kemikaalit Ekokem Oy:lle. Käytöstä poistettut laitteet, joista määrällisesti eniten on kassalaitteita, toimitetaan Työ & Toiminta Ry:lle. Siellä niistä otetaan talteen kaikki kierrätykseen kelpaava materiaali.

HANAPAKKAUSTEN SISÄPUSSIT KIERTOON

Kesällä 2011 testattiin hanapakkausten sisäpussien kierrätystä vajaassa kolmessakymmenessä Turun ja lähiseudun myymälässä. Asiakkaila oli mahdollisuus palauttaa hanapakkausten alumiiniset sisäpussit sekä muoviset viinipussit myymälöiden yhteydessä oleviin kierrätyslaatikoihin. Sisäpussien materiaali hyödynnettiin kokonaisuudessaan sementinvalmistuksessa.

Kierrätys otettiin positiivisesti vastaan. Erityisesti veneilijät sekä mökkiläiset arvostivat kierrätysmahdollisuutta ja he olivat kiinnostuneita kuulemaan lisää viinipussien materiaalin hyötykäytöstä.

Kierrätyskokeilun tulokset analysoidaan ja keräyksen mahdollisesta jatkosta päätetään myöhemmin.

► [Lue lisää juomapakkausten kierrättämisestämme](#)

Hyllyrunkojen kierrätyksellä säästöjä aikaan

Myymlöiden ja toimistotilojen kalusteiden materiaalit valitaan siten, että ne ovat kestäviä, kierrätettäviä ja uudelleen käytettäviä. Myymälöiden saneeraus sekä kalustaminen hoidetaan keskitetysti.

.....

Tavoitteenamme on, että kaikki vanha hyllyrunkomateriaali kierrätetään joko omissa muutoskohteissa tai yhtiön ulkopuolisissa kohteissa. Olemme pystyneet entisestään tehostamaan hyllykalusteiden metallirunkojen kierrätystä, koska remontoitavien myymälöiden kalusteet ovat aikaisempaa laadukkaampia. Kalusterunkojen suora uudelleenkäyttöaste on noin 65 prosenttia (52 %). Vuoden 2011 remontti- ja muutoskohteet on dokumentoitu kierrätyksen osalta.

.....

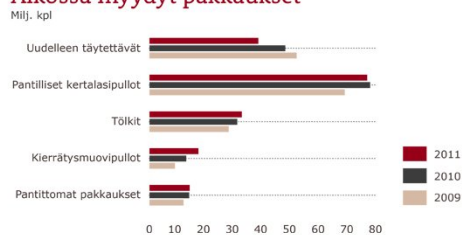

Tyhjät juomapakkaukset tehokkaasti kiertoon

Alko myi vuonna 2011 yhteensä lähes 180 miljoonaa kappaletta erilaisia alkoholijuomia sisältäviä pakkauksia seuraavasti:

- pantillisia kertakäyttöisiä lasipulloja 77 miljoonaa
- uudelleentäytettäviä lasipulloja 38 miljoonaa
- tölkkejä 33 miljoonaa
- pantillisia kierrätysmuovipulloja 17 miljoonaa
- hanapakkauksia 7 miljoonaa
- kartonkipakkauksia 2 miljoonaa
- pantittomia lasi- ja muovipulloja vajaat 5 miljoonaa

Alkossa myydyt pakkaukset

Tyhjien pullojen ja tölkkien kierrätys on yksi Alkon näkyvimmistä ympäristövastuun toimintamuodoista. Myymälöihin voi palauttaa kaikki pantilliset koti- ja ulkomaiset lasipullot, muovipullot ja tölkit. Pantittomat juomapakkaukset voi palauttaa kunnallisiin keräyspisteisiin.

Alkolla oli vuoden 2011 lopulla yhteensä 293 muiden kauppaketjujen kanssa yhteistä palautuspistettä ja 55 omaa palautuspistettä. Näiden kautta palautui sirpaloituja kertapulloja eli lasijätettä yli 31,4 miljoonaa kiloa. Tämän lisäksi lähinnä tukkujen kautta palautui 6,8 miljoonaa kiloa Alkon kierrätysjärjestelmään kuuluvia kertakäyttöisiä lasipulloja. Lasimurska lajitellaan ja toimitetaan hyödynnettäväksi lähinnä rakennusteollisuudessa mm. eristevillan ja vahtolasin valmistukseen.

Alko on metallitölkkien ja kierrätysmuovipullojen kierrätyksestä vastaavan Suomen Palautuspakkaus Oy:n (PALPA) yksi omistaja ja Keräyslasiyhdistyksen jäsen. PALPA on jo useiden vuosien ajan vastannut pantillisten tölkkien ja muovipullojen kierrätysjärjestelmistä Suomessa. Vuoden 2011 aikana Alko oli mukana valmistelemassa uutta PALPAn hallinnoimaa kertakäyttöisten lasipullojen kierrätysjärjestelmää, joka aloitti toimintansa 15.11.2011. Tämä KLP-järjestelmä korvaa Alkon nykyisen lasin talteenottojärjestelmän kevään 2012 aikana ja samalla lasipullojen palautuspisteverkosto laajenee useisiin tuhansiin pisteisiin. Muutoksen yhteydessä osa aikaisemmin Alkon kierrätysjärjestelmään kuuluneista tuotteista jää pantittomiksi, mutta palautusautomaatit ottavat myös nämä tuotteet vastaan ja ohjaavat ne muun lasin joukossa kierrätykseen.

Ympäristötekijät huomioidaan pakkaus- ja lahjatarvikkeiden valinnassa

Alkossa myydään muun muassa pakkaus- ja oheistarvikkeita. Määrällisesti näistä eniten myydään muovikasseja.

- Muovikassit ovat ns. kierrätysmuovikasseja jotka on valmistettu 60-prosenttisesti uusio- ja kierrätysmateriaalista. Kassi on uudelleen käytettävä ja se soveltuu kokonsa puolesta roskapussiksi tai sen voi hävittää myös polttamalla.
- Alkon paperikassien valmistuksessa käytetään paperia, jolle on myönnetty EU-ympäristömerkki. Merkki takaa, että paperi täyttää EU:n kopio- ja painopapereita koskevat tiukat ympäristövaatimukset. Paperikassin materiaali maatuu, joten sitä voidaan käyttää kompostointipääillyksenä ja sanomalehtien kierrätyspääillyksenä. Myös myynnissä oleva paperipussi kompostoituu, eli se soveltuu käytettäväksi myös biojätteille.
- Keinokuituinen kestokassi on ekologinen kantokassivaihtoehto uudelleenkäytettävyytensä ja tuotannon pienen hiilijalanjäljen vuoksi. Tarvittaessa kassi voidaan hävittää energijakeena.
- Eco-lahjapakkaukset valmistetaan kierrätysmateriaalista. Eco-kartonkipakkaus on 100-prosenttista uusiokartonkia ja Eco-lahjapussin paperi on 100-prosenttisesti kierrätyspaperia.

Tuotteet yhdellä kuljetuksella myymälään

Alkoholijuomien ja muiden Alkossa myytävien tuotteiden kuljetuksissa hyödynnetään lavoja, koreja ja muita uudelleenkäytettäviä kuljetusapuvälineitä. Niistä valtaosa on pantillisia ja ne kiertävät lähes sataprosenttisesti.

Alkolla ei ole omaa kuljetuskalustoa, vaan tuotteiden kuljetukset myymälöihin ostetaan ulkopuolisilta kuljetusliikkeiltä. Kahdella suurimmalla Alkon tuotteita Suomessa kuljettavalla yrityksellä on käytössä ympäristöjärjestelmä. Alko tekee kiinteää kuljetusyhteistyötä suoraan myymälöihin toimittavien tavarantoimittajiensa kanssa yhdistämällä samoihin kuormiin mahdollisimman monta eri varastoista lähtevää toimitusta. Yhdistely tapahtuu kuljetusliikkeiden terminaaleissa. Järjestelyn avulla on mahdollista alentaa sekä kuljetuskustannuksia että pakokaasupäästöjä. Paluukuormiin Alkon myymälöistä yhdistetään mahdollisimman paljon kuljetettavaa, kuten kiertopulloja, lasimurskaa, pakkausmuovia ja muuta kierrätettävää materiaalia. Ulkomailta ostettuja, Alkon maahantuontipalvelua käyttäviä tuotteita kuljettaa säännöllisesti viisi kuljetusyritystä, joista kolmella on käytössä ISO 14001 -ympäristöstandardi.

Seuraamme kuljetusten aiheuttamien CO₂- päästöjen määrää. Vuonna 2011 tuontikuljetusten CO₂-päästöt olivat 1 025 tonnia ja kotimaan jakelukuljetusten 1 794 tonnia. Luvut sisältävät kaikki yhteiskuljetuksissa mukana olevat toimitukset eli lähes 80 prosenttia myymäläjakelun kokonaismäärästä. Paluukuljetukset eivät sisälly lukuun. Laskentaperusteita on tarkennettu edelleen verrattuna vuoden 2010 laskelmiin, jonka vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Alkon keskusvarastopalvelut tuottaa Itella Logisticsin Vantaan logistiikkakeskus, jolla on käytössään ISO14001 -sertifikaatti.

GRI-taulukko

Alkon vuosiraportin sisältö ja raportointiperiaatteet mukailevat GRI-ohjeiston suosituksia soveltuvin osin.

Vertailu GRI-ohjeiston suosituksiin	Sisältyy	Linkki	Huomiot
1. Strategia ja analyysi			
1.1 Toimitusjohtajan katsaus	Kyllä	Toimitusjohtajan puheenvuoro	
1.2 Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	Osittain	Toimitusjohtajan puheenvuoro Strategia Valvonta Riskienhallinta Vastuullisuuden johtaminen Alkoholilaki määrittää toimintaa Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä Vastuullisuustavoitteet ja toteutuminen 2011 Raportin rajaukset	
2. Organisaation taustakuvaus			
2.1–2.9 Perustiedot Alkosta	Kyllä	Alko lyhyesti Hallinnointi ja organisaatio Hallinnointikoodin noudattaminen Palveluverkostomme laajeni Alkoholijuomien myynti Alkossa Henkilöstövastuu Tuotevalikoiman suunnittelu Yhteystiedot	
2.10 Raportointijaksolla saadut palkinnot	Kyllä	Sidosryhmäyhteistyötä	
3. Raportin muuttujat			
3.1–3.4. Raportin kuvaus ja raportointijakso	Kyllä	Raportin rajaukset Yhteystiedot	
3.5–3.11 Raportin sisällönmäärittely ja rajaukset	Osittain	Raportin rajaukset Sidosryhmäyhteistyötä	
3.12 Vertailu GRI-raportointisuosituksiin	Kyllä	GRI-taulukko	
3.13 Raportin ulkopuolinen varmennus	Kyllä	Raportin rajaukset	Raporttia ei ole varmennettu.

4. Hallintotapa, sitoumukset ja yhteistyö

4.1–4.10 Hallinto	Kyllä	<u>Hallinnointi ja organisaatio</u> <u>Yhtiökokous</u> <u>Hallintoneuvosto</u> <u>Hallitus ja sen valiokunnat</u> <u>Palkitseminen</u> <u>Ympäristövastuu</u> <u>Henkilöstövaliokunta</u> <u>Tasa-arvo</u> <u>Hallituksen toimintakertomus</u>
4.11–4.13 Sitoutuminen ulkoisiin yhteiskuntavastuualoitteisiin	Osittain	<u>Lasten seurassa</u> <u>Alkon yhteistyöprojektit</u> <u>Vastuullinen hankinta</u> <u>Green Office</u> <u>Juomapakkausten kierrätys</u> <u>Järjestösuhteet</u> <u>Alkoholitutkimuslaboratorio (ACL)</u> <u>Riskienhallinta</u>
4.14–4.17 Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa	Kyllä	<u>Sidosryhmäyhteistyötä</u> <u>Lasten seurassa</u>

5. Johtamistapa ja organisaation taloudelliset tavoitteet**Taloudelliset toimintaindikaattorit**

EC1 Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen hyöty	Kyllä	<u>Taloudellisen lisäarvon jakautuminen</u> <u>Asiakkaat</u> <u>Tavar- ja palveluiden toimittajat</u> <u>Henkilöstö</u> <u>Omistaja</u> <u>Yhteiskunta</u> <u>Yhteisöt</u> <u>Investoinnit</u> <u>Hallituksen toimintakertomus</u>
EC2 Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle	Osittain	<u>Eettisen kaupan tuotteet</u>
EC3 Tulospalkkioiden ja eläkesitoumusten kattavuus	Kyllä	<u>Palkkaus ja henkilöstöedut</u> <u>Palkitseminen</u> <u>Kannustinjärjestelmät</u> <u>Muut henkilöstöedut</u> <u>Hallituksen toimintakertomus</u> <u>Tuloslaskelman liitetiedot</u> <u>Palkka-, palkkio- ja osallistumisselvitys 2011</u>

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

GRI-taulukko

EC4 Valtiolta saatu merkittävä taloudellinen avustus	Kyllä	<u>Omistaja</u>	Alko ei ole saanut avustuksia valtiolta.
EC6-EC7 Paikalliset hankinnat ja rekrytointi	Osittain	<u>Vastuullinen hankinta</u>	Alkoholihankinnoissa tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden periaate.
		<u>Investoinnit</u> <u>Henkilöstövastuu</u>	
EC8 Infrastruktuuri-investointien kehittyminen ja vaikutukset sekä tarjotut yleishyödylliset palvelut	Osittain	<u>Juomapakkausten kierrätys</u>	
		<u>Lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille</u>	
EC9 Epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	Osittain	<u>Tavaran- ja palveluiden toimittajat</u>	
		<u>Yhteiskunta</u>	
Ympäristöindikaattorit			
EN1-EN2 Käytetyt ja kierrätetyt materiaalit	Osittain	<u>Hyllyrunkojen kierrätys</u> <u>Juomapakkausten kierrätys</u> <u>Pakkaus- ja lahjatarvikkeet</u>	
EN3 Päälähteiden suora energiankulutus	Ei		
EN4 Päälähteiden epäsuora energiankulutus	Osittain	<u>Myymlöiden ympäristövaikutukset</u> <u>Myymlöiden sähkönkulutus</u> <u>Pääkonttorin ympäristövaikutukset</u>	Raportoitu niistä myymälöistä joihin ostetaan itse sähkö.
EN5 Säästämisestä ja tehokkuusparannuksista syntynyt energiansäästö	Osittain	<u>Green Office</u> <u>Myymlöiden sähkönkulutus</u> <u>LED-valaistus</u>	
EN6 Energiatehokkaat tai uusiutuviin energialähteisiin perustuvat tuotteet ja palvelut	Ei		
EN7 Toimenpiteet epäsuoran energiankulutuksen vähentämiseksi ja saavutetut säästöt	Osittain	<u>Pääkonttorin ympäristövaikutukset</u> <u>Green Office</u> <u>Mymälöiden ympäristövaikutukset</u> <u>Myymlöiden sähkönkulutus</u> <u>LED-valaistus</u> <u>Vihreälähettiläs</u>	
EN8-EN10 Veden käyttö	Ei		Tarkkoja vedenkulutustietoja ei ole saatavilla.
EN11-EN15 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen	Ei		Ei olennainen Alkon toiminnassa, Alko ei omista maa-alueita.
EN16-EN17 Kasviuonekaasupäästöt	Osittain	<u>Kuljetukset</u>	

Tämä on verkosta itse tuotettu pdf-tiedosto eikä se ole välttämättä yhtä kattava kuin Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti kokonaisuudessaan.

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

GRI-taulukko

EN18 Aloitteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi	Osittain	<u>Pääkonttorin ympäristövaikutukset</u>	
		<u>Kuljetukset</u>	
EN19–EN20 Otsonikatoa aiheuttavien aineiden sekä NO- ja SO-päästöt	Ei		
EN21 Päästöt veteen	Ei		Kaikki jätevesi kunnalliseen viemäriverkostoon. Tarkkoja jätevesitietoja ei ole saatavilla.
EN22 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja kohteen mukaan	Osittain	<u>Pääkonttorin ympäristövaikutukset</u>	Tarkkoja jätemäärätietoja ei ole saatavilla.
		<u>Ympäristövastuu</u>	
		<u>Myymälöiden ympäristövaikutukset</u>	
		<u>Jätteiden lajittelu</u>	
		<u>Pakkaus- ja lahjatarvikkeet</u>	
		<u>Hyllyrunkojen kierrätys</u>	
		<u>Juomapakkausten kierrätys</u>	
EN23–EN25 Kemikaali-, öljy- ym. vuodot ja ongelmajätteen määrä	Osittain	<u>Pääkonttorin ympäristövaikutukset</u>	
EN26 Toimenpiteet tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi sekä toimenpiteiden vaikutuksen laajuus	Osittain	<u>Juomapakkausten kierrätys</u>	
		<u>Myymälöiden ympäristövaikutukset</u>	
		<u>Pakkaus- ja lahjatarvikkeet</u>	
		<u>LED-valaistus</u>	
		<u>Jätteiden lajittelu</u>	
EN27 Kierrätettyjen tuotteiden ja pakkausmateriaalien osuus myydyistä tuotteista	Osittain	<u>Juomapakkausten kierrätys</u>	
		<u>Pakkaus- ja lahjatarvikkeet</u>	
EN28 Ympäristölakien ja -määräysten noudattamatta jättämisestä määrätty rangaistukset	Kyllä		Alkolle ei langetettu ympäristöperusteisia sakkoja tai sanktioita.
EN29 Tuotteiden ja materiaalien kuljetuksesta sekä työmatkoista aiheutuneet merkittävät ympäristövaikutukset	Osittain	<u>Pääkonttorin ympäristövaikutukset</u>	
		<u>Kuljetukset</u>	
EN30 Ympäristönsuojelun kokonaiskustannukset ja investoinnit tyypeittäin	Ei		Ei olennainen Alkon toiminnassa, Alko ei omista maa-alueita.

Henkilöstökäytäntöihin ja työoloihin liittyvät indikaattorit

LA1 Henkilöstön jakautuminen työsuhteen ja työsopimuksen mukaan	Kyllä	<u>Henkilöstövastuu</u>	
		<u>Tasa-arvo</u>	
		<u>Työsuhteen pituus ja laatu</u>	
LA2 Henkilöstön vaihtuvuus	Osittain	<u>Työsuhteen pituus ja laatu</u>	
LA3 Kokoaikaisille työntekijöille tarjotut edut, joita ei ole tarjottu määräaikaisille tai osa-aikaisille työntekijöille	Ei		
LA4 Työehtosopimusten piirissä olevien työntekijöiden suhteellinen osuus ja vähimmäisirtisanomisaika muutostilanteissa	Kyllä	<u>Työsuhteen pituus ja laatu</u>	
		<u>Järjestösuhteet</u>	
LA5 Vähimmäisirtisanomisaika muutostilanteissa	Kyllä	<u>Työsuhteen pituus ja laatu</u>	
LA6 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on edustettuna henkilöstön ja johdon työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa toimikunnissa	Kyllä	<u>Työsuojelutoimikunta</u>	
LA7 Tapaturmien ja ammattitautien, menetettyjen työpäivien ja poissaolojen määrät	Kyllä	<u>Tapaturmat ja sairauspoissaolot</u>	
LA8 Työntekijöille, heidän perheilleen ja muille toimintayhteisön jäsenille suunnattu, vakavia tartuntasairauksia käsittävä koulutus ja neuvonta	Kyllä	<u>Työhyvinvointi</u>	
		<u>Varhainen välittäminen</u>	
		<u>Ergonomia</u>	
		<u>Alko yhteiskunnassa</u>	
		<u>Lasten seurassa</u>	
LA9 Ammattiliittojen kanssa solmittujen sopimusten käsittämät terveys- ja turvallisuusteemat	Osittain	<u>Työsuojelutoimikunta</u>	
LA10 Koulutustuntien vuosikeskiarvo työntekijää kohden henkilöstöryhmittäin	Kyllä	<u>Osaaminen</u>	Koskee kaikki toimen mukaisesti
LA11 Henkilöstön osaamisen kehittämisohjelmat ja elinikäisen oppimisen toimintaohjelmat	Osittain	<u>Osaaminen</u>	
LA12 Niiden työntekijöiden prosentuaalinen määrä, joiden kanssa käydään säännöllisiä kehitys- ja urakeskusteluja	Kyllä	<u>Osaaminen</u>	

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

GRI-taulukko

LA13 Hallintoelinten kokoonpano ja niihin kuuluvien työntekijöiden osuus sukupuolen, iän, vähemmistöryhmien ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien indikaattoreiden mukaisesti	Osittain	<u>Hallitus ja sen valiokunnat</u>	
		<u>Johto</u>	
		<u>Hallintoneuvoston jäsenet</u>	
LA14 Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde henkilöstöryhmittäin	Kyllä	<u>Palkkaus ja henkilöstöedut</u>	Tasa-arvosuunnitelma
Ihmisoikeusindikaattorit			
HR1–2 Ihmisoikeusindikaattorit	Osittain	<u>Vastuullinen hankinta</u>	
HR 3 Henkilöstön koulutus ihmisoikeuksiin liittyvistä politiikoista ja toimintakäytännöistä	Ei		
HR4 Syrjintätapausten lukumäärä ja toteutetut toimenpiteet	Osittain		Vuonna 2011 hovioikeudessa käsiteltävänä yksi syrjintään liittyvä tapaus.
HR5 Toiminnot, joissa yhdistymisen vapaus ja oikeus työehtosopimusneuvotteluihin on uhattuna	Ei		
HR6–HR7 Lapsityövoiman ja pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski	Osittain	<u>Vastuullinen hankinta</u>	
HR8 Ihmisoikeuspolitiikkoihin ja -toimintakäytäntöihin koulutetun turvahenkilökunnan määrä	Ei		
HR9 Alkuperäiskansojen oikeuksien rikkomukset ja toteutetut toimenpiteet	Ei		
Yhteiskuntaan liittyvät toimintaindikaattorit			
SO1 Paikallisyhteisöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin ja ja hallintaan liittyvät ohjelmat ja käytännöt	Osittain	<u>Lasten seurassa</u>	
		<u>Vastuullinen hankinta</u>	
SO2 Lahjontariskin suhteen arvioitujen liiketoimintayksiköiden suhteellinen osuus ja kokonaislukumäärä	Osittain		Eettiset periaatteet olemassa, esimiehet valvovat periaatteiden käytännön toteutusta.
SO3 Korruptionvastaisen koulutuksen saaneiden työntekijöiden suhteellinen osuus	Osittain	<u>Vastuullisuuden johtaminen</u>	
SO4 Lahjontatapauksiin liittyvät toimenpiteet	Ei		Alkossa ei ole ilmennyt lahjontatapauksia.

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

GRI-taulukko

SO5 Osallistuminen julkishallinnon kehittämiseen ja lobbaukseen	Kyllä	<u>Alkon yhteistyöprojektit</u>	
		<u>Alkoholilaki määrittää toimintaa</u>	
SO6 Poliittisille puolueille, poliitikoille ja muille vastaaville instituutioille annettu taloudellinen tuki ja luontaisuuritukset valtioittain	Kyllä	<u>Yhteisöt</u>	
SO7 Kilpailun rajoittamiseen ja monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvien oikeudenkäyntien kokonaismäärä sekä niihin liittyvät toimenpiteet	Kyllä		Alkolle ei ole langetettu sakkoja tai sanktioita.
SO8 Lakien ja määräysten noudattamatta jättämisestä määrättyjen merkittävien sakkojen rahallinen arvo ja muiden rangaistusten kokonaislukumäärä	Kyllä	<u>Nuoret asiakkaat</u>	
SO9 Organisaation toiminta, jolla on merkittäviä mahdollisia tai toteutuneita kielteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöihin	Osittain	<u>Alko yhteiskunnassa</u>	
		<u>Strategia</u>	
SO10 Paikallisyhteisöihin kohdistuvien mahdollisten tai toteutuneiden kielteisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen ja vaikutusten lieventämiseen liittyvät toimenpiteet	Osittain	<u>Lasten seurassa</u>	
		<u>Vastuullisuus asiakaspalvelussa</u>	
		<u>Päihtyneet</u>	
Tuotevastuudikaattorit			
PR1 Tuotteiden ja palveluiden elinkaaren eri vaiheessa tehdyt terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi- ja kehittämistoimenpiteet sekä näiden käytäntöjen kohteena olleiden tuote- ja palveluryhmien prosentuaalinen osuus	Kyllä	<u>Laatu ja tuoteturvallisuus</u>	
		<u>Tuotevirheet</u>	
		<u>Alkoholitarkastuslaboratorio (ACL)</u>	
PR2 Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia.
PR3 Tuote- ja palvelutietoihin liittyneet vaatimukset ja niiden prosentuaalinen osuus	Osittain	<u>Tuotevirheet</u>	

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

GRI-taulukko

PR4 Tuoteinformaatioon ja tuotemerkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia.
PR5 Asiakastyytyväisyyteen liittyvät käytännöt, mukaan luettuna asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset.	Kyllä	<u>Asiakaspalvelun mittaaminen</u>	
<u>Sidosryhmäyhteistyötä</u> <u>Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä</u>			
PR6 Markkinointiviestintään liittyvien lakien, normien ja vapaaehtoisten sääntöjen noudattamista tukevat käytännöt.	Ei		
PR7 Markkinointiviestintää koskevien lakien ja säännösten rikkomukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia.
PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen hävittämiseen liittyvät valitukset	Kyllä		Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia.
PR9 Merkittävien, tuotteiden ja palveluiden käyttöön liittyvän lainsäädännön ja -säädösten rikkomisesta aiheutuneiden, sakkojen määrä	Kyllä		Alkolle ei ole langetettu sakkoja tai sanktioita liittyen tuote-, turvallisuus- tai markkinointisäännösten rikkomuksiin.

Raportin sisältö ja rajaukset

ALKO OY:N VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

Yhteiskuntavastuuraportissa noudatetaan Global Reporting Initiativen (GRI, G3) laatimaa kestävän kehityksen suositusta ja Valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä 3.11.2011. Suositus ja periaatepäätös on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Alkon yhteiskuntavastuuraportille tehtiin ulkopuolinen varmennus vuodelta 2010. Raportin varmensi KPMG Oy Ab. Raporttia vuodelta 2011 ei ole varmennettu. Raportissa esitetyt tiedot ovat peräisin yhtiön operatiivisen toiminnan tueksi tehdyistä selvityksistä ja kirjanpidonluvut tarkastetusta liikekirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä.

Alkon toiminnan ja olemassaolon perustana on vastuullisuus.

Alkon raportti 2011 on yhdistetty vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti (1.1.–31.12.2011). Raportti julkaistaan ensimmäistä kertaa verkkoraporttina, ja se julkaistaan verkossa myös englanniksi. Alko julkaisee vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin vuosittain.

Raportissa esitellään kaikki keskeiset taloudelliset tunnusluvut ja tilinpäätös, alkoholipoliittinen vastuu sekä taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuu.

Raportointi kattaa Alkon koko toiminnan. Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat Alkon talousraportteihin, myynninvalvonnan rekisteröintijärjestelmään, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Sosiaalisen vastuun tunnusluvut tulevat henkilöstötietojärjestelmistä, palkanlaskentajärjestelmistä, palveluntuottajilta ja kirjanpidosta. Ympäristövastuun luvut on pääosin saatu omista järjestelmistä ja palveluntuottajilta.

Henkilöstölukujen laskennassa sovelletaan kirjanpitolautakunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta. Corporate Governance -osio noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Tilinpäätös on laadittu FAS-standardin mukaan.

Hallituksen toimintakertomus

Vuonna 2011 Suomen talous kääntyi laskuun euroalueen valtiontalouksien ja rahoitusmarkkinoiden ongelmien myötä. Kuluttajien kokema epävarmuus heijastui yksityisen kulutushalukkuuden heikkenemisenä.

Alkoholijuomien kulutus oli sataprosenttisena alkoholina 10,0 litraa asukasta kohti eli samansuuruinen kuin vuonna 2010. Alkon myymälöiden myynnin osuus tilastoidusta kulutuksesta oli 40 prosenttia, muun, enintään 4,7-prosenttisten juomien vähittäismyynnin osuus 46 prosenttia ja ravintolamyynnin 14 prosenttia. Alkon osuus väheni prosenttiyksikön edellisestä vuodesta. Alkon luvut ovat emoyhtiön lukuja.

MYYNNTI

Vuonna 2011 Alko myi 104,3 miljoonaa litraa alkoholijuomia. Myynti väheni 1,1 miljoonaa litraa eli 1,1 prosenttia vuodesta 2010.

Tuoteryhmä	Myynti 2011 miljoonina litroina	Myynti 2010 miljoonina litroina	Muutos edelliseen vuoteen, miljoonaa litraa	Muutos edelliseen vuoteen, prosenttia
Vodkat ja viinat	16,4	17,0	-0,7	-3,9
Muut väkevät	9,1	9,3	-0,2	-2,5
Väkevät viinit	3,9	4,2	-0,3	-6,4
Punaviinit	27,2	27,2	0,0	0,1
Valkoviinit	21,2	20,5	0,7	3,7
Kuohuviinit	4,5	4,3	0,2	5,3
Roseeviinit	0,8	0,7	0,0	2,2
Muut miedot viinit	2,4	2,4	0,0	-1,1
Siiderit	1,0	1,0	0,0	3,9
Longdrinkit	7,6	8,2	-0,6	-7,3
Oluet	10,0	10,4	-0,4	-3,9
Alkoholittomat	0,2	0,3	0,0	-4,8
Yhteensä	104,3	105,4	-1,1	-1,1
Yhteensä 100 %:n alkoholina	17,8	18,0	-0,3	-1,6

Väkevien alkoholijuomien myynti väheni 1,2 miljoonaa litraa ja panimotuotteiden myynti noin miljoona litraa. Kun mietojen viinien myynti kasvoi noin miljoonalla litralla, Alkon myynnin rakenne miedontui. Myynti sadan prosentin alkoholina oli 17,8 miljoonaa litraa, joka oli 0,3 miljoonaa litraa vähemmän kuin edellisvuonna.

HINNAT JA VEROTUS

Alkon myymien alkoholijuomien vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin 0,5 prosenttia. Syy oli tavarantoimittajien myyntihintojen muutokset. Alko ei muuttanut tuotteittensa hinnoitteluperiaatteita. Alkoholipitoisuuksiltaan vähäisten, enintään 2,8-prosenttisten juomien valmisteveroa nostettiin hieman virvoitusjuomien valmisteveron korotuksen yhteydessä 1.1.2011.

TALOUS

Tunnusluvut	2011	2010	2009
Liikevaihto, milj. €	1 172,3	1 174,8	1 170,2
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa, milj. €	601,0	591,5	600,6
Liikevoitto, milj. €	67,0	71,9	74,6
Satunnaiset erät, milj. €	-0,5	81,9	0,0
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta, milj. €	17,6	18,9	20,3
Tuloverot satunnaisista eristä, milj. €	-0,1	21,3	
Tilikauden voitto, milj. €	51,0	115,2	57,7
Varsinaisen toiminnan tulos, milj. €	51,4	52,3	57,7
Oman pääoman tuotto, %	44,4	46,5	65,2
Omavaraisuusaste, %	31,9	42,1	32,2
Taseen loppusumma, milj. €	268,6	347,9	272,4
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj. €	7,1	30,7	4,2
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 624	2 606	2 641

Vuonna 2011 Alkon alkoholijuomaverollinen liikevaihto oli 1 172,3 milj. euroa (1 174,8 milj. euroa vuonna 2010). Liikevaihtoa pienensi hieman litramääräisen myynnin väheneminen.

Mietojen viinien myynnin kasvun aiheuttama myynnin rakenteen muutos lisäsi alkoholiverotonta liikevaihtoa 1,6 prosenttia. Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa oli 601,0 milj. euroa (591,5 milj. euroa).

Liikevoitto oli 67,0 milj. euroa (71,9 milj. euroa), mikä on 5,7 prosenttia (6,1 prosenttia) alkoholijuomaverollisesta liikevaihdosta. Alkon liikevoitto pieneni 4,9 milj. euroa ja oli 6,8 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

Liikevoitto pieneni, koska henkilöstökulut kasvoivat 8,3 milj. euroa. Ne olivat 86,6 milj. euroa (78,3 milj. euroa). Tästä palkat ja palkkiot olivat 66,5 milj. euroa (65,2 milj. euroa). Palkkakustannukset kasvoivat 2,0 prosenttia eli 1,3 milj. euroa työehtosopimusten mukaisten korotusten vuoksi. Vuonna 2010 eläkesäätiön purku pienensi eläkekustannuksia poikkeuksellisesti. Vuonna 2011 ne kasvoivat 7,1 milj. euroa.

Liikevoittoa paransivat liiketoiminnan muiden tuottojen 1,3 milj. euron kasvu sekä myynnin rakenteen tuoma 1,3 milj. euron lisäkatte. Liiketoiminnan muut tuotot kasvoivat lähinnä Arkadian kiinteistön vuokratuottojen vuoksi. Muista kuluista, mukaan lukien poistot, säästettiin 0,8 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut olivat 2,0 milj. euroa (1,6 milj. euroa).

Tilikauden satunnaiset erät heikensivät tulosta 0,5 milj. euroa. Ne koostuivat eläkesäätiön selvitystilan päättymisen seurauksena palautetusta 0,5 milj. euron ylikatteesta, eläkekannan siirtojen 0,7 milj. euron tarkistumaksuista ja eläkesäätiön omaisuuden myyntiin liittyvistä 0,3 milj. euron vastuista.

Tulos oli tavoitteiden mukainen. Tilikauden voitto oli 51,0 milj. euroa (115,2 milj. euroa). Varsinaisen liiketoiminnan vertailukelpoinen tulos, ilman eläkesäätiön purun vaikutuksia, oli 51,4 milj. euroa (52,3 milj. euroa). Vuonna 2010 eläkesäätiön 81,9 milj. euron ylikatte palautettiin Alko Oy:lle ja kirjattiin tuloslaskelman satunnaisiin tuottoihin.

Tilikauden merkittävimmät tasemuutokset olivat rahoissa ja pankkisaamisissa, jotka pienenevät 82,8 milj. euroa. Lisäksi voittovarot vähenivät osingon maksun ja voittokertymän nettona 60,9 milj.

euroa.

Yhtiön lyhytaikainen koroton vieras pääoma väheni 18,7 milj. euroa. Edellisenä vuonna korottomassa vieraassa pääomassa oli satunnaisten tuottojen verovelkaa 21,3 milj. euroa.

Omavaraisuusaste oli 31,9 prosenttia (42,1 prosenttia).

RAHOITUS

Alkolla ei ole korollista vierasta pääomaa, ja yhtiön rahoitusasema oli hyvä koko tilikauden. Sijoitettavat kassavarat 31.12.2011 olivat 105,6 milj. euroa (191,5 milj. euroa). Keskimääräiset sijoitettavat kassavarat vuonna 2011 olivat 99,0 milj. euroa (82,1 milj. euroa).

Vuoden 2011 keskimääräiset ja edellisen vuoden lopun kassavarat olivat poikkeuksellisen suuret tilikauden 2010 satunnaisten erien vuoksi. Myös osingonmaksun jaksottaminen kahteen maksuerään lisäsi keskimääräisiä kassavaroja.

INVESTOINNIT

Alkon investoinnit olivat 7,1 milj. euroa (30,7 milj. euroa), josta 4,2 milj. euroa (3,6 milj. euroa) investoitiin myymäläverkostoon ja loput pääosin tietojärjestelmiin. Vuoden 2010 investoinnit sisälsivät Kiinteistöosakeyhtiö Arkadiantalon koko osakekannan hankinnan, jonka arvo oli 26,7 milj. euroa.

Vuoden 2011 lopussa Alkolla oli 348 (343) myymälää. Uusia myymälöitä perustettiin viisi, ja uuteen liikepaikkaan siirrettiin 21 myymälää. Myymäläverkostoa täydensi 110 (116) tilauspalvelupistettä.

STRATEGIA 2012–2016

Alko haluaa pitää yhteiskunnallisen hyväksyttävyytensä vahvana. Tavoitteena on olla niin vastuullisuudeltaan kuin asiakaspalvelultaankin Suomen paras vähittäiskauppa.

Vastuullisuus, asiakaspalvelun kehittäminen, henkilöstön sitouttaminen ja osaamisen jatkuva vahvistaminen ovat Alkon strategian keskeiset osat. Sidosryhmät pitävät tärkeänä tuotteiden laatua ja vastuullista myyntiä. Alkon tavoitteena on vastata asiakkaiden erilaisiin ja jatkuvasti muuttuviin tarpeisiin sekä ylittää kunkin asiakkaan yksilölliset palveluodotukset. Yksilöllisen palvelun tekee sitoutunut ja ammattitaitoinen henkilöstö. Yhtiö on käynnistänyt talouden ja logistiikan prosessien kehityshankkeen, jonka tavoitteena on liiketoimintaa tukevien järjestelmien uudistaminen sekä prosessien yksinkertaistaminen.

ALKOHOLIPOLIITTINEN VASTUU

Alkoholiyhtiön toiminnasta annetun asetuksen (243/2000) mukaan Alko Oy:n tehtävänä on harjoittaa alkoholijuomien vähittäismyyntiä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen.

Osa Alkon alkoholipoliittisen vastuun käytännön työtä on vastuullinen asiakaspalvelu, joka sisältää iän, päihtymyksen ja alkoholin välittämispäilyjen tarkastuksia. Nuorten asiakkaiden iän tarkastuksista lähes kymmenen prosenttia johtaa myynnistä kieltäytymiseen. Ikärajavalvonnan onnistumista tutkitaan myös Mystery Shopping -menetelmällä. Vuonna 2011 Alko tarkasti sen mukaan nuoren asiakkaan iän henkilöllisyystodistuksesta 74 prosentissa (79) testiasioinneista.

Alkon vuonna 2009 käynnistämän Lasten seurassa -ohjelman tavoitteena on vaikuttaa aikuisten ja vanhempien alkoholin käyttöön siten, että lapsiin ja nuoriin kohdistuvat haitat vähenevät.

Ohjelmaan osallistuvat Alkon lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, A-klinikkasäätiö ja Suomen Vanhempainliitto.

Suomessa tutkitaan vuosittain kansalaisten alkoholipoliittiset mielipiteet. Tammikuussa 2012 kerätyn aineiston mukaan 87 prosenttia (88) suomalaisista piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia sopivina tai kiristäisi niitä. Vieläkin suuremman osan eli 91 prosentin (92) mielestä väkeviä alkoholijuomia on saatava ostaa vain Alkosta. Enemmistö haluaa pitää viinin ja vahvan oluen myynnin Alkossa sekä hyväksyy keskioluen nykyisen myyntijärjestelmän. Kansalaisista 71 prosenttia (65) on sitä mieltä, että valtion alkoholimonopoli Alko ja sille annettu yksinoikeus alkoholijuomien myyntiin on hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta.

YMPÄRISTÖVASTUU JA VASTUULLINEN HANKINTA

Alkon liiketoiminnan kannalta merkittävimpiä ympäristönäkökohtia ovat juomapakkauksista syntyvä jäte, kuljetuksista syntyvät päästöt, myymälöiden energian kulutus ja niiden rakentamisessa käytettävät materiaalit. Tavoitteena on pienentää jatkuvasti toiminnan haitallisia ympäristövaikutuksia. Alko otti ISO 14001-standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän vuoden 2011 aikana käyttöön kaikissa myymälöissään.

Kaikkien Pohjoismaiden alkoholimonopolit ottivat eettiset periaatteet alkoholijuomatoimittajiensa sopimuksiin vuoden 2012 alusta. Alko ja Ruotsin alkoholiyhtiö Systembolaget aloittivat vuonna 2011 eettisten periaatteiden Business Social Compliance Initiative (BSCI) -auditointijärjestelmän käytön.

Alko menestyi TNS Gallupin tekemässä Yritysten maine ja vastuullisuus -tutkimuksessa. Sen mukaan Alko oli kaupparyhmän vastuullisin yritys.

Alko julkaisee vuosittain yhteiskuntavastuuraportin vuosikertomuksessaan. Se on laadittu Global Reporting Initiativen (GRI, G3) kestävä kehityksen suosituksen ja valtion omistajapoliittisen periaatepäätöksen (3.11.2011) mukaisesti.

TUOTTEET

Alkon valikoimassa on tuotteita 61 (62) maasta, joista 122 (100) on kotimaiselta maahantuojalta tai valmistajalta sekä 222 (270) ulkomaiselta tavarantoimittajalta.

Vuoden viimeisessä hinnastossa oli 2 110 juomanimikettä (2 071). Kuluttajat voivat ostaa tuotteita vakiovalikoiman lisäksi tilausvalikoimasta, jossa oli vuoden 2011 joulukuussa 1 512 (1 709) nimikettä. Alkon lippulaivamyymälässä Helsingissä on näiden lisäksi erikoisvalikoima, jossa on lähes 150 tuotetta.

Alko ottaa uusia tuotteita myyntiin viikoittain. Myynnissä on myös alkoholittomia juomia ja tarvikkeita.

PALVELUT JA ASIAKKAAT

Vuonna 2011 Alkossa kävi noin 62,2 miljoonaa (62,5 miljoonaa) asiakasta. Asiakasmäärä väheni edellisvuodesta noin 0,5 prosenttia.

Henkilöstöä koulutetaan muun muassa säännöllisin tuote- ja palveluvalmennuksin. Vuonna 2011 asiakaspalautteiden lisäksi palveluprosessin laatua sekä asiakastyytyväisyyttä seurattiin kolmella tutkimuksella. Palveluprosessin Mystery Shopping -tulos oli 82 (84). Alkon asiakastyytyväisyyttä laajemmin tutkivan Asiakastyytyväisyys ja -sitoutuneisuustutkimuksen tulos säilyi ennallaan ja oli

57. Myös kansallisessa asiakaspalvelupalautetutkimuksessa Alkon arvosana ja sijaluvut vuonna 2011 säilyivät ennallaan. Alkon sijaluku oli kaupparyhmän kakkonen ja kaikkien suomalaisten palveluyritysten joukossa viides.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa oli 2 753 (2 693), ja se kasvoi edellisvuodesta hieman. Henkilötyövuosiksi muunnettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1 926 (1 991) henkilötyövuotta, ja se väheni edellisvuodesta kolme prosenttia.

Koulutuspäiviä oli keskimäärin 3,5 (4,0) työntekijää kohden. Koulutusta monipuolistettiin laajentamalla verkko-oppimista. Panostuksia henkilökunnan työhyvinvointiin lisättiin käynnistämällä mittava Ilona-työhyvinvointihanke. Siinä työhyvinvointia parannetaan pitkäjänteisesti. Toimenpiteet käynnistettiin loppuvuodesta.

Koko henkilökunta on kannustinjärjestelmän piirissä. Onnistumista mitataan strategian eri osa-alueilla. Palkitseminen perustuu ryhmien onnistumiseen. Lisäksi esimiesten palkitsemisesta osa perustuu esimiestyössä onnistumiseen.

Palkat ja palkkiot henkilökunnalle olivat yhteensä 66,5 milj. euroa (65,2 milj. euroa). Henkilökunnalle ja johdolle vuodelta 2011 maksettavaa kannustepalkkiota henkilösivukuluineen kirjattiin 3,1 milj. euroa (2,9 milj. euroa), joka on 3,6 prosenttia (3,6 prosenttia) henkilöstökuluista.

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJA

Suomen valtio omistaa Alkon koko osakekannan (10 000 000 osaketta).

HALLINNOINTI

Varsinaisen, 23.3.2011 pidetyn yhtiökokouksen päätöksellä osinko, 111 milj. euroa, maksettiin kahdessa erässä. Ensimmäinen erä, 52,3 milj. euroa, maksettiin 1.4.2011 ja loppuosa, 58,7 milj. euroa, 1.9.2011.

Yhtiökokous päätti perustaa hallituksen esityksen mukaisesti työhyvinvointirahaston, johon siirrettiin 4,0 milj. euroa yhtiön voitonjakokelpoisista varoista. Yhtiökokous päätti myös Alkon yhtiöjärjestyksen muutoksesta siten, että Alkon hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten aiempi 68 vuoden yläikäraja poistettiin.

Yhtiökokous valitsi hallitukseen puheenjohtajaksi Soili Suonojan, varapuheenjohtajaksi Pekka Puskan ja jäseniksi Petri Aaltosen, Arto Honkaniemen, Liisa Leinon, Päivi Sillanaukeen ja Helena Walldénin. Hallituksen sihteeri on Maritta Iso-Aho. Hallituksen kokouksiin osallistuvat ilman äänioikeutta henkilöstön edustajat Juri Helmiö ja Saku Salonen.

Hallituksella oli neljä valiokuntaa, jotka ovat työ-, tarkastus-, henkilöstö- ja alkoholipoliittinen valiokunta.

Hallintoneuvostoon kuuluivat kaudella 2008–2011 Petri Salo puheenjohtajana, Markku Rossi varapuheenjohtajana sekä jäseninä Janina Andersson, Christina Gestrin, Hanna-Leena Hemming, Reijo Kallio, Saara Karhu, Mikko Kuoppa, Jari Larikka, Heli Paasio, Klaus Pentti ja Pekka Vilkuna. Sosiaali- ja terveysministeriön edustajana hallintoneuvostossa oli johtaja Kari Paaso. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa määrätään alkoholilain 38. pykälässä. Valtioneuvosto nimitti 21.12.2011 hallintoneuvoston kaudelle 2012–2015.

Alko noudattaa soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen

listayhtiöiden hallinnointikoodia. Lisäksi Alko noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjausstrategiaa.

Yhtiön tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana Reino Tikkanen, KHT.

RISKIENHALLINTA

Alkon hallitus vastaa yhtiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Toimitusjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa vastaa siitä, että riskienhallintapolitiikkaa noudatetaan ja että riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

Alkon riskienhallinta tarkoittaa systemaattista ja ennakoivaa tapaa analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia. Riskit on jaoteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Yhtiö on määritellyt mahdollisia riskejä, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen:

- Alkoholilain muutokset saattavat vaikuttaa merkittävästi yhtiöön.
- Alkoholijuomaveron korottaminen saattaa vaikuttaa alkoholijuomien matkustajatuonnin lisääntymiseen ja siten tuotteiden kysynnän vähenemiseen.
- Alkon toiminnan keskeinen osa on vastuullinen asiakaspalvelu siten, että alaikäisille tai päihtyneille ei myydä alkoholia. Mahdolliset poikkeamat aiheuttavat yksittäisen myymälän tilapäisen sulkemisen.
- Yhtiön liiketoiminta perustuu toimiville ja luotettaville tietojärjestelmille. Tietojärjestelmien mahdolliset toimintahäiriöt tai se, etteivät ne vastaa liiketoiminnan vaatimuksiin, voivat aiheuttaa katkoksia liiketoiminnassa.

LÄHIAJAN NÄKYMÄT JA TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Alko arvioi vuoden 2012 tuloksensa merkittävästi edellisvuotista pienemmäksi. Tuloksen heikkeneminen johtuu alkoholijuomaveron korotuksesta ja Alkon tuotteiden hinnoittelukertoimien pienentämisestä 1.1.2012. Alko luopui 1.2.2012 omasta kertalasipullojen kierrätysjärjestelmästä. Sen korvasi Suomen Palautuspakkaus Oy:n kierrätysjärjestelmä.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTTÄMISESTÄ

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2011 ovat 64,8 miljoonaa euroa (129,7 milj. euroa), josta tilikauden voitto on 51,0 milj. euroa (115,2 milj. euroa).

Hallitus esittää, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

	milj. euroa
Osinkona jaetaan	50,0
Jätetään omaan pääomaan	14,8
	64,8

Helsingissä 7. päivänä maaliskuuta 2012

Hallitus

Tuloslaskelma, FAS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Liikevaihto	1 172,7	1 174,9	1 172,3	1 174,8
Liiketoiminnan muut tuotot	2,4	1,2	2,4	1,2
Materiaalit ja palvelut	-953,9	-957,7	-953,9	-957,7
Henkilöstökulut	-86,6	-78,3	-86,6	-78,3
Poistot ja arvonalentumiset	-5,9	-7,6	-5,9	-7,5
Liiketoiminnan muut kulut	-61,8	-60,8	-61,4	-60,6
Liikevoitto	66,9	71,8	67,0	71,9
Rahoitustuotot ja -kulut	2,0	1,6	2,0	1,6
Voitto/tappio ennen satunnaiseriä	68,9	73,3	68,9	73,4
Satunnaiset erät	-0,5	81,9	-0,5	81,9
Voitto/tappio satunnaiserien jälkeen	68,4	155,2	68,5	155,4
Tuloverot	-17,4	-40,2	-17,4	-40,2
Vähemmistöosuus	0,0	0,0		
Tilikauden voitto/tappio	51,0	115,1	51,0	115,2

FAS=Finnish Accounting Standards

Kaikki luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta.

Tase, FAS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	4,1	2,2	4,1	2,2
Aineelliset hyödykkeet	41,3	42,2	14,6	15,3
Sijoitukset	6,8	7,1	34,1	34,7
Pysyvät vastaavat	52,2	51,5	52,8	52,2
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus	66,6	65,6	66,6	65,6
Pitkäaikaiset saamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Laskennallinen verosaaminen	0,4	0,3		
Lyhytaikaiset saamiset	25,7	23,9	25,7	23,9
Rahat ja pankkisaamiset	122,0	204,9	121,9	204,7
Vaihtuvat vastaavat	216,2	296,3	215,8	295,7
Vastaavaa	268,4	347,8	268,6	347,9
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Osakepääoma	16,8	16,8	16,8	16,8
Muut rahastot	4,0	4,0	4,0	4,0
Edellisten tilikausien voitto	13,0	9,8	13,8	10,5
Tilikauden voitto/tappio	51,0	115,1	51,0	115,2
Oma pääoma	84,9	145,8	85,7	146,5
Vähemmistöosuus	0,4	0,4		
Pakolliset varaukset	0,3		0,3	0,0
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	0,0	0,0		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	0,0	0,0		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	182,8	201,6	182,7	201,4
Vieras pääoma	182,8	201,6	182,7	201,4
Vastattavaa	268,4	347,8	268,6	347,9

FAS=Finnish Accounting Standards

Rahoituslaskelma, FAS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2011	2010	2011	2010
Liiketoiminnan rahavirta				
Tilikauden voitto/tappio	51,0	115,1	51,0	115,2
Oikaisut:				
Poistot ja arvonalentumiset	5,9	7,6	5,9	7,5
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (–) ja -tappiot (+)	0,1	0,6	0,1	0,6
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		30,6		30,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-2,0	-1,6	-2,0	-1,6
Tuloverot	17,4	40,2	17,4	40,2
Vähemmistöosuus	0,0	0,0		
Muut oikaisut	0,5	-81,9	0,5	-81,9
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	72,8	110,5	72,9	110,5
Käyttöpääoman muutos:				
Vaihto-omaisuuden lisäys (–) / vähennys (+)	-1,0	5,7	-1,0	5,7
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (–) / vähennys (+)	1,0	13,2	1,0	13,2
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (–)	1,2	-2,4	1,3	-2,5
Varausten muutos	0,3	0,0	0,3	0,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	74,3	127,0	74,4	127,0
Maksetut korot liiketoiminnasta	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	1,8	1,1	1,8	1,1
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,5	0,0	0,5
Maksetut verot liiketoiminnasta	-40,1	-20,9	-40,1	-20,9
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	36,0	107,5	36,1	107,6
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta	-0,5	51,4	-0,5	51,4
Liiketoiminnan rahavirta	35,5	158,9	35,7	158,9
Investointien rahavirta				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-7,0	-4,3	-7,0	-4,3
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	0,0	-26,6	0,0	-26,7
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	0,4	0,6	0,4	0,6
Investoinnit muihin sijoituksiin	-0,1	-0,3	-0,1	-0,3
Luovutustulot muista sijoituksista	0,1	0,2	0,1	0,2
Investointien rahavirta	-6,6	-30,3	-6,6	-30,4

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

Rahoituslaskelma, FAS

Rahoituksen rahavirta

Lyhytaikaisten lainojen nostot	0,0	0,0		
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,0	0,0		
Maksetut osingot	-111,0	-55,0	-111,0	-55,0
Maksetut lahjoitukset	-0,9	-1,5	-0,9	-1,5
Rahoituksen rahavirta	-111,9	-56,5	-111,9	-56,5

Rahavarojen muutos

	-82,9	72,1	-82,8	72,1
Rahavarat tilikauden alussa	204,9	132,8	204,7	132,7
Rahavarojen muutos	-82,9	72,1	-82,8	72,1
Rahavarat tilikauden lopussa	122,0	204,9	121,9	204,7

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAAJUUS JA LAADINTAPERIAATTEET

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy emoyhtiönä ja kuusi kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä. Hanko Vuorikatu 9 (58,26 %), Nastonharjun Liiketalo (75,6 %), Puolangan Keskus (50,48 %), Raahen Asemakatu 12 (57,9 %), Vuoksenniskan Harjulanrinne (73,08 %) ja Kiinteistö Oy Arkadiantalo (100 %). Kiinteistö Oy Arkadiantalon osakekanta on ostettu viime tilikaudella.

Konsernintilinpäätökseen on yhdistelty kaikki konserniyritykset. Osakkuusyhtiöitä ei ole yhdistelty konsernintilinpäätökseen, koska niillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

SISÄINEN OSAKKEENOMISTUS

Konsernintilinpäätös on laadittu hankintamenetelmällä. Tytäryhtiöiden hankintamenon ja hankittua osuutta vastaavan oman pääoman ero on pääosin kohdistettu pysyviin vastaaviin. Poistot tehdään pysyvien vastaavien poistosuunnitelmien mukaan.

SISÄISET LIIKETAPAHTUMAT JA KATTEET

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

VÄHEMMISTÖOSUUDET

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta sekä esitetty omana eränään.

TILINPÄÄTÖKSEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilinpäätös on vertailukelpoinen.

ARVOSTUSPERIAATTEET

Liikevaihto

Liikevaihto sisältää myynnin valmisteveroineen.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty käyttöönottokuukautta seuraavasta kuukaudesta alkaen. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna.

Poistoajat ovat:

	vuosia
Rakennukset	25–40
Rakennelmat	20
Koneet ja kalusto (hankintavuosi < 2002)	10
Koneet ja kalusto (hankintavuosi >=2002)	7
Koneet ja kalusto (hankintavuosi >=2009)	5
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3
Myymälähuoneistojen perusparannukset	5

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvien menojen keskihinta-periaatteen mukaisesti.

Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron. Vantaan Viinikkalassa sijaitseva keskusvarasto on valmisteveroton.

Rahoitusomaisuuden arvostaminen

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Ulkomaanrahanmääräiset erät

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättymispäivän kurssiin.

Tuloslaskelman liitetiedot, FAS

LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YHTEENSÄ

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Vuokratuotot	1,8	0,6	1,8	0,6
Liiketoiminnan muut tuotot	0,6	0,4	0,6	0,4
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,1	0,2	0,1	0,2
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	2,4	1,2	2,4	1,2

MATERIAALIT JA PALVELUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Ostot tilikauden aikana	-951,0	-948,0	-951,0	-948,0
Varastojen lisäys tai vähennys	1,0	-5,7	1,0	-5,7
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-950,0	-953,7	-950,0	-953,7
Ulkopuoliset palvelut	-3,9	-4,0	-3,9	-4,0
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-953,9	-957,7	-953,9	-957,7

HENKILÖSTÖKULUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	1926	1991	1926	1991
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-66,5	-65,2	-66,5	-65,2
Eläkekulut	-16,4	-9,3	-16,4	-9,3
Muut henkilösivukulut	-3,7	-3,8	-3,7	-3,8
Henkilöstökulut	-86,6	-78,3	-86,6	-78,3

Ennen 31.12.1991 työsuhteensa aloittaneet alkolaiset ovat lisäeläkkeen piirissä. Heidän eläkeikänsä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta.

Emoyhtiön ottamaan OP-Henkivakuutuksen Ryhmäeläkevakuutukseen liittyy lisävakuutusrahasto 20,4 milj. euroa.

Rahastoa voidaan käyttää lisäeläkkeen indeksikorotusvastuisiin ja muihin vakuutuksen vastaisiin velvoitteisiin.

JOHDON PALKAT, PALKKIOT JA LUONTOISEDUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Toimitusjohtaja	0,3	0,3	0,3	0,3
Hallituksen jäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston palkat ja palkkiot	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	0,6	0,6	0,6	0,6

Kaikki johtoryhmän jäsenet kuuluvat ryhmäeläkevakuutuksen piiriin. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeikä on 63 vuotta ja eläke on 60 % palkasta. Muiden johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63 vuotta ja eläke 60 % palkasta lukuunottamatta kahta johtoryhmän jäsentä, joiden eläkeikä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta.

POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Suunnitelman mukaiset poistot	-5,9	-8,0	-5,7	-7,9
Kons.liikearvon poisto & kons.res. vähennys	0,0	0,0		
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-5,9	-8,0	-5,7	-7,9
Pysyvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset ja palautukset	0,0	0,4	-0,2	0,4
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5,9	-7,6	-5,9	-7,5

TILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastus	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0,1

LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Vuokrat	-19,5	-19,6	-19,5	-19,6
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-4,3	-4,1	-4,3	-4,1
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-0,1	-0,8	-0,1	-0,8
Annetut avustukset	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Energia	-1,5	-1,4	-1,5	-1,4
Työvaatteet ja tarvikkeet	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Rakennus- ja korjauspalvelut	-2,7	-2,4	-2,7	-2,4
IT-palvelut	-6,5	-5,8	-6,5	-5,8
Kuljetukset	-6,6	-6,6	-6,6	-6,6
Muut ostetut palvelut	-6,1	-6,4	-6,1	-6,4
Viestintä ja markkinointi	-3,3	-2,9	-3,3	-2,9
Puhelin ja tietoliikenne	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Luottokorttiprovisiot ja rahankäsittely	-3,1	-2,9	-3,1	-2,9
Muut kulut	-2,7	-2,3	-2,3	-2,2
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-61,8	-60,8	-61,4	-60,6

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Rahoitustuotot				
Osinkotuotot muilta	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuotot osuuksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	2,0	1,6	1,9	1,6
Muut rahoitustuotot	2,0	1,6	1,9	1,6
Rahoitustuotot yhteensä	2,0	1,7	2,0	1,7
Rahoituskulut				
Muut korko- ja rahoituskulut muille	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Rahoituskulut yhteensä	0,0	-0,1	0,0	-0,1
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	2,0	1,6	2,0	1,6
Valuuttakurssivoitot	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0

SATUNNAISERÄT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Satunnaiset tuotot, Eläkesäätiön ylikatteen palautus	0,5	81,9	0,5	81,9
Kiinteistö Oy Helsingin Marskinkulman korjausvaraus	-0,3		-0,3	
Satunnaiset kulut, Eläkesäätiön loppulaskelma	-0,7	0,0	-0,7	0,0
Satunnaiset yhteensä	-0,5	81,9	-0,5	81,9

VÄLITTÖMÄT VEROT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-17,6	-19,0	-17,6	-19,0
Tuloverot satunnaisista eristä	0,1	-21,3	0,1	-21,3
Aikaisempien tilikausien verot		0,1		0,1
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	0,0			
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-17,4	-40,2	-17,4	-40,2

Taseen liitetiedot, FAS

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet 2011

Milj. euroa	Kehittämismenot	Alko konserni		Yhteensä
		Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	
Hankintameno 1.1.	0,0	9,4	0,6	10,0
Lisäykset	0,0	0,1	2,6	2,7
Hankintameno 31.12.	0,0	9,6	3,2	12,8
Kertyneet poistot 1.1.	0	-7,9		-7,86
Tilikauden poisto	0	-0,9		-0,86
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-8,7		-8,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,9	3,2	4,1

Aineettomat hyödykkeet 2011

Milj. euroa		Alko Oy		Yhteensä
		Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	
Hankintameno 1.1.		9,4	0,6	10,0
Lisäykset		0,1	2,6	2,7
Hankintameno 31.12.		9,5	3,2	12,8
Kertyneet poistot 1.1.		-7,8		-7,8
Tilikauden poisto		-0,9		-0,9
Kertyneet poistot 31.12.		-8,7		-8,7
Kirjanpitoarvo 31.12.		0,8	3,2	4,1

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet 2011	Alko konserni				Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	
Milj. euroa					
Hankintameno 1.1.	13,2	15,9	54,1	0,2	83,4
Lisäykset	0,0	0,0	4,3	0,0	4,3
Vähennykset	0,0	0,0	-3,7	0,0	-3,7
Hankintameno 31.12.	13,2	15,9	54,6	0,2	84,0
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-2,2	-39,1	0,0	-41,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	3,6	0,0	3,6
Tilikauden poisto	0,0	-0,2	-4,8	0,0	-5,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-2,4	-40,3	0,0	-42,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,2	13,5	14,3	0,2	41,3

Aineelliset hyödykkeet 2011	Alko Oy				Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	
Milj. euroa					
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	54,1	0,2	54,4
Lisäykset	0,0	0,0	4,3	0,0	4,3
Vähennykset	0,0	0,0	-3,7	0,0	-3,7
Hankintameno 31.12.	0,0	0,1	54,6	0,2	54,9
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-39,0	0,0	-39,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	3,6	0,0	3,6
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-4,8	0,0	-4,8
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-40,3	0,0	-40,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	14,3	0,2	14,6

Hankintamenoon ei sisälly arvonorotuksia

SIJOITUKSET**Sijoitukset 2011**

Milj. euroa	Alko konserni			Yhteensä
	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	-0,2	2,9	5,3	8,0
Lisäykset	0,0	0,0	0,1	0,1
Vähennykset	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Hankintameno 31.12.	-0,2	2,5	5,3	7,6
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisu 1.1. *	0,2	-0,7	-0,4	-0,9
Yritysmyyntien kertyneet arvonalennukset				
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalennukset kaudelta	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	0,2	-0,7	-0,4	-0,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	1,9	4,9	6,8

Sijoitukset 2011

Milj. euroa	Alko Oy			Yhteensä
	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	28,1	2,9	5,3	36,3
Lisäykset	0,0	0,0	0,1	0,1
Vähennykset	0,0	-0,4	0,0	-0,4
Hankintameno 31.12.	28,1	2,5	5,3	36,0
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisu 1.1. *	-0,5	-0,7	-0,4	-1,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonalennukset kaudelta	-0,2	0,0	0,0	-0,2
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,7	-0,7	-0,4	-1,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,4	1,9	4,9	34,1

Hankintamenuon ei sisälly arvonnkorotuksia

OSAKKEET

Osakkeet 2011	Osakkeiden/osuuksien							
	Emo-yhtiön omistus-osuus %	Osuus omasta pääomasta 1 000 €	Oma pääoma 1 000 €	Määrä kpl	Nimel-lisarvo €/yks.	Nimel-lisarvo 31.12.2011 1 000 € yht.	Kirjanpito-arvo 31.12.2011 1 000 €	Viimeksi laaditun tilin-päätöksen mukainen voitto/tappio 1 000 €
Osuudet saman konsernin yrityksissä								
Kiinteistö Oy Arkadiantalo	100,00		19 680				26 721	-72,9
Kiinteistö Oy Hanko Vuorikatu 9, Hanko	58,26	0	301	882	168,00	148	188	-12,3
Kiinteistö Oy Nastonharjun Liiketalo, Nastola	75,60	0	227	7 560	1,70	13	100	0,0
Kiinteistö Oy Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	0	371	275	56,00	15	118	0,0
Kiinteistö Oy Raahen Asemakatu 12, Raahen	57,90	0	426	14 476	17,00	246	140	-2,3
Kiinteistö Oy Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	73,08	1	940	7 308	0,30	2	120	-16,8
Osuudet saman konsernin yrityksissä yhteensä		1					27 386	-31,4

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

Taseen liitetiedot, FAS

Osakkeet 2011	Osakkeiden / osuuksien							
	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Osuus omasta pää- omasta 1 000 €	Oma pää- oma 1 000 €	Määrä kpl	Nimel- lisarvo €/yks.	Nimel- lisarvo 31.12.2011 1 000 € yht.	Kirjanpito- arvo 31.12.2011 1 000 €	Viimeksi
								laaditun
								tilin-
								päätöksen
mukainen								
voitto/tappio								
1 000 €								
Osuudet omistusyrietyksissä								
Kiinteistö Oy Enon Kauppakeskus, Eno	37,00	0	459	259	5,05	1	118	-0,2
Asunto Oy Juvan Myllynkerä, Juva	31,50	0	472	3 150	0,25	1	150	-7,0
Kaavin Yrittäjätalo Oy, Kaavi	23,20	0	525	348	16,82	6	101	-66,7
Kiinteistö Oy Kaivolankulma, Puumala	36,37	0	292	2 515	67,28	169	100	0,0
Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma, Kannus	46,03	0	719	2 900	1,68	5	155	0,3
Kiinteistö Oy Mantsintie 1—3, Ilomantsi	28,19	0	386	311	50,46	16	135	-0,1
Kiinteistö Oy Nilsinportti, Nilsä	31,49	0	1 420	1 606	16,82	27	168	-5,4
Kiinteistö Oy Parikkalan Sahanranta, Parikkala	41,21	0	615	4 121	1,68	7	70	4,2
Asunto-osakeyhtiö Pieksälä, Pieksämäki	26,82	0	548	54 800	1,68	92	84	-189,6
Kiinteistö Oy Pulkkilan Kauppakeskus, Pulkkila	49,84	0	547	4 984	0,34	2	70	-41,9
Kiinteistö Oy Saarijärven Paavonaukio, Saarijärvi	29,58	0	503	392	168,19	66	120	0,6
Asunto Oy Sandelsinkatu 4, Helsinki	24,85	0	139	6 835	0,34	2	251	-47,1
Kiinteistö Oy Savitaipaleen Torinkulma, Savitaipale	23,00	0	804	2 300	0,34	1	103	1,7
Kiinteistö Oy Urpala, Rantasalmi	36,88	0	800	2 950	0,34	1	100	1,3
Kiinteistö Oy Äänekosken Torikatu 5, Äänekoski	36,29	0	857	450	16,82	8	130	-2,5
Osuudet omistusyrietyksissä								
yhteensä		3					1 855	-352,4

ALKO VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2011

Taseen liitetiedot, FAS

Osakkeet 2011

	Osakkeiden/ osuuksien				
	Emoyhtiön omistus- osuus %	Määrä kpl	Nimellis- arvo €/yks.	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
				31.12.2011 1 000 € yht.	31.12.2011 1 000 €
Muut osakkeet ja osuudet					
Asunto Oy Helsinginkatu 15, Helsinki	17,73	1 773	1,68	3	42
Kiinteistö Oy Karakeskus, Kouvola	4,60	5 013	0,17	1	360
Kaukotalo Oy, Helsinki	6,02	407	50,46	21	471
Kiinteistö Oy Keritori, Kerimäki	9,76	332	1,68	1	63
Kiuruveden Linja-autoaseman Kiinteistö Oy, Kiuruvesi	14,99	2 514	16,82	42	135
Kiinteistö Oy Kolarin Ylläs Chalets VII		122			244
Kontulan Ostoskeskus Oy, Helsinki	9,46	745	68,62	51	673
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Brahenkatu 7, L-ranta	15,59	1 216	16,82	20	380
Asunto Oy Nilsin Tahkokuuri Chalets B		1 805			178
Kiinteistö Oulun Kirkkokatu 14, Oulu	1,43	500	16,82	8	17
Kiinteistö Oy Paltamon Tervahamina, Paltamo	10,00	1 000	1,68	2	100
Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo, Pyhäsalmi	16,00	288	1,68	0	101
Savonlinnan Linja-autoasema Oy, Savonlinna	10,47	1 540	168,19	259	168
Kiinteistö Oy Siilinjärven Torikalla, Siilinjärvi	19,22	36 520	0,17	6	200
Tahko Golf Club Aoy, A 597					9
Tahko Golf Club Aoy, A 1044					9
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenpuisto 27b, Tampere	1,56	440	17,00	283	38
Tikkurilan Kauppatalo Oy, Helsinki	10,05	1 130	117,73	133	500
Asunto Oy Vuorimiehenkatu 33, Helsinki	15,41	4 445	16,82	75	228
Kiinteistö Oy Ämmänievari, Suomussalmi	1,36	3 915	16,82	66	10
Bostads Ab Östra Esplanadgatan 17, Uusikaarlepyy	19,18	211	1,68	0	22
Vierumäki Golf Garden Oy					488
Vierumäki Golf Garden Oy					38
Vierumäki Chalets					298
Elisa Communications Oyj		23 080			49
Luoston Huolto Oy	1,87	28	8,41	0	3
Luottokunta		1			0
Uusi Oulun Puhelin Oyj		2 160			4
Satakunnan Puhelin Oyj		266			2
Suomen Palautuspakkaus Oy	12,50	150			25
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä				972	4 854
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (Puhelinosaakkeet)					46
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä					4 900
Kaikki osakkeet yhteensä					34 142

RAHAT JA PANKKISAAMISET

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Myymälöiden kassa	16,0	14,3	16,0	14,3
Yritystodistukset	24,0	53,2	24,0	53,2
Joukkovelkakirjalainat	11,2	17,2	11,2	17,2
Pankkitilit	70,7	120,3	70,6	120,1
Yhteensä	122,0	204,9	121,9	204,7

JOUKKOVELKAKIRJALAINOJEN MARKKINA- JA KIRJANPITOARVON**EROTUS**

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Rahoitusarvopaperien markkina-arvo	11,6	17,2	11,6	17,2
Rahoitusarvopaperien kirjanpitoarvo	11,2	17,2	11,2	17,2
Erotus	0,4	0,0	0,4	0,0

VAIHTO-OMAISUUS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Valmiit tuotteet ja tavarat	66,3	65,2	66,3	65,2
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,4	0,3	0,4	0,3
Vaihto-omaisuus yhteensä	66,6	65,6	66,6	65,6
Pitkäaikaiset muut saamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Muut	1,6	1,6	1,6	1,6
Yhteensä	1,6	1,6	1,6	1,6

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Myyntisaamiset	20,2	18,9	20,2	18,9
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	5,5	5,0	5,5	4,9
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	25,7	23,9	25,7	23,9
Lyhytaikaiset saamiset	25,7	23,9	25,7	23,9

SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Tuloverosaaminen	2,7		2,7	
Lounaseteleitä	0,4	0,5	0,4	0,5
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,6	0,5	0,6	0,5
Talteenottojärjestelmän maksut	0,6	0,6	0,6	0,6
Korkosaamiset	0,4	0,2	0,4	0,2
Matkalla olevat vaihtorahat	0,1	0,1	0,1	0,1
Laskutettu eri kaudella kuin tavara vastaanotettu	0,4	2,1	0,4	2,1
Lakisääteiset vakuutusmaksut	0,0	0,6	0,0	0,6
Muut siirtosaamiset	0,3	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	5,5	5,0	5,5	4,9

VOITONJAKOKELPOISET VARAT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Edellisten tilikausien voitto			14,7	16,0
Tilikauden voitto/tappio			51,0	115,2
Siirto muihin rahastoihin				-4,0
Lahjoitukset			-0,9	-1,5
Oikaisut yhteensä			-0,9	-5,5
Voitonjakokelpoiset varat			64,8	125,7

PAKOLLISET VARAUKSET

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Muut lyhytaikaiset varaukset			0,3	
Lyhytaikaiset varaukset			0,3	

PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Korollinen:				
Velat muille	0,0	0,0		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	0,0	0,0		

LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Lainat rahoituslaitoksilta	0,0	0,0		
Ostovelat	148,5	145,3	148,4	145,3
Siirtovelat	18,3	39,0	18,2	38,9
Muut velat	16,0	17,3	16,0	17,2
Saadut ennakot		0,0		
Yhteensä	182,8	201,6	182,7	201,4
Lyhytaikainen vieras pääoma	182,8	201,6	182,7	201,4
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille:				
Lyhytaikaiset muut velat samaan konserniin kuuluville yrityksille				0,0
Yhteensä				0,0

SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT (PITKÄ- JA LYHYTAIKAISET)

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Palkka jaksotukset sosiaalikuluneen	17,6	17,3	17,6	17,3
Työnantajavakuutusten jaksotus	0,2	0,8	0,2	0,8
Tuloverojaksotus		20,0	0,0	20,0
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0,5	0,9	0,4	0,8
Yhteensä	18,3	39,0	18,2	38,9

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2010

Milj. euroa	Alko konserni			
	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	0,0	70,3	87,2
Osingonjako			-55,0	-55,0
Suorat kirjaukset voittovaroihin			-1,5	-1,5
Siirrot erien välillä		4,0	-4,0	0,0
Tilikauden voitto			115,1	115,1
Oma pääoma yhteensä 31.12.2010	16,8	4,0	124,9	145,8

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2011

Milj. euroa	Alko konserni			
	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	124,9	145,8
Osingonjako			-111,0	-111,0
Suorat kirjaukset voittovaroihin			-0,9	-0,9
Tilikauden voitto			51,0	51,0
Oma pääoma yhteensä 31.12.2011	16,8	4,0	64,1	84,9

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2010

Milj. euroa	Alko Oy			
	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarar	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8		71,0	87,8
Osingonjako			-55,0	-55,0
Suorat kirjaukset voittovaroista			-1,5	-1,5
Siirrot erien välillä		4,0	-4,0	0,0
Tilikauden voitto			115,2	115,2
Oma pääoma yhteensä 31.12.2010	16,8	4,0	125,7	146,5

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS 2011

Milj. euroa	Alko Oy			
	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarar	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	125,7	146,5
Osingonjako			-111,0	-111,0
Suorat kirjaukset voittovaroista			-0,9	-0,9
Tilikauden voitto			51,0	51,0
Oma pääoma yhteensä 31.12.2011	16,8	4,0	64,8	85,7

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Muut annetut vakuudet

LEASINGVASTUUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2011	2010	2011	2010
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	0,3	0,3	0,3	0,3
Myöhemmin maksettavat	0,3	0,3	0,3	0,3
Yhteensä	0,7	0,5	0,7	0,5

Leasingsopimukset ovat pääsääntöisesti 3 vuoden sopimuksia, joihin liittyy

lunastusehtoja

0,0

0,1

0,0

0,1

VUOKRAVASTUUT

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2011	2010	2011	2010
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	17,8	16,7	17,8	16,7
Myöhemmin maksettavat	88,9	83,3	88,9	83,3
Yhteensä	106,7	100,0	106,7	100,0

* Maa- ja vesialueiden mahdolliset poistot sisältyvät riville arvonalennukset

Tunnusluvut

Milj. euroa	Alko konserni			Alko Oy				
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2008	2007
Liikevaihto	1 172,7	1 174,9	1 170,3	1 172,3	1 174,8	1 170,2	1 133,4	1 067,5
Liikevoitto	66,9	71,8	74,5	67,0	71,9	74,6	71,5	70,9
% liikevaihdosta	5,7	6,1	6,4	5,7	6,1	6,3	6,3	6,6
Voitto ennen satunnaiseriä varauksia ja veroja								
Voitto ennen satunnaiseriä varauksia ja veroja	68,9	73,3	76,6	68,9	73,4	76,7	74,5	73,7
% liikevaihdosta	5,9	6,2	6,5	5,9	6,3	6,6	6,6	6,9
Voitto ennen varauksia ja veroja								
Voitto ennen varauksia ja veroja	68,4	155,2	76,6	68,5	155,4	76,7	74,5	73,7
% liikevaihdosta	5,8	13,2	6,5	5,8	13,2	6,6	6,6	6,9
Oman pääoman tuotto,%	44,2	46,5	65,2	44,4	46,5	65,2	64,3	67,5
Sijoitetun pääoman tuotto,%	59,1	62,8	88,2	59,4	62,8	88,2	87,4	91,7
Omavaraisuusaste,%	31,9	42,0	32,2	31,9	42,1	32,2	33,7	35,3
Current ratio	1,2	1,5	1,3	1,2	1,5	1,3	1,3	1,3
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen								
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	7,1	30,7	4,2	7,1	30,7	4,2	9,0	12,6
% liikevaihdosta	0,6	2,6	0,4	0,6	2,6	0,4	0,8	1,2
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana								
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 624	2 606	2 641	2 624	2 606	2 641	2 640	2 609

Oman pääoman tuotto,%	(Tulos ennen satunnaiseriä - tuloverot varsinaisesta toiminnasta) x 100 Oma pääoma (keskim.*)
Sijoitetun pääoman tuotto,%	(Tulos ennen satunnaiseriä + vieraan pääoman rahoituskulut) x 100 Taseen loppusumma (keskim.*) - korottomat velat (keskim.*)
Omavaraisuusaste,%	Oma pääoma x 100 Taseen loppusumma - saadut ennakot
Current ratio	Vaihto-omaisuus + Rahoitusomaisuus Lyhytaikainen vieras pääoma

*) keskimääräiset luvut on laskettu kuukausittaisten päätössaldojen keskiarvona

Hallituksen voitonjakoehdotus ja tilinpäätösmerkintä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2011 ovat 64 834 949,82 euroa, josta tilikauden voitto on 51 024 498,54 euroa.

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

– osinkona jaetaan	50 000 000,00 euroa
– jätetään omaan pääomaan	14 834 949,82 euroa
	64 834 949,82 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 7. päivänä maaliskuuta 2012

Soili Suonoja
puheenjohtaja

Pekka Puska

Petri Aaltonen

Arto Honkaniemi

Liisa Leino

Päivi Sillanaukee

Helena Walldén

Jaakko Uotila
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 7. päivänä maaliskuuta 2012

KPMG Oy Ab

Reino Tikkanen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2011 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2012 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 2011 vahvistetaan. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaan ehdotukseen.

Helsingissä, 8. maaliskuuta 2012

Sari Sarkomaa

Eila Tiainen

Timo Heinonen

Anne Holmlund

Reijo Hongisto

Arja Juvonen

Saara Karhu

Mats Nylund

Heli Paasio

Leena Rauhala

Markku Rossi

Simo Rundgren

Ympäristö ja kuluttaja

Meille alkolaisille ympäristöstä huolehtiminen ei ole pelkkää sanahelinää vaan osa jokapäiväistä arkea. Huolehdimme siitä, että asiakkailta palautuvat tyhjät juomapakkaukset päätyvät uudelleenkäyttöön. Juomapakkausten lisäksi kierrätämme myös kuljetusalustoja, kuten lavoja, lavamuoveja ja pahvipakkauksia. Osa lavamuoveista päätyykin esimerkiksi muovikassien raaka-aineeksi. Juomia ei myöskään kuljeteta sattumanvaraisesti, vaan samaan kuormaan pyritään yhdistämään mahdollisimman paljon kuljetettavaa. Tämä säästää henkilökunnan aikaa, kustannuksia sekä luontoa.

Asiakkaamme ovat aikaisempaa tietoisempia ja kiinnostuneempia tuotteiden ympäristövaikutuksista ja he haluavat myös vaikuttaa omilla valinnoillaan. Kiinnostus luomutuotteisiin ja eettisen kaupan tuotteisiin onkin kasvussa.

Parhaat ympäristöideat syntyvät usein myymälän arjessa. Aina ei tarvita isoja muutoksia, vaan pienilläkin parannuksilla voidaan saada paljon hyvää aikaan. Ja hyviä käytäntöjä voidaan hyödyntää myös muissa myymälöissä. Usein käykin niin, että kun töissä tottuu kierrättämään, ei sitä osaa kotonakaan enää toimia toisin.

Alko yhteiskunnassa

Alko pyrkii täyttämään yksinoikeusasemassa tehtävänsä alkoholin vähittäismyyjänä mahdollisimman hyvin. Asiakkaiden tyytyväisyys Alkon palveluihin on ehdoton edellytys yhtiön toiminnalle. Asiakaspalvelun tasoa seurataan säännöllisesti tutkimusten avulla. Niistä saatavien tietojen perusteella asiakaspalvelua kehitetään edelleen. Asiakkaiden odotukset Alkoa ja sen palveluja kohtaan ovat kasvaneet vuosi vuodelta. Alko haluaa vastata näihin odotuksiin palvelemalla asiakkaitaan entistä yksilöllisemmin ja monipuolisemmin.

Alko haluaa edistää hillittyjen alkoholin käyttötapojen kehittymistä ja kertoo myös alkoholin käytön haitoista. Yhtiö toimii omalta osaltaan ja yhteistyössä muiden tahojen kanssa sen puolesta, että alkoholin kulutuksen aiheuttamia haittoja saataisiin ehkäistyä sekä kulutusta hillittyä.

Laatu ja tuoteturvallisuus

Alkossa myytävät tuotteet on tutkittuja, turvallisia ja laadukkaita.

Laatu on kokonaisuus, joka lähtee Alkon hiotusta ostoprosessista. Tuotteen laadukkuus perustuu aistinvaraiseen analysointiin, jota tekee osaava laadunvalvontamme tuotetuntijoinen. Tuoteturvallisuutta ja laatua varmistetaan lisäksi kemiallisin ja mikrobiologisin analyysimenetelmin.

Laboratoriossa varmistamme, että tuotteet täyttävät lainsäädännön antamat rajat ja palvelemme asiakkaita tuottamalla lisätietoa juomien erilaisista ominaisuuksista kuten esim. niiden sisältämistä lisäaineista kuten väri- ja makeutusaineista. Tutkimme myös määräjain juomien mahdollisesti sisältämiä vierasaineita kuten esimerkiksi yliherkkyttä aiheuttavia aineita. Kaikki Alkossa myytävät tuotteet käyvät läpi koko laadunvalvontaprosessin, ja ne tutkitaan säännönmukaisesti laboratorioissa.

Alkoholitarkastuslaboratorio on Euroopan Unionin nimeämä virallinen laboratorio eli ns. Notified body, ja se on ainoa Suomessa hyväksytty virallinen alkoholijuomia testaava laboratorio. Kun Suomessa tarvitaan virallinen analyysitulokset alkoholijuomasta, käännytään Alkoholitarkastuslaboratorion puoleen.

Sitoutunut ammattilainen

Henkilöstön sitoutuneisuus ja asiantuntijuus ovat strategisia menestystekijöitämme. Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on, että jokainen alkolainen on työtään arvostava, palvelualtis, ammattitaitoinen ja työhönsä sitoutunut.

Tämä merkitsee palveluasenteen korostamista uusien työntekijöiden valinnassa, tuntuvaan panostusta koko henkilöstön asiantuntemuksen ja palvelutaitojen kehittämiseen sekä työympäristön turvallisuudesta ja ergonomiasta huolehtimista. Hyvällä esimiestoiminnalla varmistetaan muun muassa, että henkilöstön määrä ja laatu vastaavat asiakaspalvelun sekä vastuullisen sekä tehokkaan toiminnan tarpeita. Alkossa valittiin 2011 vuoden esimieheksi Seppo Metsola, joka sai ääniä niin entisiltä kuin nykyisiltäkin alaisiltaan. Häntä ovat kannustaneet myös omat kollegat.

Vastuullinen hankinta

Alko kantaa vastuunsa alkoholia tuottavien maiden ihmis- ja työoikeus- sekä ympäristökysymyksistä myyntiin hankkimiensa tuotteiden kautta. Tavoite on, että myymämme tuotteet valmistetaan sosiaalisesti hyväksyttävissä tuotanto-oloissa.

Teemme yhteistyötä Pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa, koska yhdistämällä voimamme voimme kehittää koko hankintaketjua eettisesti kestävämmäksi. Yhteiset vastuullisen ostotoiminnan eettiset periaatteet (Code of Conduct) otettiin vuoden 2012 alusta käyttöön alkoholijuomatoimittajien sopimuksissa. Eettiset periaatteet perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin.

Eettisten periaatteiden noudattaminen on tärkeää siksi, että asiakkaat ja sidosryhmämme odottavat, että myymiemme juomien tuotannossa ei poljeta ihmisoikeuksia, huolehditaan asiallisista työoloista ja vältetään ympäristön turhaa kuormittamista. Jotta vastuullisuus toteutuisi toiminnassamme alusta loppuun, kaikki pohjoismaiset alkoholimonopolit odottavat tavarantoimittajiensa noudattavan näitä eettisiä periaatteita koko toimitusketjussaan.

Vastuullisuus asiakaspalvelussa

Vastuullinen toiminta myymälöissä on Alkolle ensiarvoisen tärkeää. Kehitämme jatkuvasti monia vastuullisuuden osa-alueita, joista myynninvalvonta on yksi tärkeimmistä. Myynninvalvonta pitää sisällään ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyvalvonnan. Myymälöissä ikärajojen valvontaa on pyritty tasalaatuistamaan. Tavoitteena on panostaa siihen, että tarkistuksia tehdään kaikissa myymälöissä yhtä paljon suhteessa asiakasmäärään ja -rakenteeseen – tasalaatuisesti ja asiakaspalvelunäkökulmat huomioon ottaen.